

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA OVOCE

2021

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Český statistický úřad, Praha
Generální ředitelství cel, Praha
Ministerstvo zemědělství, Praha
Ovocnářská unie České republiky, Holovousy
Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Brno
Státní zemědělský intervenční fond, Praha
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, Brno
Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha
Situační a výhledová správa, VÚEPP Bratislava
WAPA, The World Apple and Pear Association, Belgie

Odbor zemědělských komodit MZe

Autorky:

Ing. Veronika Němcová, MZe

Bc. Irena Buchtová, MZe

Ředitelka Odboru zemědělských komodit:

Ing. Miroslava Czetmayer Ehrlichová, MZe

Autorky touto cestou děkují za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny zájemce z řad studentů, pedagogů odborných škol a podnikatelských subjektů a dalších k dispozici také na internetu na adrese: www.eagri.cz

Autor fotografie:

Ing. Martin Ludvík, Ovocnářská unie ČR

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1

Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-629-3, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, www.uzei.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
OVOCE

LISTOPAD
2021

OBSAH

Úvod	3
Souhrn	3
Zásahy státu a opatření EU u komodity ovoce	5
Světový trh	40
Produkce ovoce v ČR	45
Produkční ovocné sady v ČR	51
Integrovaná produkce ovoce v ČR	60
Školkařství v ČR	63
Zpracovatelský průmysl ovoce v ČR	65
Skladovací kapacity v ovocnářství ČR.	68
Cenový vývoj ovoce v ČR	70
Spotřeba ovoce v ČR.	73
Zahraniční obchod s ovocem v ČR.	75
Přehled o užití ovoce mírného pásma v ČR	80
PŘÍLOHY:	
Příloha č. 1 – Zahraniční obchod ČR s čerstvým a zpracovaným ovocem.	81
Příloha č. 2 – Nejvýznamnější země zahraničního obchodu ČR s ovocem.	86
Příloha č. 3 – Porovnání finančního vyjádření produkce ovoce v ČR.	88
Příloha č. 4 – Struktura celkových sklizní ovoce v produkčních plodných a extenzivních sadech v ČR	89
Příloha č. 5 – Přehled uznaných organizací producentů v odvětví ovoce a zeleniny	91

ÚVOD

Cílem této Situační a výhledové zprávy je informovat o situaci v sektoru ovoce, dále o změnách a základních pravidlech týkajících se společné organizace trhu EU u komodity ovoce. Předkládaná zpráva navazuje na Situační a výhledovou zprávu z listopadu 2020. Použité údaje jsou zpracovány podle dostupných informací k září 2021, není-li uvedeno jinak.

Situační a výhledové zprávy jsou v roce 2021 pro všechny podnikatelské subjekty k dispozici na internetové adrese: <http://www.eagri.cz/>, navigace – zemědělství, rostlinná výroba, rostlinné komodity, ovoce a zelenina, situační a výhledové zprávy.

SOUHRN

Průběh zimy 2019/2020 byl velmi mírný, prakticky bez výskytu mrazů. Období od druhé poloviny března až k počátku června bylo velmi chladné, s výskytem četných mrazových dnů. Nejsilnější mrazy byly zaznamenány při přechodu studených front koncem března, v dubnu a květnu, kdy minimální teploty klesaly až k -10°C . K výraznému zvýšení teplot došlo až ve druhé dekádě června. Opakované výskyty mrazů vedly k výrazným škodám na úrodě zejména u nejraněji kvetoucích peckovin. Rozsáhlé kvalitativní škody na ovoci (deformace, zakrslé stopky, plody bez semen) se objevily i na jadrovinách. Přímé škody byly na některých místech ještě umocněny nízkou letovou aktivitou včel spojenou s chladným a větrným počasím. Z hlediska dešťových srážek byly jarní měsíce spíše podprůměrné, bouřky a silná krupobití se vyskytovaly v období června až srpna, kdy byla řada pěstitelských oblastí silně zasažena. Srážky v červenci a srpnu se vyskytovaly spíše lokálně, často v souvislosti s bouřkami.

Z výše uvedených důvodů dosáhla v roce 2020 celková produkce ovoce v ČR objemu 321,0 tis. t, což je v meziročním porovnání zvýšení o 6,2 %. Z produkčních sadů se sklídilo 141,4 tis. t ovoce, což bylo v porovnání s předchozí sklizní nárůst o 8,8 %, ve srovnání s pětiletým průměrem se jedná o 5% zvýšení. Celková úroda jablek v ČR činila 209,9 tis. t, což znamenalo sklizeň spíše podprůměrnou. Propad produkce oproti předchozímu roku nastal u meruněk, třešní a broskví.

Produkce ovoce byla v roce 2021 negativně ovlivněna dlouhodobým velmi chladným počasím s lokálním výskytem pozdních jarních mrazů, které trvalo téměř až do června. Jarní mrazy poškodily zejména květní pupeny teplomilných peckovin a třešní, další mrazová vlna poškodila i květy jabloní. Oblast jižní Moravy (obce Mikulčice, Lužice, Moravská Nová Ves a Hrušky) byla dokonce těžce poničena tornádem. Kromě přímo jmenovaných obcí byla krupobitím zasažena velká část jižní Moravy, velké škody jsou hlášené i ze středních Čech, ojediněle pak i z dalších oblastí republiky. Některé oblasti zejména na jižní Moravě zasáhlo krupobití i opakovaně. S nadcházejícím podzimem noční teploty klesaly, zatímco denní teploty se držely vysoko. Tento efekt s obdobím babího léta se příznivě projevil na vynikajícím vybarvení podzimního ovoce. V roce 2021 se odhaduje, že celková produkce ovoce v produkčních sadech dosáhne 136,8 tis. t, což by byl v porovnání s předchozí sklizní pokles o 3,2 % a ve srovnání s pětiletým průměrem by se jednalo o téměř 5% pokles.

Sezóna 2020/2021 byla charakteristická nižší sklizní a tedy i nižší zásobou jablek. Vzhledem k nižší sklizni jablek v EU byla na trhu od počátku sezóny 2020/2021 nabídka a poptávka celkem vyrovnaná. Následně se poptávka během skladovací sezóny zvyšovala, což se promítlo do růstu cen jablek. Ke konci skladovací sezóny se však kvůli vysokým spotřebitelským cenám odbyt jablek ze skladů zpomalil. Především v Polsku zůstaly ve skladech vysoké zásoby, což vedlo ke snížení farmářských cen zejména v zemích střední Evropy, kam Polsko vyváží. Nižší odbyt byl také zapříčiněn uzavřením gastro provozů v době COVID krize a snížením poptávky po čerstvých jablkách i po moštech. Rovněž uzávěra okresů na jaře roku 2021 výrazněji snížila odbyt jablek prodávaných přímo na farmách, i když do poptávky

v obchodních řetězcích se to tolik nepromítlo. Ceny konzumních jablek pak začaly klesat až v kontextu s vyhlídkou na sklizeň roku 2021.

V obchodní síti v ČR se v marketingovém roce 2020/2021 prodalo o něco méně jablek v porovnání s předchozí sezónou, a to celkem 106,0 tis. t. Z tohoto množství činila tuzemská konzumní jablka 49,9 tis. t, což je meziroční nárůst o 26 %. Jejich podíl v obchodní síti se tak zvýšil meziročně z 37 % na 47 %. Důvodem byla jednak vyšší sklizeň, ale též mírně nižší zájem spotřebitelů o nákup jablek přímo v podnicích a u pěstitelů, a to zejména na jaře 2021, z důvodu omezení pohybu a uzavření okresů v souvislosti s krizí COVID-19. Lze odhadovat, že mimo maloobchodní síť se prodalo cca 25 tis. t jablek, což by představovalo pokles o 6 tis. t oproti předchozímu roku.

Celková výměra ovocných sadů v ČR dle šetření ČSÚ zaznamenala v roce 2021 výrazný pokles o 1 119 ha na 15 999 ha, z toho 12 231 ha představují produkční plodné sady. Věková struktura těchto sadů není optimální – v roce 2021 podíl přestárých sadů činí 41,6 %, zatímco podíl mladých výsadeb dosahuje 17,4 %.

Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvým a sušeným ovocem je dlouhodobě vysoce pasivní. Dovoz ovoce v roce 2020 meziročně mírně vzrostl na 614,5 tis. t, hodnota dovezeného zboží se však zvýšila o 14,5 % na 18,9 mld. Kč. V porovnání s předchozím rokem klesly dovozy kiwi, banánů a mandarinek, dále došlo k poklesu dovozu hrušek, meruněk, broskví, nektarinek a jahod. Naproti tomu meziročně vzrostly dovozy jablek, višňi a rybízu. Mezi největší dodavatele patřilo tradičně Španělsko a Německo, dále pak Itálie, Polsko a Belgie.

Vývoz čerstvého a sušeného ovoce včetně reexportu v roce 2020 meziročně mírně klesl o necelá 2 % na 129,9 tis. t o celkové hodnotě 3,6 mld. Kč, a to především díky výraznému poklesu vývozu třešní, meruněk, švestek a jahod. Ovoce směřovalo téměř výhradně na trhy zemí EU, nejvíce na Slovensko, dále do Německa, Rakouska, Maďarska a Polska.

ZÁSAHY STÁTU A OPATŘENÍ EU U KOMODITY OVOCE

Do této kapitoly je zahrnuto:

1. Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU
2. Vnější obchodní politika EU v oblasti ovoce
3. Daňová politika
4. Dotační politika
5. Společná zemědělská politika – přímé platby
6. Právní předpisy vztahující se k sektoru ovoce a zeleniny
 - 6.1. Legislativa v rámci SOT ovoce a zeleniny
 - 6.2. Školní projekt „Ovoce, zelenina a mléko do škol“ (School Scheme)
 - 6.3. Změny v předpisech EU pro kontrolu čerstvého ovoce a zeleniny
7. Státní zemědělský intervenční fond – opatření v rámci SOT
8. Právní předpisy ČR vztahující se ke komoditě ovoce
9. Kontrola jakosti ovoce a ovocných výrobků

I. Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU

V rámci Evropské unie, jejímž členem se od 1. 5. 2004 stala i Česká republika, nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. Pro dovozy zboží ze zemí, které nejsou součástí EU, platí společný celní sazebník.

Vzhledem k neexistenci hraničních kontrol a celního řízení mezi státy EU vznikla povinnost evidovat daňové a statistické údaje. Nesplnění této povinnosti je sankcionováno. Statistikou vnitřního obchodu se zabývá systém **INTRASTAT** (informace na www.czso.cz).

Systém Intrastat je povinný pro všechny členské státy EU, není však jednotný v oblasti sběru prvotních údajů (např. ve formě výkazu, v organizačním zabezpečení, v rozlišení obchodních transakcí, ve sběru některých údajů a způsobu jejich vykazování, ve výši prahů pro vykazování apod.).

Povinnost vykazovat data pro Intrastat v ČR vzniká osobám (právnickým i fyzickým) registrovaným nebo identifikovaným v ČR k DPH, které odeslaly zboží do jiného členského státu anebo přijaly zboží z jiného členského státu, a to v hodnotě dosahující prahu pro vykazování údajů do Intrastatu.

Zpravodajskými jednotkami se mohou stát nejen tzv. plátcí DPH, včetně zastupujících členů skupin spojených osob registrovaných k DPH jako skupiny v souladu s ustanovením § 5a až 5c zákona o DPH, ale i právnické osoby, jako jsou např. veřejnoprávní instituce, státní orgány, orgány samosprávy a jiné, které jsou podle zákona o DPH osobami identifikovanými k dani. Povinnost vykazovat data pro Intrastat může vzniknout také zpravodajským jednotkám, které jsou osobami registrovanými k DPH současně v ČR i v jiném členském státě a v ČR nemají své sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, nebo i zahraničním osobám s daňovou povinností k DPH v ČR. Místně příslušným celním úřadem pro odevzdávání výkazů pro Intrastat i pro registraci k elektronickému předávání těchto výkazů je pro tyto zpravodajské jednotky Celní úřad pro hlavní město Prahu.

Práh pro vykazování je limit hodnoty odeslaného nebo přijatého zboží, který si zpravodajská jednotka musí sama počítat od začátku každého kalendářního roku anebo ode dne přidělení DIČ k DPH, a to zvlášť za odeslané a zvlášť za přijaté zboží. Výše prahů od 1. 1. 2019 je stanovena na 12 mil. Kč pro odeslané a 12 mil. Kč pro přijaté zboží.

Základní nařízení Evropské unie

- a) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3330/91,
- b) Nařízení Komise (ES) č. 1982/2004, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Komise (ES) č. 1901/2000 a (EHS) č. 3590/92,
- c) Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87, o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, ve znění pozdějších předpisů,
- d) Příloha I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 – prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/1577,
- e) Prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/1470, o klasifikaci zemí a území pro evropské statistiky mezinárodního obchodu se zbožím a o geografickém členění pro jiné podnikové statistiky,
- f) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie, včetně prováděcích nařízení č. 2015/2446, 2015/2447 a 2016/341,
- g) Směrnice Rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty.

Základní právní předpisy České republiky související se zahraničním obchodem

- Zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky,
- Vyhláška č. 285/2012 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech,
- Nařízení vlády č. 244/2016 Sb., k provedení některých ustanovení celního zákona v oblasti statistiky, ve znění nařízení vlády č. 323/2018 Sb.,
- Sdělení Českého statistického úřadu č. 320/2019 Sb., o stanovení Seznamu vybraného zboží a doplňkových statistických znaků,
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů.

2. Vnější obchodní politika EU v oblasti ovoce

EU je celní unií vytvořenou v souladu s pravidly WTO. EU má společný celní kodex a společný celní sazebník. Pro dovozce je celní sazebník v podobě tzv. **TARIC** (Integrovaný tarif Evropského společenství, vydávaný v souladu s nařízením Komise EHS č. 2658/87), elektronická podoba na adrese: http://ec.europa.eu/taxation_customs/ nebo na adrese www.celnisprava.cz/cz/aplikace a 1x ročně je vydáván v Úředním věstníku EU.

Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi charakterizuje velký počet preferenčních dohod, meziregionálních iniciativ a jiných významných ujednání. Existují i samostatná obchodní ujednání o obchodu s některými zemědělskými výrobky. Jednání o dalších smlouvách pokračují a EU se tak snaží rozšířit počet zemí, se kterými je možno obchodovat s celními preferencemi, a také odstranit další netarifní překážky obchodu.

Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery, členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), které zahrnuje Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko. U ovoce

je v těchto zemích situace rozdílná. Zatímco **Island** má nulová cla na dovoz ovoce z EU, **Norsko** si dovozní cla zachovalo u některých druhů ovoce (např. citrusové plody pro krmné účely, třešně a višně) a cla jsou v některých případech navázána na produkční období (jablka, hrušky, švestky, jahody). **Švýcarsko** chrání svůj trh ještě ve vyšší míře. Cla na dovoz z EU jsou uplatňována na širokou škálu ovoce s občasným využitím celních preferenčních kvót. Jednání o další liberalizaci obchodu se zemědělskými produkty mezi EU a Švýcarskem od roku 2009 neprobíhají. V květnu 2021 navíc Švýcarsko odmítlo přijmout Institucionální rámcovou dohodu s EU. Na základě tohoto kroku EU zastavila veškerá jednání o novelizacích stávajících dohod a schvalování nových vzájemných dohod. V případě Norska v říjnu 2018 vstoupila v platnost ujednání o další liberalizaci obchodu se zemědělskými výrobky mezi touto zemí a EU. V oblasti ovoce byl liberalizován pouze vývoz některých položek vařeného ovoce z EU do Norska.

K 31. 1. 2020 vystoupila z EU **Velká Británie**. V prosinci 2020 se podařilo dospět k Dohodě o obchodu a spolupráci mezi EU a Velkou Británií, která vstoupila v platnost 1. 5. 2021. Díky této Dohodě se podařilo ve vzájemném obchodě zachovat nulová cla a bezkvótový přístup pro všechny produkty splňující pravidla původu EU nebo Velké Británie. Obchod však poznamenala zvýšená administrativní zátěž z důvodu zavedení celního řízení a dalších standardních pravidel mezinárodního obchodu se třetími zeměmi.

Preferenční obchodní dohody uzavřela EU také s kandidátskými balkánskými zeměmi. Zatímco **Albánie** uplatňuje cla do 10 % ad valorem¹ při dovozu ovoce z EU pouze na několik málo položek (moštové hrozny, vodní melouny a jahody), **Černá Hora** má dovozní cla zavedena v různé výši prakticky u všech druhů čerstvého ovoce (mimo ořechů, banánů a některých citrusových plodů). Při dovozu ovoce z EU do **Severní Makedonie** dosahují cla u některých položek 25 až 50 % (stolní hroznové víno, jablka, hrušky, třešně, jahody atd.). Naopak dovoz veškerého ovoce z EU do **Srbska** nepodléhá žádným clům. **Bosna a Hercegovina** uplatňuje cla na dovoz ovoce z EU jen u některých položek.

Významnou oblastí, kde má EU sjednány dohody typu zóny volného obchodu, je Středomoří. U ovoce se však celního zvýhodnění podařilo dosáhnout pouze u některých zemí, např. **Maroko** cly zatěžuje dovoz pouze některých druhů ovoce z EU (např. mandle, hroznové víno, čerstvé banány, datle a hrušky; u jablek pro výrobu moštu a čerstvých sladkých mandlí je otevřena celní preferenční kvóta). **Alžírsko** obecně uplatňuje na ovoce z EU dovozní cla MFN² ve výši 30 %, na dovoz mnoha položek ovoce však v současnosti uplatňuje ochranná opatření, kdy je clo naopak zvýšeno na 120 % (např. u čerstvého citrusového ovoce, hroznů, vodních melounů, jablek, hrušek, bobulového ovoce). **Tunisko** má dovoz ovoce zatížen sazbou cla ve výši 36 % u naprosté většiny položek. Některé země regionu neuplatňují žádná dovozní cla na ovoce z EU (**Egypt, Jordánsko**). Naopak dovoz ovoce z EU do **Izraele** je zatížen různě vysokými cly u většiny položek této kategorie. Další liberalizační jednání o prohloubené dohodě o volném obchodu probíhala do května 2019 mezi EU a Tuniskem. Z politických důvodů na straně Tuniska bylo však jejich pokračování přerušeno.

V posledních osmi letech vstoupily v platnost dohody EU o volném obchodu se státy **Andského společenství a Střední Ameriky** (Peru, Kolumbie, Ekvádor, Panama, Guatemala, Honduras, Kostarika, Nikaragua, Salvador). Peru má pro dovoz všech položek ovoce z EU nulová cla, kromě banánů zatížených 6% clem. Kolumbie si ponechala dovozní cla na některé položky ovoce ve výši 9 % (např. citrusové ovoce, jablka, hrušky, meruňky, třešně a broskve).

Ekvádor se v roce 2017 formálně připojil k provádění dohod mezi EU a Peru s Kolumbií. Při dovozu většiny položek skupiny ovoce z EU do Ekvádoru dojde k úplnému odstranění cel nejpozději do 10 let od vstupu dohody v platnost. Obchodní dohody EU s Hondurasem, Nikaraguou a Panamou jsou prozatím prováděny od srpna 2013. V říjnu 2013 se k nim připojila Kostarika a Salvador a v prosinci téhož roku také Guatemala. Tyto země Střední Ameriky v oblasti ovoce poskytly nulová cla pouze u některých položek při dovozu z EU (např. hroznové víno a jablka). Mnoho položek ovoce je však vyloučeno z povinnosti redukce nebo odstranění dovozních cel a zůstává u nich původní, nejčastěji 15% sazba (např. citrusové ovoce, meruňky, třešně, jahody).

¹ Stanovení celní sazby ad valorem znamená její určení procentním podílem z celní hodnoty (ceny). Dále v textu jsou celní sazby uváděny bez dodatku ad valorem.

² Základní princip obchodního systému v rámci Světové obchodní organizace (WTO), který stanovuje, že členské státy proti sobě nesmí používat diskriminující praktiky a že všechny výhody (včetně výše celních sazeb), které získá jeden člen, se vztahují i na všechny členy ostatní.

Dohoda o volném obchodu mezi Evropskou unií a **Jižní Koreou** vstoupila v platnost v červenci 2016. Cla na dovoz ovoce z EU do Jižní Koreje mají být z velké části odstraněna maximálně do 20 let od vstupu dohody v platnost. V prosinci 2014 byla dokončena jednání o dohodě o volném obchodu se **Singapurem** a dohoda vstoupila v platnost v listopadu 2019. U položek ovoce však Singapur poskytuje již MFN cla ve výši 0 %.

V roce 2013 bylo dokončeno liberalizační jednání EU s **Kanadou**. Obchodní část Dohody je prozatímne prováděna od září 2017. U ovoce došlo k úplné liberalizaci při dovozu z EU do Kanady, zatímco EU si u některých položek ovoce při dovozu z Kanady zachovala specifická cla vztahující se ke vstupním cenám (např. citrusové ovoce, stolní hrozny, jablka, hrušky).

Od roku 2016 je prozatímne uplatňována Dohoda o volném obchodu mezi EU a **Ukrajinou**. Díky ní se většina položek ovoce z EU na Ukrajinu bude dovážet bezcelně maximálně do 7 let od vstupu dohody v platnost. U citlivých položek (např. stolní hrozny, jablka a hrušky v určitých obdobích, třešně, meruňky a jahody) dojde po 5 letech ke snížení dovozních cel z EU na Ukrajinu o 20 až 50 %. V roce 2021 cla na dovoz těchto položek z EU na Ukrajinu nepřesahují 5 % (s výjimkou jahod u kterých činí clo 8,5 %).

Na základě dohod o volném obchodu EU s **Moldavskem a Gruzii** byla odstraněna veškerá dovozní cla mezi EU a Gruzii. Na straně dovozu do EU jsou však stanoveny množství limity pro spuštění ochranného mechanismu, na základě kterého je možné opět zavést cla v původním rozsahu, dovoz ovoce z EU do Gruzie probíhá bezcelně. Dovoz z EU do Moldavska je u většiny položek ovoce také bezcelní, ale některé položky ovoce jsou zatíženy dovozním clem nejčastěji ve výši 2–6 % (např. stolní hroznové víno, jablka, třešně, broskve, švestky).

V únoru 2019 vstoupila v platnost Dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a **Japonskem**. U většiny položek ovoce dojde při dovozu z EU do Japonska k postupné liberalizaci maximálně do 10 let od vstupu dohody v platnost. Na straně dovozu ovoce z Japonska do EU byla u některých položek zachována specifická cla vztahující se ke vstupním cenám (např. citrusové ovoce, stolní hrozny, jablka, hrušky).

V červnu 2019 bylo dosaženo rámcové Dohody o volném obchodu mezi EU a jihoamerickými zeměmi ze sdružení **Mercosur** (Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay). V současnosti je text dohody finalizován. Podle posledních nabídek Mercosuru by vstupem dohody v platnost mohlo dojít k úplnému odstranění cel při dovozu z EU do zemí Mercosuru u většiny položek ovoce a zeleniny.

Jednání mezi EU a **Mexikem** o revizi Dohody o volném obchodu bylo dokončeno v dubnu 2018. Ovoce je však již v současnosti dováženo z EU do Mexika téměř bezcelně, kromě několika položek, na které je uplatňováno dovozní clo ve výši 20 % (banány, jablka a broskve). V opačném směru si EU u některých položek ovoce při dovozu z Mexika zachovala specifická cla vztahující se ke vstupním cenám (např. citrusové ovoce, stolní hrozny, jablka, hrušky). EU rovněž jedná o revizi Dohody o volném obchodu s **Chile**. Dovoz ovoce z EU do Chile je bezcelní již nyní. Při dovozu z Chile do EU byla u některých položek zachována specifická cla vztahující se ke vstupním cenám (např. citrusové ovoce, stolní hrozny, jablka, hrušky).

V roce 2007 bylo zahájeno projednávání Dohody o volném obchodu EU s **Indií**. Celý proces se v roce 2013 prakticky zastavil, avšak v květnu 2021 EU a Indie oznámily, že se dohodly na znovuoobnovení vyjednávání. Indie v současnosti uplatňuje pro dovoz ovoce clo MFN nejčastěji ve výši 30 %, výjimkou však nejsou ani cla 50 až 100 %.

V roce 2010 a 2012 se rozběhla jednání o prohloubených a komplexních dohodách o volném obchodu (**DCFTA**) s **Malajsií a Vietnamem**. V případě Malajsie se čeká na vyjádření malajské strany k možnosti obnovení dalších rozhovorů. Dohoda s Vietnamem vstoupila v platnost v srpnu 2020. Aktuálně Vietnam u ovoce uplatňuje při dovozu z EU cla MFN nejčastěji mezi 5 až 20 %. Dohoda stanoví, že má dojít k odstranění cel na dovoz ovoce z EU do Vietnamu nejpozději do 6 let od jejího vstupu v platnost.

V roce 2013 bylo zahájeno jednání EU s **Thajskem**, poslední jednání se uskutečnilo v dubnu 2014. Z důvodu vnitropolitické situace v Thajsku zatím nejsou naplánována další kola jednání. Od roku 2016 byla oficiálně zahájena jednání s **Filipíny**, v únoru 2017 proběhlo druhé kolo jednání a zatím však

nebylo stanoveno datum dalšího jednání. V září 2016 se uskutečnilo úvodní kolo jednání o Dohodě o volném obchodu EU s **Indonésií**, v březnu 2021 proběhlo kolo desáté. V roce 2018 byla formálně zahájena jednání s **Austrálií** a **Novým Zélandem** o Dohodě o volném obchodu, dosud se uskutečnilo deset negociačních kol.

Druhy ovoce, na které se při dovozu ze třetích zemí do EU vztahují vstupní ceny v EUR/100 kg

Pravidla pro uplatňování vstupní ceny pro ovoce a zeleninu jsou stanovena v nařízení Komise (EU) č. 543/2011, ve znění pozdějších předpisů

Kód KN	Popis
0805 10	Pomeranče sladké čerstvé, pomeranče ostatní
0805 21 0805 22 00 0805 29 00	Mandarinky (včetně druhů tangerin a satsuma), klementinky, wilkingy apod. citrusové hybridy, čerstvé
0805 50 10	Citrony čerstvé
0806 10	Hrozny čerstvé stolní, moštové
0808 10 80	Jablka konzumní čerstvá
0808 30 90	Hrušky konzumní čerstvé
0809 10 00	Meruňky čerstvé
0809 21 00	Višně čerstvé Višně pro průmyslové zpracování
0809 29 00	Třešně čerstvé
0809 30 10 0809 30 90	Nektarinky čerstvé Broskve čerstvé
0809 40 05	Švestky čerstvé

Pramen: Nařízení Komise (EU) 2020/1577, příloha 2

Daňová politika

Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, jsou upraveny daně na zboží, nemovitosti a služby za podmínek stanovených tímto zákonem. Od 1. 1. 2013 došlo ke zvýšení snížené sazby DPH ze 14 % na 15 % a základní sazby daně z 20 % na 21 %. Snížené sazbě DPH (tj. 15 %) podléhá kapitola 08 celního sazebníku, tzn. jedlé ovoce a ořechy, slupky citrusových plodů, a kapitola 20, tzn. přípravky ze zeleniny, ovoce, ořechů nebo jiných částí rostlin.

4. Dotační politika

Realizaci podpůrných programů v roce 2021 lze rozdělit do následujících skupin:

A) Národní podpory (STATE AID)

Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2021 na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

● 1.1. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách

Účelem je zvýšení konkurenceschopnosti a kvality ovoce, chmele, vinných hroznů a školkařských výpěstků. Předmětem dotace je vybudování funkční kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích,

vinicích a ve školkách mimo území hlavního města Prahy. U školek se dotace vztahuje na plochy určené k produkci školkařských výpěstků určených k výsadbě ovocných sadů, chmelnic, vinic a k produkci školkařských výpěstků okrasných školek. Podmínkou je, že příjemce dotace bude s předmětem dotace podnikat min. 7 let.

Žadatelem je podnikatel podnikající v zemědělské výrobě v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podpora je poskytována pouze pro mikropodniky, malé a střední podniky dle NK (EU) č. 702/2014.

Výše dotace: do 72 000 Kč/ha vybudované kapkové závlahy.

► Vyhodnocení dotačního programu – rok 2020

Bylo čerpáno celkem 7 802,6 tis. Kč (při sazbě 72 000 Kč/ha) k vybudování kapkové závlahy na 108,4 ha sadů.

● I.R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů

I.R. – podpora restrukturalizace sadů v systému integrované produkce

Účelem této dotace je restrukturalizace ovocných sadů, resp. nezbytné zlepšení zdravotního stavu ovocných stromů a zlepšení kvality produkovaného ovoce. Předmětem dotace je plocha nově vysázeného ovocného sadu osázená odrůdami, které jsou uvedeny u programu v části B Zásad a obhospodařovaná podle Směrnice pro integrované systémy pěstování ovoce na půdách, které nepřekročí limity těžkých kovů uvedené ve výkladu dotačního programu. Žadatelem je podnikatel podnikající v zemědělské výrobě v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podpora je poskytována pouze pro mikropodniky, malé a střední podniky dle NK (EU) č. 702/2014.

Žadatel musí doložit kromě jiných také potvrzení ÚKZÚZ o uznání předmětné sadby i potvrzení Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce (SISPO) o použití povolených odrůd a dodržení limitů těžkých kovů v půdě a doklad o registraci v SISPO. Příjemce dotace je povinen vlastnit doklad o účasti v SISPO a po celou dobu závazku být držitelem ochranné známky SISPO pro každý příslušný rok.

Podmínkou je, že příjemce dotace bude podnikat s předmětem dotace a obhospodařovat jej podle Směrnice pro integrované systémy pěstování ovoce min. 10 let.

Výše dotace:

- a) sazba do 240 000 Kč/ha vysázeného ovocného sadu uznanou sadbou, a to jabloní, hrušní, meruněk, broskvoní, nektarinek, slivoní, třešní nebo višní na výměře min. 0,75 ha jednoho druhu v součtu všech ploch DPB, min. počet stromů 800 ks/ha,
- b) sazba do 120 000 Kč/ha vysázeného ovocného sadu uznanou sadbou, a to jabloní, hrušní, meruněk, broskvoní, nektarinek, slivoní, třešní a višní na výměře min. 0,75 ha jednoho druhu v součtu všech ploch DPB, min. počet stromů 400 ks/ha,
- c) sazba do 60 000 Kč/ha vysázeného ovocného sadu uznanou sadbou drobného ovoce (rybízů, angreštů, malin) na min. 0,5 ha jednoho druhu, min. počet sazenic 3 000 ks/ha.

► Vyhodnocení dotačního programu I.R. – rok 2020

Bylo čerpáno celkem 34 243,2 tis. Kč na výsadbu 156,7 ha ovocných sadů.

● I.V. Podpora restrukturalizace ovocných sadů v režimu ekologického zemědělství

Účelem této dotace je restrukturalizace ovocných sadů v režimu ekologického zemědělství, resp. nezbytné zlepšení zdravotního stavu ovocných stromů a zlepšení kvality produkovaného ovoce. Předmětem dotace je plocha nově vysázeného ovocného sadu v režimu ekologického zemědělství na pozemcích v užívání žadatele mimo území hlavního města Prahy.

Musí být osázený uznanou sadbou ušlechtilých odrůd, které jsou uvedeny v bodě 9 výkladu tohoto programu. Nelze uznat výsadbu stromů, které jsou tvořeny pouze podnožemi bez naštěpované ušlechtilé odrůdy, nelze uznat ani výsadbu pravokořenných stromů. Žadatelem je podnikatel podnikající v zemědělské výrobě v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů, který je zároveň registrován jako osoba podnikající v ekologickém zemědělství. Podpora je poskytována pouze pro mikropodniky, malé a střední podniky dle NK (EU) č. 702/2014.

Podmínkou je, příjemce dotace bude podnikat s předmětem dotace a obhospodařovat jej min. 10 let. DPB musí být v LPIS označeny příznakem režimu obhospodařování přechodného období resp. ekologického zemědělství (PO resp EZ).

Výše dotace:

- a) do 240 000 Kč/ha nově vysázeného ovocného sadu uznanou sadbou ušlechtilých odrůd ovocných stromů broskvoní, hrušní, jabloní, meruněk, slivoní švestek, slivoní obecných, slivoní renklóda, třešňi nebo višňi s min. počtem stromů 800 ks/ha na výměře min. 1 ha v součtu všech ploch DPB,
- b) do 60 000 Kč/ha nově vysázeného ovocného sadu uznanou sadbou ušlechtilých odrůd ovocných keřů angreštů, maliníků, ostružiníků, Rybízů nebo borůvek s min. počtem keřů 3 000 ks/ha na výměře min. 0,5 ha v součtu všech ploch DPB.

► Vyhodnocení dotačního programu I.V. – rok 2020

Bylo čerpáno celkem 3 158,4 tis. Kč.

● 3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Účelem je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence proti šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou.

3.b. – Podpora některých činností souvisejících s plněním „Národního ozdravovacího programu pro ozdravení rozmnožovacího materiálu ovocných rostlin, révy a chmele od hospodářsky významných škodlivých organismů rostlin“ (NOPRM). Podpora je poskytována pouze pro mikropodniky, malé a střední podniky dle NK (EU) č. 702/2014.

Výše dotace:

- do výše 100 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů přímo souvisejících s úkony ozdravování, které stanovuje čl. 7 NOPRM,
- do výše 90 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů přímo souvisejících s úkony, které stanovuje čl. 8 NOPRM.

3.c. – Podpora testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR do výše 60 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů souvisejících s testováním množitelského materiálu. Podpora je poskytována pouze pro mikropodniky, malé a střední podniky dle NK (EU) č. 702/2014.

3.d. – Podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým i abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, léčivých, aromatických a kořeninových rostlin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin a ozdravování genotypů révy, chmele a ovocných plodin, do výše 70 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů dle výkladu dotačního programu.

► Vyhodnocení dotačního programu – rok 2020

V rámci DP 3.b. bylo vyplaceno 2 290,6 tis. Kč, DP 3.c. bylo vyplaceno 769,2 tis. Kč, DP 3.d. 5 817,9 tis. Kč.

- **9.A.b. – Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu**

Podpora je poskytována pouze pro mikropodniky, malé a střední podniky dle NK (EU) č. 702/2014.

9.A.b.1. – Publikace doporučených odrůd a souvisejících informací poskytované pěstitelům zdarma. Žadatelem je pěstitelský svaz se souhlasem MZe vydávající publikace. Výše podpory je stanovena do výše 80 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů.

9.A.b.2. – Pořádání výstav pěstovaných rostlin. Žadatelem je vystavovatel nebo pěstitelský svaz nebo jím pověřené osoby se souhlasem MZe, pořádající výstavy. Výše podpory: fixní částka stanovená MZe podle významu pořádané akce.

9.A.b.3. – Pořádání seminářů, školení pro pěstitelskou veřejnost. Žadatelem je pořadatel nebo jím pověřené osoby (se souhlasem MZe). Výše podpory: do výše 60 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů, avšak max. do 50 tis. Kč na jedno školení či seminář.

► **Vyhodnocení dotačního programu – rok 2020**

V rámci DP 9.A.b.2. bylo vyplaceno 1 072,2 tis. Kč, na DP 9.A.b.3. bylo čerpáno 121,2 tis. Kč.

- **10.E.d. – Podpora České technologické platformy rostlinných biotechnologií (Rostliny pro budoucnost)**

Účelem je podpora činnosti technologické platformy zaměřené na posílení funkčnosti, budování vnitřní struktury, personálního zajištění a zapojení do národních i evropských struktur, a plnění odborně příslušných cílů Strategické výzkumné agendy. Informační a propagační činnost sloužící k propagaci cílů, aktivit a výsledků práce platformy, včetně zajištění přenosu informací mezi vědou, výzkumem a zemědělskou a podnikatelskou praxí z oblasti biotechnologií. Odborná činnost se bude odehrávat na základě Strategické výzkumné agendy.

- **Program 129 310 „Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy“**

Člení se na podprogramy:

1. Podprogram 129 312 „Podpora obnovy a budování závlahového detailu a optimalizace závlahových sítí – II. etapa“ určený na:

- podporu obnovy a budování závlahového detailu,
- podporu obnovy, budování a optimalizace závlahových sítí.

2. Podprogram 129 313 „Podpora optimalizace závlahových sítí ve správě Státního pozemkového úřadu“ určený na

- podporu obnovy, budování a optimalizace závlahových sítí.

Cílem programu je podpora obnovy a budování závlahového detailu (tj. koncových částí závlahových systémů), modernizace závlahových zařízení a zefektivnění provozu stávajících závlahových soustav. Implementací programu by mělo být dosaženo snížení potřeby vody na závlahy, energetické i personální náročnosti provozu závlahových soustav, větší flexibility závlahových systémů při plnění rozdílných požadavků na závlahové systémy a snížení celkové spotřeby vody na závlahovou dávku.

Program funguje od roku 2017 a je prozatím plánován do roku 2022. Více informací na:

<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/narodni-dotace/dotace-ve-vodnim-hospodarstvi/ostatni-opatreni-ve-vh/>

► **Vyhodnocení dotačního programu – rok 2020**

Ovocnářům bylo vyplaceno 14,68 mil. Kč.

● M.1. – Zmírnění škod způsobených jarními mrazy na ovocných kulturách v dubnu a květnu 2019

Vládou bylo na program schváleno celkem 50 mil. Kč, později byla částka navýšena na 64,1 mil. Kč. Vyplácení odškodnění bylo rozděleno na dvě etapy:

I. etapa – podprogram M.1.4. dle pravidel režimu „*de minimis*“, žádost si mohli podat žadatelé na všechny ovocné druhy. V prosinci 2019 bylo na zmírnění škod způsobených jarními mrazy 2019 žadatelům vyplaceno **29,53 mil. Kč** (při nutnosti krácení finančních nároků na 60 %).

II. etapa – podprogramy M.1.1. a M.1.2. – podpora poskytovaná na všechny ovocné druhy dle pravidel „Rámcového programu pro řešení rizik a krizí v zemědělství“ těm pěstitelům ovoce, kteří si nepodali žádost v rámci předchozího podprogramu. Realizace odškodnění proběhla v září 2020 a bylo vyplaceno **34,57 mil. Kč** (při nutnosti krácení finančních nároků na 62 %).

B) Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)

Investiční programy PGRLF Podpory podnikání jsou zaměřené zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivity, modernizace, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů. PGRLF umožňuje v současné době obnovovat investice, které jsou pro zemědělský resort neustále vysoce potřebné a bez podpory PGRLF obtížně dostupné. Podporou pojištění se daří postupně zvyšovat stále nedostatečnou úroveň propojištěnosti v pojištění plodin a zvířat a tím do jisté míry eliminovat specifická rizika podnikání v zemědělském sektoru.

Hlavním předmětem činnosti PGRLF je subvencování části úroků z úvěrů podnikatelských subjektů v oblasti zemědělství, lesnictví, vodního hospodářství a průmyslu zabývajícího se zpracováním produkce ze zemědělské výroby. Dalšími činnostmi PGRLF je finanční podpora pojištění plodin, hospodářských zvířat a lesních porostů, podpora ve formě úvěrů poskytovaných PGRLF na investiční a provozní financování podniku související se zemědělskou prvovýrobou, se zpracováním zemědělských produktů, lesním hospodářstvím nebo zpracováním dřeva či na nákup nestátní zemědělské půdy nebo podpory sociálního zemědělství a podpory ve formě zajištění komerčních úvěrů.

Aktuální informace o pravidlech pro poskytování podpory PGRLF lze nalézt na internetových stránkách www.pgrlf.cz.

Provoz 2020 – snížení jistiny úvěru

Cílem programu bylo snížení provozních nákladů, zvýšení likvidity a eliminace negativních dopadů způsobených mimořádnými opatřeními v souvislosti s pandemií COVID-19. Program byl ukončen 30. 9. 2020.

Zemědělec: cílem je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských prvovýrobců, kdy příjemce podpory investuje zejména do strojního zařízení, vybavení, technologických celků, výstavby, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku či investic na nákup plemenných zvířat, přičemž podporovaná investice musí vést ke zlepšení celkové výkonnosti a udržitelnosti zemědělského podniku, zejména snížením výrobních nákladů nebo zlepšením a dalšímu rozvinutí produkce podniku zemědělského prvovýrobce.

Zpracovatel: program je určen podnikatelům, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů a dosahují požadované hranice příjmů ze zpracování zemědělské produkce. Podpora je poskytována ve formě subvence části úroků z úvěrů poskytnutých na pořízení investičního majetku, který souvisí se zpracováním zemědělských produktů k potravinářským či krmivářským účelům. Program je poskytován v režimu *de minimis*.

Podpora nákupu půdy: Cílem předkládaného programu podpory je zpřístupnit pořízení zemědělské půdy jako primárního výrobního prostředku zemědělských prvovýrobců. Podpora ve formě dotace části úroků z úvěrů na nákup půdy dle podmínek poskytování podpory malého rozsahu (*de minimis*).

Podpora pojištění

Účelem podpory je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám a částečná kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění. Předmětem podpory je úhrada části nákladů prokazatelně vynaložených na platbu pojistného u pojištění plodin a hospodářských zvířat. Podpora bude poskytnuta pěstiteli, který splňuje všechny podmínky pro poskytnutí finanční podpory pojištění a který na své jméno sjednal smluvní pojištění plodin a uhradil pojistné ve výši min. 1 000 Kč za příslušný rok. Za plodiny se nepovažují lesní porosty a lesní školky. Uvedeným pojištěním se rozumí pojištění plodin na ztráty způsobené přírodními pohromami či nepříznivými klimatickými jevy či škůdci rostlin.

Nepříznivými klimatickými jevy se rozumí nepříznivé povětrnostní podmínky jako mráz, bouře a krupobití, námraza, silný nebo dlouhotrvající déšť, sucho a další nepříznivé klimatické podmínky.

Přírodní pohromou se rozumí zemětřesení, laviny, sesuvy půdy a záplavy, tornáda a požáry v přírodě přirozeného původu.

Škůdci rostlin se rozumí všechny druhy, kmeny nebo biotypy rostlin, živočichů nebo patogenů, škodlivé rostlinám nebo rostlinným produktům.

Výše podpory: v rozmezí od 50 % do 65 % prokázaných uhrazených nákladů na pojištění speciálních plodin pro příslušný rok.

Pro účely poskytování podpory se speciálními plodinami se rozumí:

- trvalé kultury vč. školek, tj. réva vinná, chmel, ovoce (meruňky, jablka, hrušky, třešně, višně, broskve, rybíz, angrešt, ořechy, mandle, kdoule, švestky, slívy, ryngle, maliny, ostružiny, jeřáb černý, jeřáb obecný, kaštanovník jedlý),
- jahody,
- brambory, cukrová řepa,
- zelenina,
- okrasné rostliny vč. školek a LAKR,
- přadné rostliny (len a konopí),
- produkce trav a jetelovin pěstovaných na semeno.

V souladu se Zásadami pro poskytování finanční podpory pojištění Podpurným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a.s. poskytne PGRLF, a.s. finanční podporu žadateli, který má sjednanou pojistnou smlouvu s pojišťovnou, se kterou má PGRLF, a.s. uzavřenou smlouvu o spolupráci.

C) Národní program podpory potravin

Národní značka kvality KLASA je udělována od roku 2003 ministrem zemědělství pouze kvalitním potravinářským a zemědělským výrobkům, které splní přísné kvalitativní (prokázání nadstandardní kvalitativní charakteristiky) a legislativní požadavky. Spravuje ji Odbor administrace podpory kvalitních potravin Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF). Spotřebitelům a odběratelům slouží k lepší orientaci na trhu při identifikaci výjimečně kvalitních produktů v porovnání s běžně dostupnými konkurenčními potravinami.

Projekt značky „KLASA“ je součástí režimu státní podpory „Propagační kampaň na podporu kvalitních potravin“. Prioritou značky „KLASA“ je především nabízet spotřebitelům kvalitní potraviny, které vykazují výjimečné kvalitativní charakteristiky, jež zvyšují jeho přidanou hodnotu a zaručují jeho jedinečnost ve vztahu k běžným výrobkům dostupným na trhu. Tím si tato značka získala důvěru obyvatel České republiky, kteří výrobky označené logem KLASA při nákupech preferují. K důležitým cílům projektu patří bezesporu také posílení konkurenceschopnosti výrobců kvalitních potravin. Značka „KLASA“ je výrobkům propůjčována na 3 roky a uděluje se výrobcí, který splní podmínky pro udělení značky

„KLASA“ a současně prokáže výjimečné kvalitativní charakteristiky, které zvyšují přidanou hodnotu výrobku a jeho jedinečnost ve vztahu k běžným výrobkům na trhu.

Značka Regionální potravina

Značka Regionální potravina je určena pro potravinářské nebo zemědělské výrobky od malých a středních potravinářských výrobců (tj. firem s maximálně 250 zaměstnanci). Odborné poroty vybírají vždy jeden vítězný výrobek v 9 kategoriích. Jejím držitelem se mohou stát jen ty výrobky, které zvítězí v dané kategorii. Oceněné výrobky získávají certifikát ministra zemědělství a právo užívat značku „Regionální potravina“ daného kraje po dobu 4 let.

Značka Regionální potravina je součástí informační a komunikační kampaně Ministerstva zemědělství. Jejím hlavním cílem je představit spotřebitelům to nejlepší z potravinářské produkce v jednotlivých krajích ČR. Projekt vychází vstříc silícímu zájmu veřejnosti o kvalitní potraviny od tradičních regionálních výrobců.

Více informací lze nalézt na internetových stránkách www.eklasa.cz, www.szif.cz.

5. Společná zemědělská politika – přímé platby

V rámci I. pilíře (přímé platby) Společné zemědělské politiky (SZP) EU je v ČR podporována rostlinná i živočišná výroba několika dotačními tituly.

V letech 2021–2022 nastává tzv. přechodné období mezi dvěma programovými obdobími SZP, přičemž zůstávají podmínky poskytování jednotlivých plateb stejné, jako tomu bylo mezi roky 2015–2020.

Podpory poskytované v rámci přímých plateb kladou důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí greeningu (ozelenění), generační obměnu v zemědělství prostřednictvím platby pro mladé zemědělce, a také na podporu tzv. citlivých komodit prostřednictvím dobrovolné podpory vázané na produkci (VCS – Voluntary Coupled Support). Také po přechodné období (2021–2022) je největší objem finančních prostředků z přímých plateb vyplácen na jednotnou platbu na plochu zemědělské půdy (SAPS) – necelých 55 % z celkové obálky na přímé platby, na greening je určeno 30 % obálky, na dobrovolnou podporu vázanou na produkci 15 % obálky a na platbu pro mladé zemědělce může být vyhrazeno až 2 % z obálky na PP. Z národního rozpočtu je ještě umožněno i během přechodného období vyplácet platby přechodné vnitrostátní podpory (PVP), které navazují na dříve poskytované národní doplňkové platby (Top-Up).

Konkrétní podmínky poskytování přímých plateb upravuje nařízení vlády č. 50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropské unie.

Základním předpokladem pro poskytnutí přímých plateb je být evidován jako zemědělský podnikatel a plnit podmínky jednotlivých podpor, spolu s dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a povinných požadavků na hospodaření (PPH), které jsou společně známy jako podmíněnost (tzv. Cross-Compliance).

Žádost o poskytnutí podpor z přímých plateb i PVP je podávána v rámci tzv. jednotné žádosti, a to zpravidla do 15. května příslušného kalendářního roku prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF).

a) Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS)

SAPS je poskytován na hektar způsobilé zemědělské půdy, přičemž jeho poskytnutí je mimo jiné podmíněno řádným obhospodařováním zemědělské půdy a dodržováním požadavků kontrol podmíněnosti: DZES a PPH. Rovněž je pro poskytnutí SAPS i dalších plateb na plochu nutné prokázat právní důvod k užívání této plochy.

Minimální výměra, na kterou lze poskytnout SAPS činí 1 ha zemědělské půdy. Přehled výše vnitrostátních stropů na SAPS, včetně sazeb na 1 ha, je uveden v tabulce.

Výše vnitrostátních stropů na přímé platby, obálky a sazby SAPS

Rok	Obálka na SAPS (mil. EUR)	Sazba SAPS EUR/ha)	Sazba SAPS (Kč/ha)
2015	462,980	130,35	3 543,91
2016	462,535	130,07	3 514,54
2017	461,017	130,01	3 377,73
2018	472,217	131,67	3 388,15
2019	472,211	131,47	3 394,11
2020	479,299	133,81	3 644,19
2021	464,763	130,68	3 331,68

Pramen: MZe, směnný kurz v roce 2021 – 25,495 Kč/EUR

Poznámka: Ke snížení vnitrostátního stropu na SAPS od roku 2015 došlo v důsledku převodu části finančních prostředků v rámci přímých plateb na greeningovou platbu, VCS a platbu pro mladé zemědělce. Od roku 2015 je SAPS vyplácena spolu s greeningovou platbou.

b) Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (greening)

Cílem greeningu je snížit negativní dopady zemědělské činnosti na životní prostředí. Pokud žadatel požádá o SAPS, je povinen dodržovat na všech svých způsobilých hektarech zemědělské půdy zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí. Základní pravidla greeningu vyplývají z příslušného evropského nařízení pro přímé platby, které vymezuje jeho tři složky, tj. diverzifikaci plodin, zachování výměry trvalých travních porostů a vyhrazení plochy využívané v ekologickém zájmu (Ecological Focus Area – EFA).

Přehled výše vnitrostátních stropů a sazba na greening, včetně sazeb na 1 ha, je uveden v následující tabulce.

Výše vnitrostátních stropů a sazby greening

Rok	Obálka greening (mil. EUR)	Směnný kurz (Kč/EUR)	Sazba (EUR/ha)	Sazba (Kč/ha)
2015	253,456	27,18	71,49	1 943,62
2016	253,212	27,02	71,35	1 928,43
2017	252,960	25,981	71,34	1 853,35
2018	258,512	25,731	72,96	1 877,38
2019	258,509	25,816	72,99	1 884,30
2020	261,843	27,233	73,94	2 013,64
2021	254,432	25,495	71,91	1 833,32

c) Dobrovolná podpora vázaná na produkci (Voluntary Coupled Support – VCS)

Prostřednictvím VCS jsou podporovány tzv. citlivé sektory rostlinné a živočišné výroby, mezi které patří: ovoce, zelenina, brambory, cukrová řepa, bílkovinné plodiny, chmel, chov skotu, ovcí a koz. Celkově je na tyto sektory určeno 15 % roční obálky na přímé platby (průměrná roční částka přes 3 mld. Kč).

Podpora na produkci ovocných druhů s velmi vysokou pracností (VVP) a vysokou pracností (VP)

Podmínky poskytování podpory na produkci ovocných druhů s VVP a VP upravuje § 22 a § 23 nařízení vlády č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Minimální výměra pro podporu na produkci ovocných druhů s VVP a VP činí 1 ha ovocného sadu, který byl vysázen v roce 1995 a později, je veden v evidenci sadů u ÚKZÚZ a v evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů (tzv. LPIS), vyhovuje kritériu minimálního počtu životaschopných jedinců a dalším požadavkům dle NV č. 50/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V případě ovocného druhu jahodník se podpora na produkci poskytne na výměru standardní orné půdy. Pro účely poskytnutí dotace je žadatel dále povinen prokázat požadovaný objem vlastní produkce včetně výrobních kalkulací pro jednotlivé ovocné druhy.

Průměrně je pro období 2015–2020 vyčleněno na odvětví ovoce v rámci přímých plateb cca 100 mil. Kč ročně.

Rok	Sazba platby na produkci ovoce a výměra – VVP			Sazba platby na produkci ovoce a výměra – VP		
	Kč/ha	ha	žádostí	Kč/ha	ha	žádostí
2015	13 734,02	5 088	230	9 491,99	2 809	243
2016	13 849,96	5 171	242	8 495,28	3 363	264
2017	12 932,59	5 319	282	7 940,85	3 456	295
2018	12 071,29	5 643	307	8 022,59	3 387	315
2019	11 735,23	5 824	306	7 892,29	3 455	316
2020	12 534,51	5 826	311	8 571,26	3 399	318
2021	11 380,63	5 837	310	7 975,42	3 323	320

d) Platba pro mladé zemědělce (MZ)

Cílem této platby je podpořit mladé a začínající zemědělce do věku 40 let. Platba se poskytuje na maximální výměru 90 ha po dobu nejvýše 5 let. Platba pro mladé zemědělce se poskytuje fyzickým osobám nebo obchodním korporacím, které mají nárok na platbu v rámci SAPS.

Od roku 2018 bylo evropskými předpisy umožněno vyplatit mladým zemědělcům až dvojnásobnou částku oproti předchozím rokům, a proto od roku 2018 činí platba pro mladé zemědělce 50% příplatek k platbě SAPS. Sazba platby pro rok 2021 byla stanovena na 1 665,84 Kč/ha (v roce 2020 na 1 822,09 Kč/ha, 2019 na 1 697,06 Kč/ha).

e) Přejícné vnitrostátní podpory (PVP)

Reforma SZP umožňovala novým členským státům (včetně ČR) poskytovat PVP i v letech 2015–2020. V principu se jedná o obdobné podpory, jako byly národní doplňkové platby k přímým podporám (tzv. Top-Up), tj. v rámci těchto podpor se nadále podporují stejné sektory zemědělské výroby (chmel, brambory pro výrobu škrobu, přežvýkavci, krávy bez tržní produkce mléka, ovce a kozy), jako v předchozích letech. Rovněž je vyplácena platba na zemědělskou půdu, jako určitý „příplatek“ k SAPS. PVP je i nadále poskytováno výhradně z rozpočtu ČR, na místo plánovaného ukončení poskytování, bude výplata PVP pokračovat i během přechodného období, a to za podmínek jako v roce 2020, tj. finanční prostředky ve výši 50 % z rozpočtu schváleného Komisí v roce 2013.

Podrobné podmínky pro poskytování PVP jsou uvedeny v nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám, ve znění pozdějších předpisů. V rámci PVP byly v roce 2021 podporovány stejné sektory, jako v předchozích letech.

Sazby pro rok 2021 budou zveřejněny v průběhu listopadu 2021.

Výše sazeb na jednotlivé sektory v rámci PVP

Sektor/jednotka	Sazby (Kč/jednotka)				
	2016	2017	2018	2019	2020
Zemědělská půda (ha)	178,32	159,25	141,58	129,86	118,04
Chmel (ha)	4 845,07	4 370,55	3 952,77	3 532,43	3 187,00
Brambory pro výrobu škrobu (t)	1 621,74	1 449,39	1 279,28	1 187,93	1 020,40
Přežvýkavci (VDJ)	95,40	85,65	76,45	70,19	64,24
KBTPM (VDJ)	121,28	100,93	87,72	80,38	72,40
Ovce/kozy (VDJ)	57,47	50,43	42,99	43,13	41,03

Pramen: MZe, odbor přímých plateb

Výše vnitrostátního stropu na PVP pro rok 2020

Rok	2020
Výše vnitrostátního stropu (tis. EUR)	21 684,00
Výše vnitrostátního stropu (tis. Kč)	542 100,00

Poznámka: Zaokrouhлено, při přepočtu na Kč byl použit kurz 25,495 CZK/EUR

Další informace jsou k dispozici na webových stránkách www.eagri.cz a www.szif.cz.

f) Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) – Program rozvoje venkova na období 2014–2020

Z programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020 (dále jen PRV) mohou pěstitelé ovoce a zeleniny čerpat dotace na investice do výstavby i rekonstrukce zemědělských staveb, pořízení potřebných technologií i pořízení mobilních strojů. Tyto podpory je možné čerpat zejména z operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků a 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců. Poskytování podpor se řídí Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty PRV na období 2014–2020, která vydává MZe na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005. Tato Pravidla jsou zveřejněna na internetových stránkách MZe www.eagri.cz/prv a Státního zemědělského intervenčního fondu www.szif.cz.

Projektové operace PRV na období 2014–2020**Operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků**

Dotace z této operace mohli čerpat všichni zemědělské podnikatelé na projekty od 100 tis. Kč do 75 mil. Kč výdajů v rámci 1., 3., 5. a 7. kola příjmu žádostí. Základní míra dotace v těchto kolech byla 40 %; tuto hranici bylo možné navýšit o 10 % u mladých začínajících zemědělců, u žadatelů hospodařících v oblastech s přírodními či jinými zvláštními omezeními („ANC oblasti“) o dalších 10 %. Maximální míra dotace byla tedy 60 %. V 10. kole příjmu žádostí, které bylo vyhlášené mimořádně v souvislosti s pandemií COVID-19, došlo k úpravě některých podmínek. Částka výdajů, ze kterých je stanovena dotace, na jeden projekt byla zvýšena z původních 100 tis. Kč na 250 tis. Kč. Základní míra dotace byla 50 %, a bylo možné ji navýšit o 5 % u mladých začínajících zemědělců a o dalších 5 % u žadatelů podnikajících v ekologickém zemědělství. Maximální míra dotace byla 60 %.

Poslední 12. kolo příjmu žádostí o dotaci proběhlo v termínu 15. 6. 2021–13. 7. 2021. Částka celkových způsobilých výdajů na jeden projekt činila 250 tis. Kč až 30 mil. Kč. Základní míra dotace byla 50 %, a bylo možné ji navýšit o 5 % u mladých začínajících zemědělců a o dalších 5 % u žadatelů podnikajících v ekologickém zemědělství. Maximální míra dotace byla 60 %.

Pěstitelé ovoce mohli v tomto kole žádat o dotaci v těchto záměrech:

- b) rostlinná výroba (ovoce, zelenina včetně brambor, chmel, LAKR) – projekty do 2 000 000 Kč včetně a zároveň žadatel hospodaří na maximálně 150 ha a splňuje definici MSP,
- l) rostlinná výroba (ovoce, zelenina včetně brambor, chmel, LAKR) – projekty do 30 000 000 Kč.

Podpora – ovocnářský sektor bez révy vinné (stav k 30. 9. 2021)

Žádosti o dotaci	7. kolo (2018)	10. kolo (2020)	12. kolo (2021)
Zaregistrované	125	186	140
Schválené/doporučené	77	138	140*
Částka dotace	221 533 130 Kč	172 348 986 Kč	216 913 592 Kč
Proplaceno	51	-	-
Částka dotace	130 273 741 Kč	-	-

Pramen: MZe, odbor Řídící orgán PRV

Poznámka: *doporučené

Operace 4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů

Dotace z této operace mohly čerpat zemědělské a zpracovatelské podniky na investice do zařízení, která souvisejí se zpracováním zemědělských produktů a uvedením výrobků na trh. Základní míra dotace byla 40 %. V 10. a 12. kole příjmu žádostí byly mezi způsobilé žadatele přidány i velké podniky, a míra dotace pro všechny podniky se zvýšila na 50 %. Zároveň došlo k redukci preferenčních kritérií. V 10. kole příjmu žádostí, které bylo vyhlášené mimořádně v souvislosti s pandemií COVID-19 došlo k úpravě některých podmínek. Maximální částka výdajů, ze kterých je stanovena dotace, na jeden projekt byla zvýšena u velkých podniků z původních 30 mil. Kč na 75 mil. Kč. Ve 12. kole byla tato částka zvýšena u všech podniků.

Podpora ovoce/zeleniny (stav k 30. 9. 2021)

Žádosti o dotaci	7. kolo	8. kolo	10. kolo	12. kolo
Zaregistrované	82	106	147	136
Schválené/doporučené	33	36	42	85*
Částka dotace	92 766 803	120 278 414	301 069 988	466 828 952
Proplaceno	21	7	0	0
Částka dotace	75 554 139	18 247 883	0	0

Pramen: MZe, odbor Řídící orgán PRV

Poznámka: *doporučené

nelze rozdělit do jednotlivých kategorií

Operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Podpora je určena pro mladé začínající zemědělce, tedy osoby do 40 let (včetně), které nepodnikají déle než 2 roky. Dotace se poskytuje na realizaci podnikatelského plánu ve výši maximálně 45 tis. €, což činí cca 1,2 mil. Kč.

Operace 10 – Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO) – dle NV č. 75/2015 Sb.

- **integrovaná produkce ovoce** – sazba 404 €/ha ovocného sadu, min. výměra pro zařazení činí 0,5 ha

Rok	Výměra podpořených ovocných sadů	Výše proplacených finančních prostředků
2016	proplaceno 256 žádostí na 8 714 ha	97 210 684 Kč
2017	proplaceno 287 žádostí na 9 253 ha	100 074 474 Kč
2018	proplaceno 295 žádostí na 9 428 ha	102 060 711 Kč
2019	proplaceno 291 žádostí na 9 363 ha	96 301 276 Kč
2020	proplaceno 286 žádostí na 9 289 ha	96 218 195 Kč
2020	podáno 123 žádostí na 3 367 ha	34 562 401 Kč

- **integrovaná produkce jahodníku** – sazba 433 €/ha standardní orné půdy zařazeného do titulu integrovaná produkce zeleniny podle § 2, písm. c) bodu 2, na kterém žadatel plní podmínky podle § 15. Min. výměra pro zařazení činí 0,5 ha.

Rok	Výměra podpořených plantáží	Výše proplacených finančních prostředků
2017	proplaceno 9 žádostí na 90 ha	1 051 448 Kč
2018	proplaceno 7 žádostí na 101 ha	1 182 645 Kč
2019	proplaceno 8 žádostí na 90,3 ha	998 149 Kč
2020	proplaceno 9 žádostí na 68,1 ha	713 159 Kč
2020	podáno 10 žádostí na 51,9 ha	570 546 Kč

Navazující agroenvironmentálně-klimatická opatření (NAEKO) – dle NV č. 330/2019 Sb.

- **integrovaná produkce ovoce** – sazba 400 €/ha ovocného sadu podle § 2 písm. a), na kterém žadatel plní podmínky podle § 10, min. výměra 0,5 ha,
- **integrovaná produkce jahodníku** – sazba 431 €/ha standardní orné půdy zařazeného do titulu integrovaná produkce jahodníku podle § 2 písm. c) bodu 2, na kterém žadatel plní podmínky podle § 12 odst. 5 a 8. Min. výměra pro zařazení činí 0,5 ha.

Rok	Výměra podpořených plantáží	Výše proplacených finančních prostředků
Ovocné sady		
2020	podáno 156 žádostí na 5 489 ha	55 786 313 Kč
Jahodník		
2020	podána 1 žádost na 1,5 ha	16 536 Kč

Operace 11 – Ekologické zemědělství – dle NV č. 76/2015 Sb.

a) v rámci přechodu na ekologickou produkci

intenzivní sady – sazba 825 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro intenzivní sady, a kde žadatel plní podmínky podle §15, odst. 2,

ostatní sady – sazba 419 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro ostatní sady, a kde žadatel plní podmínky podle §15, odst. 3,

krajinotvorné sady – sazba 165 €/ha jiné trvalé kultury, jde-li o péči o ekologický významný prvek, který je obhospodařován v režimu pro krajinotvorné sady, ve kterém žadatel plní podmínky podle §17.

b) v rámci ekologické produkce

intenzivní sady – sazba 779 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro intenzivní sady, a kde žadatel plní podmínky podle §15, odst. 2,

ostatní sady – sazba 424 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro ostatní sady, a kde žadatel plní podmínky podle §15, odst. 3,

krajinotvorné sady – sazba 165 €/ha jiné trvalé kultury, jde-li o péči o ekologický významný prvek, který je obhospodařován v režimu pro krajinotvorné sady, ve kterém žadatel plní podmínky podle §17.

Rok	Výměra podpořených ovocných sadů	Výše proplacených finančních prostředků
Intenzivní sady		
2016	proplaceno 104 žádostí na 1 348 ha	28 617 690 Kč
2017	proplaceno 135 žádostí na 1 663 ha	33 817 920 Kč
2018	proplaceno 143 žádostí na 1 674 ha	35 130 115 Kč
2019	proplaceno 146 žádostí na 1 680 ha	32 614 648 Kč
2020	proplaceno 151 žádostí na 1 754 ha	34 486 797 Kč
2020	podáno 97 žádostí na 1 149 ha	22 855 897 Kč
Ostatní sady		
2016	proplaceno 206 žádostí na 995 ha	10 288 363 Kč
2017	proplaceno 249 žádostí na 1 523 ha	15 269 183 Kč
2018	proplaceno 268 žádostí na 1 712 ha	18 442 526 Kč
2019	proplaceno 275 žádostí na 1 621 ha	16 023 663 Kč
2020	proplaceno 285 žádostí na 1 487 ha	15 391 332 Kč
2020	podáno 195 žádostí na 982 ha	10 405 972 Kč
Krajinotvorné sady (jiná kultura)		
2016	proplaceno 181 žádostí na 635 ha	2 889 270 Kč
2017	proplaceno 235 žádostí na 763 ha	3 351 709 Kč
2018	proplaceno 282 žádostí na 840 ha	3 616 168 Kč
2019	proplaceno 295 žádostí na 950 ha	3 892 517 Kč
2020	proplaceno 301 žádostí na 998 ha	4 115 453 Kč
2020	podáno 188 žádostí na 565 ha	2 368 493 Kč
Jahodník		
2017	proplaceny 3 žádosti na 0,67 ha	1 126 Kč
2018	proplaceno 6 žádostí na 1,7 ha	3 385 Kč
2019	proplaceno 7 žádostí na 1,4 ha	2 916 Kč
2020	proplaceno 9 žádostí na 3,4 ha	51 327 Kč
2020	podáno 7 žádostí na 3,8 ha	57 117 Kč

Navazující agroenvironmentálně-klimatická opatření (NAEKO) – dle NV č. 331/2019 Sb.

a) v rámci přechodu na ekologickou produkci

intenzivní sady – sazba 830 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro intenzivní sady, a kde žadatel plní podmínky podle §13, odst. 2,

ostatní sady – sazba 420 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro ostatní sady, a kde žadatel plní podmínky podle §13, odst. 3,

krajinotvorné sady – sazba 70 €/ha jiné trvalé kultury, jde-li o péči o ekologický významný prvek, který je obhospodařován v režimu pro krajinotvorné sady, ve kterém žadatel plní podmínky podle §15,

jahodník – sazba 670 €/ha standardní orné půdy, jde-li o pěstování jahodníku v systému ekologického zemědělství, na kterém žadatel plní podmínky podle §10 odst. 7.

b) v rámci ekologické produkce

intenzivní sady – sazba 779 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro intenzivní sady, a kde žadatel plní podmínky podle §13, odst. 2,

ostatní sady – sazba 417 €/ha ovocného sadu, který je obhospodařován v režimu pro ostatní sady, a kde žadatel plní podmínky podle §13, odst. 3,

krajinotvorné sady – sazba 67 €/ha jiné trvalé kultury, jde-li o péči o ekologický významný prvek, který je obhospodařován v režimu pro krajinotvorné sady, ve kterém žadatel plní podmínky podle §15,

jahodník – sazba 583 €/ha standardní orné půdy, jde-li o pěstování jahodníku v systému ekologického zemědělství, na kterém žadatel plní podmínky podle §10 odst. 7.

Rok	Výměra podpořených ovocných sadů	Výše požadovaných finančních prostředků
Intenzivní sady		
2020	podáno 66 žádostí na 590,1 ha	11 982 723 Kč
Ostatní sady		
2020	podáno 85 žádostí na 615,0 ha	6 516 117 Kč
Krajinotvorné sady (jiná kultura)		
2020	podáno 103 žádostí na 380,8 ha	648 185 Kč
Jahodník		
2020	podány 2 žádosti na 0,5 ha	7 555 Kč

6. Právní předpisy vztahující se k sektoru ovoce a zeleniny

6.1. Legislativa v rámci SOT ovoce a zeleniny

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují NR (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007, ve znění pozdějších předpisů.

- odkazy na nařízení (ES) č. 1234/2007 se považují za odkazy na toto nařízení a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013.

Podpora pro zřizování seskupení producentů ovoce a zeleniny je tímto nařízením ukončena a měla by být dále poskytována všem odvětvím ve všech členských státech v rámci politiky rozvoje venkova. ČR toto opatření do Programu rozvoje venkova nezařadila.

Princip podpor u uznávaných organizací producentů ovoce a zeleniny činí **4,1 %** z hodnoty obchodované produkce organizace producentů (OP) s tím, že je-li součástí operačního programu opatření na řízení krizí, lze celková procenta navýšit na **4,6 %**. Finanční podpora je poskytována na uznatelné výdaje schváleného operačního programu jednotlivých organizací producentů. Výkonem správy, tj. schvalování a vyhodnocování operačních programů včetně přiznávání podpor, je pověřen SZIF.

Nařízení Komise (EU) č. 543/2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k NR (ES) č. 1234/2007 pro odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, ve znění pozdějších předpisů. Toto nařízení bylo v roce 2017 částečně zrušeno (čl. 19–35 a 50–148) a nahrazeno dvěma nařízeními a jejich novelami:

- Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/891, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, a doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, pokud jde o sankce uplatňované v uvedených odvětvích, a kterým se mění prováděcí nařízení Komise (EU) č. 543/2011.
 - Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2018/1145, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/891, pokud jde o organizace producentů v odvětví ovoce a zeleniny.
 - Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/743, kterým se mění nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/891, pokud jde o výpočet hodnoty produkce uváděné na trh organizacemi producentů v odvětví ovoce a zeleniny.
 - Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2021/652, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/891, pokud jde o činnosti a operační programy organizací producentů v odvětví ovoce a zeleniny
 - Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/892, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny.
 - Prováděcí nařízení Komise (EU) 2018/1146, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2017/892, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, a nařízení (ES) č. 606/2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o druhy výrobků z révy vinné, enologické postupy a omezení, která se na ně použijí.

Čl. 3 – 19 týkající se obchodních norem a kontrol shody zůstaly v platnosti nařízení Komise (EU) č. 543/2011, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a nařízení Rady (ES) č. 73/2009, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 5/2013, o podpoře pro rozvoj venkova z EZFRV a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou (ruší NV č. 247/2004 Sb.), ve znění pozdějších předpisů, v návaznosti na přímo použitelné předpisy NEPR (EU) č. 1308/2013a NK (EU) č. 543/2011, NK (EU) 2017/891 a NK (EU) 2017/892.

Registrace organizace producentů a sdružení organizací producentů, stahování zboží z trhu, poskytování podpor	Kontrolní systém jakosti ovoce a zeleniny <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nařízení Komise (EU) č. 543/2011 ▪ Nařízení Komise (EU) č. 1333/2011 (banány)
	Licence pro ovoce a zeleninu <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nařízení Komise (EU) č. 2016/1237 ▪ Prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2016/1239 ▪ Nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nařízení Komise (EU) 2017/891 a 2017/892 ▪ Nařízení EP a Rady (EU) č. 1308/2013 ▪ Nařízení vlády ČR č. 318/2008 Sb. (ve znění 215/2010 Sb., 309/2012 Sb., 179/2015 Sb., 327/2015 Sb., 341/2016 Sb., 425/2017 Sb., 322/2020 Sb., 177/2021 Sb.) 	

6.2. Školní projekt „Ovoce, zelenina a mléko do škol“ (School Scheme)

Od školního roku 2017/2018 došlo na úrovni EU k reformě dvou projektů Ovoce a zelenina do škol a Mléko do škol, které byly spojeny pod jeden společný právní rámec, a vznikl Školní projekt (Ovoce, zelenina a mléko do škol). Finanční rámec u jednotlivých projektů (tj. Ovoce a zelenina do škol a Mléko do škol) zůstává oddělený, každá část má svoji obálku.

Projekt „Ovoce a zelenina do škol“ vychází z hlavních záměrů stanovených EU pro sektor ovoce a zeleniny. Základním cílem projektu je přispět k trvalému zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny, vytvořit zdravé stravovací návyky ve výživě dětí a bojovat proti dětské obezitě. Současně se předpokládají pozitivní dopady do sektoru zemědělství a posílení ekonomicky citlivého sektoru ovoce a zeleniny, který dlouhodobě čelí nepříznivému vývoji v této oblasti.

Úspěšné řešení projektu je postaveno na širokém partnerství mezi vzdělávacím úsekem, zdravotnictvím a zemědělstvím za účasti soukromého, veřejného a občanského sektoru. V projektu Ovoce a zelenina do škol je

- od školního roku 2014/2015 cílová skupina žáků I. stupně základních škol rozšířena o děti z přípravných tříd,
- od školního roku 2016/2017 cílová skupina žáků I. stupně základních škol včetně dětí z přípravných tříd rozšířena o děti z přípravných stupňů speciálních základních škol,
- od školního roku 2017/2018 cílová skupina žáků rozšířena o žáky 2. stupně základních škol.

Přehled o vývoji a financování projektu „Ovoce a zelenina do škol“

Školní rok	Vyplacená podpora k financování produktů a DVO celkem v Kč	Úspěšnost čerpání prostředků na projekt	Počet zapojených škol	Počet zapojených dětí	Roční limit na 1 žáka v Kč na produkty + na DVO	Podíl z cílové skupiny dětí
2009/2010 ¹⁾	72 689 962	95,7 %	2 883	323 431	224,75	71 %
2010/2011	88 886 000	99,1 %	3 141	370 016	240,00	80 %
2011/2012	90 732 292	98,5 %	3 243	387 176	234,00	81 %
2012/2013	139 028 645	99,1 %	3 364	416 670	333,00	85 %
2013/2014	143 368 600	99,2 %	3 530	456 233	315,00	90 %
2014/2015 ²⁾	186 051 095 ^{a)}	97,7 %	3 741	509 030	333,00+40,00	95 %
2015/2016	190 644 859 ^{b)}	98,1 %	3 810	539 747	318,30+40,00	97 %
2016/2017	198 226 843 ^{c)}	98,7 %	3 863	564 689	317,00+37,50	98 %

Školní rok	Vyplacená podpora k financování produktů a DVO celkem v Kč	Úspěšnost čerpání prostředků na projekt	Počet zapojených škol	Počet zapojených dětí	Roční limit na 1 žáka v Kč na produkty + na DVO	Podíl z cílové skupiny dětí
2017/2018 ³⁾	311 345 027 ^{d)}	98,1 %	3 935	906 110	319,90+45,00	97,5 %
2018/2019	319 650 518 ^{e)}	98,4 %	3 964	920 992	306,90+45,00	97,5 %
2019/2020	287 923 638 ^{f)}	88 %	3 981	928 185	304,80+45,00	96,9 %
2020/2021	286 988 403 ^{g)}	--	3 991	930 839	311,00+45,00	96,26 %

Poznámka: ¹⁾ 73% podíl EU, 27% podíl ČR; ²⁾ 88% podíl EU, 12% podíl ČR; ³⁾ od školního roku 2017/2018 je zrušeno povinné spolufinancování ze strany členského státu,

DVO = doprovodná vzdělávací opatření

z toho: ^{a)} 169 147 055 Kč na produkty a 16 690 657 Kč na DVO;

^{b)} 171 508 411 Kč na produkty a 18 702 469 Kč na DVO;

^{c)} 178 274 060 Kč na produkty a 19 308 309 Kč na DVO;

^{d)} 288 884 989 Kč na produkty a 35 818 847 Kč na DVO;

^{e)} 281 336 423 Kč na produkty a 37 937 694 Kč na DVO;

^{f)} 253 626 653 Kč na produkty a 33 531 190 Kč na DVO

^{g)} vyplaceno k 30. 9. 2021, 267 583 582 Kč na produkty a 19 020 409 Kč na DVO.

Zapojení škol a dětí

- ve školním roce 2010/2011 došlo oproti školnímu roku 2009/2010 ke zvýšení počtu škol v projektu o 260 (tj. 9 %) a ke zvýšení počtu dětí v projektu o 46 810 (tj. 14,4 %),
- ve školním roce 2011/2012 se zvýšil počet škol v projektu o 100 (tj. o 3,1 %) a počet dětí o 16 935 (tj. o 4,5 %),
- ve školním roce 2012/2013 se zvýšil počet škol v projektu o 121 (tj. o 3,7 %) a počet dětí o 29 494 (tj. o 7,6 %),
- ve školním roce 2013/2014 se zvýšil počet škol v projektu o 166 (tj. o 4,9 %) a počet dětí o 39 563 (tj. o 9,5 %),
- ve školním roce 2014/2015 se zvýšil počet škol v projektu o 211 (tj. o 5,9 %) a počet dětí o 52 797 (tj. o 11,5 %),
- ve školním roce 2015/2016 se zvýšil počet škol v projektu o 69 (tj. o 1,8 %) a počet dětí o 30 717 (tj. o 6 %),
- ve školním roce 2016/2017 se zvýšil počet škol v projektu o 53 (tj. o 1,3 %) a počet dětí o 24 942 (tj. o 4,6 %),
- ve školním roce 2017/2018 se zvýšil počet škol v projektu o 72 (tj. o 1,8 %) a počet dětí o 341 421 (tj. o 60,4 %) díky rozšíření cílové skupiny o druhý stupeň základních škol,
- ve školním roce 2018/2019 se zvýšil počet škol v projektu o 29 (tj. o 0,7 %) a počet dětí o 14 882 (tj. o 1,6 %),
- ve školním roce 2019/2020 se zvýšil počet škol v projektu o 17 (tj. o 0,4 %) a počet dětí o 7 193 (tj. o 0,78 %),
- ve školním roce 2020/2021 se zvýšil počet škol v projektu o 10 (tj. o 0,25 %) a počet dětí o 2 654 (tj. o 0,29 %).

Žáci dostávali v souladu s Vnitrostátní strategií ČR a s přihlédnutím k Výživovým doporučením Ministerstva zdravotnictví pro obyvatele ČR zvláště produkty mírného pásma. Preferovány by měly být zejména domácí druhy ovoce, zeleniny a 100% ovocné a zeleninové šťávy a pyré. Nutnost doplňovat sortiment ovoce exotickými druhy bylo považováno za zpestření a rozšíření znalostí v rámci vzdělávacího obsahu zejména v návaznosti na přírodovědná a zeměpisná témata na prvním stupni základní školy.

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/39, kterým se stanoví pravidla pro uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu Unie na dodávky ovoce a zeleniny, banánů a mléka do vzdělávacích zařízení.

- **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/1983**, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2017/39, pokud jde o přerozdělení podpory Unie,
- **Prováděcí nařízení Komise (EU) 2020/1239**, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2017/39, pokud jde o sledování a hodnocení provádění školního projektu a souvisejících kontrol na místě.

Nařízení Komise (EU) 2017/40, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, pokud jde o podporu Unie na dodávky ovoce a zeleniny, banánů a mléka do vzdělávacích zařízení, a mění NK (EU) č. 907/2014.

- **Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/1238**, kterým se mění nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2017/40, pokud jde o hodnocení provádění školního projektu.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují NR (ERHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013 o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení NR (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Rady (EU) č. 1370/2013, kterým se určují opatření týkající se stanovení některých podpor a náhrad v souvislosti se společnou organizací trhů se zemědělskými produkty, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 74/2017 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na dodávky ovoce, zeleniny, mléka a výrobků z nich do škol a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů, které nahradilo v roce 2017 nařízení vlády č. 478/2009 Sb.

6.3. Změny v předpisech EU pro kontrolu čerstvého ovoce a zeleniny

Kontrola čerstvého ovoce a zeleniny na vnitřním trhu ve všech stádiích obchodování, při dovozu nebo vývozu, ale i např. produkty určené ke zpracování, prošla v několika posledních letech legislativními změnami, které byly nezbytné pro zlepšení konkurenceschopnosti a tržní orientace. Cílem je dosažení udržitelné produkce konkurenceschopné na vnitřním i vnějším trhu, snížení výkyvů v příjmech producentů v důsledku krizí na trhu, zvýšení spotřeby ovoce a zeleniny v EU a pokračování ve snahách odvětví o zachování a ochranu životního prostředí.

Nařízení Komise (EU) č. 543/2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k NR (ES) č. 1234/2007 pro odvětví ovoce a zeleniny a odvětví výrobků z ovoce a zeleniny, ve znění pozdějších předpisů, stanovuje obchodní normy, údaje pro označování, pravidla pro třídění produktů a kontroly dodržování obchodních norem.

Obchodní normy

Obchodní normy slouží pro obchodování mezi členskými státy EU, dále pro dovoz ze třetích zemí a vývoz do třetích zemí. Existují zvláštní obchodní normy a všeobecná obchodní norma.

Zvláštní obchodní normy:

Jsou platné pro jablka, citrusové plody, kiwi, salát, endivii kadeřavou letní a endivii zimní, broskve a nektarinky, hrušky, jahody, papriku zeleninovou, stolní hrozny révy vinné a rajčata. Zvláštní obchodní

normy odpovídají normám přijatým Evropskou hospodářskou komisí OSN (EHK/OSN), aby se zabránilo zbytečným překážkám v obchodu. Pokud není na úrovni Unie přijata zvláštní obchodní norma, měly by se produkty považovat za produkty splňující všeobecnou obchodní normu, pokud je držitel schopen prokázat, že produkty splňují platné normy přijaté EHK/OSN.

Všeobecná obchodní norma

Všeobecná obchodní norma byla zavedena pro hodnocení podmínek jakosti pro každý produkt, pro který neexistuje zvláštní obchodní norma EU. Tato norma zahrnuje minimální požadavky na jakost, minimální požadavky na zralost, odchylky a označování země původu produktu (např. minimální požadavky na zralost jsou velmi všeobecné, odchylky jsou jednotně 10 % početních nebo hmotnostních produktů nesplňujících min. požadavky na jakost). V rámci této odchylky smí celkem nejvýše 2 % sestávat z produktů postižených hnilobou.

Směsi ovoce a zeleniny

U maloobchodního balení obsahující směs různých druhů čerstvého ovoce a zeleniny, které nepřesahují čistou hmotnost 5 kg, pokud produkty pocházejí z více členských států nebo ze třetí země, mohou být názvy zemí původu nahrazeny podle potřeby jedním z následujících označení – dle čl. 7 nařízení 543/2011.

7. Státní zemědělský intervenční fond – opatření v rámci SOT

Výkonným orgánem pro opatření v rámci SOT pro sektor ovoce a zeleniny v ČR je SZIF. Provádí veškeré úkony a činnosti stanové zákonem č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 252/1997 sb., ve znění pozdějších předpisů, dále pak v NK (EU) č. 543/2011, NK (EU) 2017/891 a NK (EU) 2017/892, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 a NV č. 318/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Jedná se např. o úkony spojené s oběhem finančních prostředků vázaných na rozhodovací proces, týkající se finančního vztahu producentů s institucemi EU, včetně vydávání vývozních a dovozních licencí. Informace lze získat na webových stránkách: <http://www.szif.cz>

a) Přehled o předběžně uznaných seskupení producentů, organizací producentů a sdružení organizací producentů; poskytování finančních podpor pro pěstitele ovoce a zeleniny

Finanční prostředky může SZIF vyplácet pouze registrovaným organizacím producentů (OP) nebo sdružením organizací producentů (SOP) včetně nadnárodních OP a SOP, které byly uznány na základě žádosti o uznání. OP/SOP ovoce a zeleniny musí být registrované nebo předběžně registrované na základě NR (ES) č. 1234/2007, NK (EU) č. 543/2011, NK (EU) 2017/891, NK (EU) 2017/892 NEPR (EU) č. 1308/2013 a NV č. 318/2008 Sb., vše ve znění pozdějších předpisů, a dále fungovat v souladu s těmito nařízeními.

Finanční podpora je poskytována registrovaným OP na schválený operační program, který je strukturovaný na 3 až 5 let. Zahrnuje opatření vedoucí ke koncentraci nabídky, zlepšení jakosti a obchodní hodnoty produktů, propagaci, zajištění plánování produkce atd. Podpora je omezena stropem 4,1 % (4,6 %) obchodované produkce organizace producentů za referenční období a dále je poskytována ve výši 50 % nákladů na prováděná opatření operačního programu z rozpočtu EU. Organizace producentů mohou žádat o poskytnutí podpory na základě realizovaných výdajů ve čtvrtletních, pololetních nebo ročních obdobích.

- **V roce 2006** byly v ČR čtyři registrované organizace producentů (OP) s operačním programem, a to: CZ FRUIT, odbytové družstvo, Praha; JIHOFRUKT, družstvo, Velké Bílovice; Odbytové družstvo LITAZEL, Bohušovice n. Ohří; Jihomoravská zelenina, družstvo, Velké Bílovice, a čtyři předběžně registrované skupiny producentů (SP) s plánem k dosažení uznání: EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů, Holovousy; ZN FRUIT, družstvo, Hodonice, Družstvo producentů rajčat, Podivín; Východočeská zelenina – družstvo producentů zeleniny, Synkov-Slemeno.

- **V roce 2007** se rozšířil počet registrovaných OP na pět, kdy podmínky registrace splnilo Odbytové družstvo EKO-ODBYT, Slaný, a sedm předběžně registrovaných SP (nově registrovány Odbytové družstvo Polabí, Přerov n/Labem; OZC Jizera, Předměřice n/Jizerou; Družstvo BRAMKO CZ, Semice).
- **V roce 2008** podmínky pro řádné uznání za OP nově splnily tři předběžně uznané SP (Družstvo producentů rajčat, Podivín; EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů, Holovousy; Družstvo BRAMKO CZ, Semice). Jedné organizaci producentů (EKO-ODBYT, Slaný) byla odňata registrace pro neplnění podmínek (požádala si však znovu o registraci, která jí byla udělena) takže ke konci roku počet řádně uznaných OP činil 8.
Družstvo ZN FRUIT, Hodonice zaniklo a spojilo se s OP Jihomoravská zelenina, Velké Bílovice. Předběžně uznané jako SP bylo Odbytové Družstvo Ovoce Český ráj, Praha, Odbytové družstvo Berry, Břežany, M.O.Z. družstvo pěstitelů, Sedlnice a Bohemia Apple, družstvo, Tucharaz, Český Brod, což znamená celkem 7 předběžně uznaných SP.
- **V roce 2009** bylo SP Východočeská zelenina, družstvo producentů zeleniny uznáno jako OP, počet registrovaných OP tedy stoupl na 9. Nově registrované bylo SP Zeltr, odbytové družstvo, Troubky, člen koncernu Zeltr, Nature Fruit, družstvo, Choustníkovo Hradiště a G's Pěstitel, odbytové družstvo, Stratov, Lysá nad Labem – ke konci roku 2009 bylo tedy v ČR 9 předběžně uznaných SP.
- **V roce 2010** bylo SP Odbytové družstvo Polabí uznáno jako OP. Počet předběžně uznaných SP se tak snížil na 8 a počet uznaných OP stoupl na 10.
- **V roce 2011** se počet SP zvýšil na 9 přihlášením ZP Otice, počet uznaných OP činil 10.
- **V roce 2012** byly jako OP uznány družstvo OZC Jizera, odbytové družstvo ovoce Český ráj, odbytové družstvo Berry a M.O.Z. družstvo pěstitelů, čímž se ke konci roku 2012 zvýšil počet uznaných OP na celkových 14. Přihlášením dalšího družstva Suchá Loz činil počet předběžně uznaných SP 6.
- **V roce 2013** činil počet uznaných OP 15 a počet předběžně uznaných SP 6.
- **V roce 2014** bylo v ČR uznáno 18 OP, počet předběžně uznaných SP se tím snížil na dva subjekty (ZP Otice, OD Suchá Loz) a dále byla uznána jedna nadnárodní organizace producentů Družstvo BRAMKO CZ.
- **V roce 2015** je v ČR uznáno 19 OP (nově odbytové družstvo Mochov), z toho jedna uznaná nadnárodní OP; předběžně uznaných SP jsou 2.
- **V roce 2016** je v ČR uznáno 19 OP (odbytové družstvo Mochov skončilo), z toho je jedna uznaná nadnárodní OP, předběžně uznaných SP činí 2.
- **V roce 2017** je v ČR uznáno 23 OP (nově ZP Otice, odbyt s.r.o., OD Suchá Loz, Piletice, odbytové družstvo, Čerstvě utrženo, družstvo), z toho je jedna uznaná nadnárodní OP.
- **V roce 2018** je uznáno 22 OP; (činnost ukončilo odbytové družstvo ZELTR), z toho jedna uznaná nadnárodní OP.
- **V roce 2019** je uznáno 22 OP (činnost ukončilo odbytové družstvo JIHOFRUKT, nově bylo uznáno Dobré družstvo Zlín), z toho jedna uznaná nadnárodní OP.
- **V roce 2020** je v ČR uznáno 21 OP (činnost ukončilo odbytové družstvo Vital), z toho jedna uznaná nadnárodní OP.

Finanční podpora pro OP a SP ovoce a zeleniny (tj. od 1. 1.–31. 12. daného roku) v Kč

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020 ²⁾	2021 (k 31.8.)
Finanční podpora pro OP	79 014 947	83 283 355	51 243 199	97 173 447	115 270 561	26 811 815
Finanční podpora předběžně uznaným SP ¹⁾	3 189 321	2 358 659	---	---	---	---

Poznámka: součet podpor pro OP a SP pěstujících ovoce a zeleninu

¹⁾ Podpora je stanovena na základě objemu obchodované produkce určitou procentní sazbou, žádat je možno o semestrální nebo roční platbu v intervalu od data uznání. Na podpoře se podílí 25 % členský stát, 75 % jde ze zdrojů EU.

²⁾ V roce 2020 byla vyplacena vyšší částka podpory než v předešlých letech, neboť byly vyplaceny pozastavené platby z roku 2018.

V roce 2020 organizace producentů (OP) ovoce a zeleniny v ČR (jejichž celkový počet producentů činil 191) disponovaly pěstební plochou dosahující celkem 10 795,4 ha (z toho výměra ovocných sadů činila 4 995,8 ha, výměra pro pěstování zeleniny 5 799,6 ha), ze kterých bylo vyprodukováno celkem 237 565 t ovoce a zeleniny v hodnotě 3 681 936 882 Kč. Organizovanost producentů ovoce tak dosahuje 40,8 % a producentů zeleniny 38,4 %.

Vydávání licencí pro čerstvé ovoce a zeleninu

NK v přenesené pravomoci (EU) č. 2016/1237 s platností od 1. října 2017 zrušila povinnost dovozních licencí jak pro dovoz čerstvého ovoce a zeleniny, tak i výrobků z ovoce a zeleniny. Zrušení licenčních povinností se týká běžného dovozu za plné dovozní clo. Licenční povinnost nadále zůstane pro dovoz čerstvého nebo chlazeného česneku a prozatímne konzervovaných hub v rámci dovozních celních kvót řízených licencemi.

8. Právní předpisy ČR vztahující se ke komoditě ovoce

Následující přehled právních předpisů zahrnuje výběr právních předpisů, týkajících se komodity ovoce:

Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů

- prováděcí předpisy:

58/2018 Sb., o doplňcích stravy a složení potravin (ruší vyhl. č. 225/2008 Sb. včetně č. 352/2009 Sb.),

417/2016 Sb., o některých způsobech označování potravin, (ruší vyhl. č. 113/2005 Sb. včetně jejich pozdějších předpisů),

231/2016 Sb., o odběru, přípravě a metodách zkoušení kontrolních vzorků potravin a tabákových výrobků, ve znění pozdějších předpisů,

172/2015 Sb., o informační povinnosti příjemce potravin v místě určení, ve znění vyhl. č. 141/2017 Sb.,

366/2005 Sb., o požadavcích vztahujících se na některé zmrazené potraviny,

320/2004 Sb., kterou se mění vyhl. 212/2004 Sb., o stanovení zásob a způsobu jejich ohlašování SZPI,

252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve znění pozdějších předpisů,

133/2004 Sb., o podmínkách ozařování potravin a surovin, o nejvyšší přípustné dávce záření a o způsobu označení ozáření na obalu,

54/2004 Sb., o potravinách určených pro zvláštní výživu a o způsobu jejich použití, ve znění vyhl. č. 402/2006 Sb., 473/2006 Sb., 157/2008 Sb., 35/2012 Sb., 46/2014 Sb., 39/2018 Sb., 80/2021 Sb.,

157/2003 Sb., o stanovení požadavků pro čerstvé ovoce a zeleninu, zpracované ovoce a zeleninu, suché skořápkové plody, houby, brambory a výrobky z nich, jakož i další způsoby jejich označování, ve znění vyhl. č. 650/2004 Sb., 291/2010 Sb., 153/2013 Sb.

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

▪ prováděcí předpisy:

217/2020 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v oblasti zemědělství v souvislosti s mimořádnou epidemií v roce 2020,

330/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujících agroenvironmentálně-klimatických opatření, ve znění vyhl. č. 54/2021 Sb.,

44/2018 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro přechodně podporované oblasti s přírodními omezeními, ve znění NV č. 57/2019 Sb., 64/2020 Sb., 217/2020 Sb., 55/2021 Sb.,

74/2017 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na dodávky ovoce, zeleniny, mléka a výrobků z nich do škol a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění vyhl. č. 128/2018 Sb., 190/2019 Sb., 228/2021 Sb.,

49/2017 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v souvislosti s přijetím nařízení vlády o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důsledků jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor,

48/2017 Sb., o stanovení požadavků podle aktů a standardů dobrého zemědělského a environmentálního stavu pro oblasti pravidel podmíněnosti a důsledků jejich porušení pro poskytování některých zemědělských podpor, ve znění NV č. 126/2018 Sb., 292/2019 Sb., 31/2020 Sb., 567/2020 Sb.,

76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 64/2016 Sb., 236/2016 Sb., 18/2017 Sb., 49/2017 Sb., 29/2018 Sb., 57/2019 Sb., 332/2019 Sb., 217/2020 Sb., 55/2021 Sb., 177/2021 Sb.,

75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 63/2016 Sb., 236/2016 Sb., 47/2017 Sb., 49/2017 Sb., 315/2017 Sb., 28/2018 Sb., 59/2019 Sb., 351/2019 Sb., 217/2020 Sb., 270/2020 Sb., 54/2021 Sb., 177/2021 Sb.,

72/2015 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 64/2016 Sb., 49/2017 Sb., 43/2018 Sb.,

50/2015 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 185/2015 Sb., 423/2016 Sb., 48/2017 Sb., 49/2017 Sb., 427/2017 Sb., 293/2018 Sb., 350/2019 Sb., 217/2020 Sb., 566/2020 Sb., 55/2021 Sb.,

307/2014 Sb., o stanovení podrobností evidence využití půdy podle uživatelských vztahů (druhy zemědělské kultury), ve znění NV č. 61/2016 Sb., 407/2016 Sb., 312/2017 Sb.,

478/2009 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování podpory na ovoce a zeleninu a výrobky z ovoce, zeleniny a banánů dětem ve vzdělávacích zařízeních, ve znění NV č. 157/2014 Sb., 166/2016 Sb., 74/2017 Sb.,

83/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování přímých podpor, některých podpor v rámci společné organizace trhu s vínem a některých podpor PRV, a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění NV č. 480/2009 Sb., zákona č. 179/2014 Sb.,

- 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou, ve znění NV č. 215/2010 Sb., 309/2012 Sb., 179/2015 Sb., 327/2015 Sb., 341/2016 Sb., 425/2017 Sb., 322/2020 Sb.,
- 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb přímým podporám, ve znění NV č. 480/2009 Sb., 86/2010 Sb., 107/2012 Sb., 332/2012 Sb., 50/2015 Sb., 61/2016 Sb., 426/2017 Sb., 217/2020 Sb.,
- 47/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků, pocházejících z půdy uvedené do klidu, ve znění NV č. 83/2009 Sb., 480/2009 Sb., 369/2010 Sb., 448/2012 Sb., 400/2013 Sb., 308/2014 Sb., 50/2015 Sb., 49/2017 Sb.,
- 257/2006 Sb., kterým se mění NV č. 181/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společných organizací trhu, pokud jde o systém poskytování subvencí při vývozu pro zemědělské výrobky a zpracované zemědělské výrobky, ve znění NV č. 99/2005 Sb.,
- 69/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti u zemědělského podnikatele, ve znění NV č. 512/2006 Sb., 96/2008 Sb.,
- 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění NV č. 542/2004 Sb., 119/2005 Sb., 515/2005 Sb., 351/2006 Sb., 81/2007 Sb., 99/2008 Sb.),
- 241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními, ve znění NV č. 121/2005 Sb., 510/2005 Sb., 512/2006 Sb.,
- 159/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek poskytování a propadnutí záruk pro zemědělské výrobky,
- 505/2000 Sb., o stanovení podpůrných programů k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, ve znění NV č. 500/2001 Sb. a 203/2004 Sb.

Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zák. č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

▪ prováděcí předpisy:

16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství, ve znění vyhl. č. 80/2012 Sb.,

Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů (ve znění pozdějších předpisů),

▪ prováděcí předpisy:

295/2011 Sb., o způsobu hodnocení rizik ekologické újmy a bližších podmínkách finančního zajištění,

17/2009 Sb., o zjišťování a nápravě ekologické újmy na půdě.

Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů

▪ prováděcí předpisy:

5/2020 Sb., o ochranných opatřeních proti škodlivým organizmům rostlin (ruší vyhl. č. 215/2008 Sb. včetně všech jejích pozměňovacích vyhlášek),

132/2018 Sb., o přípravcích a pomocných prostředcích na ochranu rostlin, ve znění vyhl. č. 359/2019 Sb.,

327/2012 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organizmů a dalších necílových organizmů při použití přípravků na ochranu rostlin, ve znění vyhl. č. 428/2017 Sb.,

207/2012 Sb., o profesionálních zařízeních pro aplikaci přípravků a o změně vyhl. č. 384/2011 Sb. a 334/2004 Sb.,

206/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky, ve znění vyhl. č. 17/2018 Sb.,

205/2012 Sb., o obecných zásadách integrované ochrany rostlin,

Zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění zákonů č. 147/2002 Sb., 149/2002 Sb., 219/2003 Sb., 554/2005 Sb., 377/2005 Sb., 184/2008 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb., 279/2013 Sb., 183/2017 Sb., 334/2020 Sb.

Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin, jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 178/2006 Sb. a 299/2007 Sb., 96/2009 Sb., 223/2009 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb., 300/2009 Sb., 331/2010 Sb., 54/2012 Sb., 279/2013 Sb., 243/2016 Sb., 295/2017 Sb., 334/2020 Sb.

▪ prováděcí předpisy:

366/2020 Sb., kterou se mění vyhl. č. 332/2006 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu chmele, révy, ovocných rodů a druhů a okrasných druhů a jeho uvádění do oběhu, ve znění pozdějších předpisů, a vyhl. č. 96/2018 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu ovocných rodů a druhů a jeho uvádění do oběhu, ve znění vyhl. č. 138/2020 Sb.

218/2019 Sb., o výctu metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění vyhl. 256/2020 Sb. (ruší vyhl. 449/2006 Sb. včetně všech jejích pozměňovacích vyhlášek),

331/2017 Sb., o stanovení dalších odrůd ovocných druhů s úředně uznaným popisem, které se považují za zapsané do Státní odrůdové knihy, ve znění vyhl. 3/2018 Sb.,

129/2012 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu, ve znění vyhl. č. 409/2013 Sb., 368/2015 Sb., 334/2017 Sb., 299/2018 Sb., 313/2020 Sb.,

61/2011 Sb., o stanovení požadavků na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby, ve znění vyhl. č. 410/2013 Sb., 3/2018 Sb., 156/2021 Sb.,

378/2010 Sb., o stanovení druhového seznamu pěstovaných rostlin, ve znění vyhl. č. 42/2014 Sb., 3/2018 Sb., 315/2020 Sb.,

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů,

▪ prováděcí předpisy:

437/2016 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě a změně vyhl. č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady a změně vyhl. č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady a o změně vyhl. č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhl. č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady (vyhláška o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady), ve znění vyhl. 305/2019 Sb.,

94/2016 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, ve znění vyhl. 199/2019 Sb.,

383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, změna vyhl. č. 41/2005 Sb., 294/2005 Sb., 341/2008 Sb., 351/2008 Sb., 478/2008 Sb., 61/2010 Sb., 170/2010 Sb., 93/2013 Sb., 35/2014 Sb., 27/2015 Sb., 83/2016 Sb., 387/2016 Sb., 437/2016 Sb., 200/2019 Sb.

Zákon č. 156/1998 Sb., zákon o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd, ve znění pozdějších předpisů,

▪ prováděcí předpisy:

309/2021 Sb., o odběrech a chemických a biologických rozborech vzorků hnojiv (ruší vyhl. č. 273/1998 Sb., 475/2000 Sb.),

377/2013 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění vyhl. č. 131/2014 Sb., 229/2017 Sb., 257/2009 Sb., o používání sedimentů na zemědělské půdě,

474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva ve znění vyhl. č. 401/2004 Sb., 271/2009 Sb., 131/2014 Sb., 237/2017 Sb., 312/2021 Sb.,

275/1998 Sb., o agrochemickém zkoušení zemědělských půd a zjišťování půdních vlastností lesních pozemků ve znění vyhl. č. 477/2000 Sb., 400/2004 Sb., 335/2017 Sb.,

Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů

▪ prováděcí předpisy:

30/2021 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o obalech (ruší vyhl. č. 641/2004 Sb., 400/2017 Sb.),

116/2002 Sb., o způsobu označování vratných zálohovaných obalů.

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší (ruší zákon č. 86/2002 Sb. a jeho prováděcí předpisy).

Zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejich zneužití, ve znění zákona č. 50/2016 Sb., 104/2017 Sb., 183/2017 Sb., 254/2020 Sb., 261/2021 Sb.

Některé další související předpisy právního řádu ČR:

Vyhláška č. 298/2014 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ve znění vyhl. č. 344/2015 Sb., 432/2016 Sb., 403/2017 Sb., 288/2018 Sb., 318/2019 Sb., 548/2020 Sb.

Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, ve znění NV č. 288/2010 Sb., 368/2012 Sb., 365/2013 Sb., 155/2016 Sb., 178/2017 Sb., 143/2019 Sb., 208/2021 Sb.

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění zákona č. 121/2000 Sb., 237/2004 Sb., 257/2004 Sb., 296/2007 Sb., 188/2011 Sb., 350/2012 Sb., 303/2013 Sb., 340/2013 Sb., 344/2013 Sb., 228/2014 Sb., 225/2017 Sb., 237/2020 Sb., 284/2021 Sb., 36/2021 Sb.,

▪ prováděcí předpisy:

441/2013 Sb., k provedení zákona o oceňování majetku (oceňovací vyhláška), změna vyhl. č. 199/2014 Sb., 345/2015 Sb., 53/2016 Sb., 443/2016 Sb., 457/2017 Sb., 188/2019 Sb., 488/2020 Sb.

9. Kontrola jakosti ovoce a ovocných výrobků

a) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti čerstvého ovoce v roce 2020

V roce 2020 byla inspektory Státní zemědělské a potravinářské inspekce (SZPI) provedena kontrola zaměřená na dodržování jakostních požadavků a správnosti označování u čerstvého ovoce celkem u 279 kontrolovaných osob. V rámci 863 kontrol bylo v tržní síti zkontrolováno 1 516 šarží čerstvého ovoce, z nichž 326 (tj. 21,5 %) nevyhovělo požadavkům na jakost nebo označování, což je proti předchozímu roku nárůst o téměř 38 %.

Největší počet nevyhovujících vzorků dle země původu byl zaznamenán u vzorků původem ze států EU (38,3 %), dále ze třetích zemí (36,5 %) a z ČR (7,4 %). Nejvíce nedostatků bylo zjištěno u citrusového ovoce (35,9 % ze všech nevyhovujících vzorků) a u jádrového ovoce, kdy 17,5 % odebraných vzorků bylo hodnoceno jako nevyhovující. Vyšší procento nevyhovujících vzorků bylo zjištěno rovněž u skupiny peckového (12,3 %) a tropického ovoce (7,7 %).

Kontroly byly prováděny především v maloobchodě (82,1 % zkontrolovaných vzorků) a ve velkoobchodech (15,3 %). Tomu odpovídal i počet vzorků čerstvého ovoce nespĺňující požadavky na jakost či označování, kdy prakticky všechny nevyhovující vzorky byly zjištěny v maloobchodě.

Stále nejčastějším důvodem nevyhovujícího stavu hodnoceného čerstvého ovoce bylo nedodržení minimálních požadavků na jakost a označování vyplývajících z NK (EU) č. 543/2011, kdy se na plodech vyskytovala hniloba nebo plíseň, dále hluboké otlaky zasahující do dužniny.

V případě označování se nedostatky stále opakují. Na obale nebo v místě nabídky nebyl uveden údaj o zemi původu, dále údaj s názvem odrůdy, tržního druhu a třídou jakosti. Častým zjištěním je rovněž klamavé označení země původu.

Počet kontrolovaných šarží ovoce v roce 2020 dle místa kontroly

Skupina komodit	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Jádrové	13	0,0	347	16,4	54	0,0	12	0,0	426	13,4
Peckové	6	0,0	176	22,2	39	2,6	0	0,0	221	18,1
Bobulové	6	0,0	245	35,1	34	2,9	0	0,0	285	30,5
Citrusové	0	0,0	356	31,5	74	6,8	1	0,0	431	27,1
Tropické	0	0,0	118	21,2	31	0,0	1	0,0	150	16,7
Subtropické	0	0,0	3	0,0	0	0,0	0	0,0	3	0,0
Celkem	25	0,0	1 245	25,6	232	3,0	14	0,0	1 516	21,5
Původ zboží										
ČR	25	0,0	167	14,4	3	0,0	0	0,0	195	12,3
Třetí země	0	0,0	350	32,6	82	6,1	1	0,0	433	27,5
EU mimo ČR	0	0,0	666	18,5	145	1,4	10	0,0	821	15,2
Neuveden	0	0,0	62	93,5	2	0,0	3	0,0	67	86,6

Pramen: SZPI

Přítomnost cizorodých látek, a to především reziduí pesticidů, chemických prvků (dle **NK č. 1881/2006**, v platném znění, maximální limity reziduí stanovuje nařízení Evropského parlamentu a Rady **č. 396/2005**, v platném znění) byla ověřena u celkem 297 vzorků čerstvého ovoce. U pěti z analyzovaných vzorků bylo zaznamenáno překročení hygienického limitu (2x mandarinky z Turecka – fenbutatin oxid, grapefruit – buprofezin, citrony – fenbutatin oxid a švestky z Polska – acetamiprid).

Výsledky rozborů šarží ovoce z laboratoří a z hodnocení na místě v roce 2020

Skupina komodit	Počet vzorků									
	analytika		mikrobiologie		cizorodé látky		senzorika		značení	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Jádrové	2	50,0	9	0,0	73	0,0	314	7,0	276	16,3
Peckové	2	0,0	2	50,0	49	2,0	167	19,2	121	13,2
Bobulové	0	0,0	14	50,0	43	0,0	224	33,0	144	23,6
Citrusové	9	88,9	8	0,0	76	5,3	284	16,6	274	28,1
Tropické	1	100,0	2	50,0	55	0,0	74	9,5	63	25,4
Subtropické	1	100,0	2	50,0	56	0,0	76	9,2	65	24,6
Celkem	14	71,4	35	25,7	297	1,7	1 065	17,1	880	21,4

Pramen: SZPI

■ Skořápkové ovoce

V případě skořápkových plodů (především mandlí, arašídů, pistácií, lískových, vlašských, kešu, makadamových a pekanových ořechů) bylo v roce 2020 v tržní síti provedeno celkem 89 kontrol u 41 kontrolovaných osob. Požadavky na jakost, zdravotní bezpečnost a označení byly hodnoceny u 108 vzorků skořápkových plodů, z nichž 23 vzorků nevyhovělo. Dle procentuálního vyjádření nevyhovujících vzorků dle země původu bylo nejvyšší procento zaznamenáno u skořápkového ovoce původem ze třetích zemí (47,5 %), z ČR (17,4 % ze všech nevyhovujících vzorků) a také u skořápkového ovoce z EU (8,7 %).

Počet kontrolovaných šarží skořápkového ovoce v roce 2020 dle místa kontroly

Ukazatel	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Celkem	12	25,0	59	22,0	15	33,3	22	9,1	108	21,3
Původ zboží										
ČR	0	0,0	2	50,0	3	100,0	0	0,0	5	80,0
Třetí země	8	12,5	34	26,5	9	0,0	20	5,0	71	15,5
EU mimo ČR	1	100,0	5	0,0	1	100,0	0	0,0	7	28,6
Neuveden	3	33,3	18	16,7	2	50,0	2	50,0	25	24,0

Pramen: SZPI

Nejčastějším nedostatkem u skořápkového ovoce byla přítomnost plísní na povrchu a uvnitř skořápky ořechů. Nedostatky se projevovaly v nedodržení smyslových požadavků (vůně, chuť). U čtyř vzorků byla zjištěna přítomnost škůdců. Chybné označování nebo nevyhovující podmínky skladování byly zjištěny u 10 vzorků (chybějí údaje v českém jazyce, nedostatečné označování, změna DMT, nedostatečné označení přídatných látek). U jednoho vzorku byl zjištěn nedeklarovaný alergen – arašidy.

Na přítomnost cizorodých látek bylo odebráno a analyzováno celkem 85 vzorků. U jednoho vzorku byl zjištěn nadlimitní obsah aflatoxinu (pistácie).

Výsledky rozborů šarží skořápkového ovoce z laboratoří v roce 2020

Ukazatel	Počet vzorků									
	analytika		mikrobiologie		cizorodé látky		senzorika		značení	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Celkem	1	0,0	15	0,0	52	3,9	41	29,3	11	90,0

Pramen: SZPI

NK (EU) č. 884/2014, kterým se stanoví zvláštní podmínky dovozu některých potravin z některých třetích zemí v důsledku rizika kontaminace aflatoxiny a NK (ES) č. 669/2009, kterým se provádí nařízení EP a ER (ES) č. 882/2004, pokud jde o zesílené úřední kontroly dovozu některých krmiv a potravin jiného než živočišného původu, bylo s účinností od 14. 12. 2019 zrušeno a **nahrazeno NK (EU) 2019/1793**. Stanovuje přísnější režim dovozu (oproti NK (ES) č. 669/2009) u potravin, u kterých je možné riziko kontaminace aflatoxiny.

V průběhu roku 2020 bylo dle tohoto nařízení do ČR dovezeno celkem 163 zásilek. Vzorky byly odebrány z 29 zásilek, přičemž jedna zásilka arašídů z Číny a jedna zásilka z Íránu nevyhověly v obsahu aflatoxinů legislativním limitům a nebyly propuštěny do volného oběhu.

■ Certifikace čerstvého ovoce v roce 2020

V roce 2020 prováděla SZPI certifikaci čerstvého ovoce a zeleniny v souladu s požadavky nařízení Komise (EU) č. 543/2011. **Certifikace čerstvého ovoce a zeleniny je prováděna pouze při dovozu či vývozu čerstvého ovoce a zeleniny ze třetích zemí, jedná se o kontrolu shody těchto produktů s obchodními normami.** Inspektoři SZPI kontrolují jakost i označování produktů dle požadavků stanovených v jednotlivých obchodních normách.

Osoba, která vyváží nebo dováží čerstvé ovoce a zeleninu (včetně čerstvých pěstovaných hub a skořápkových plodů) ze třetích zemí, je povinna tuto skutečnost nahlásit na příslušný inspektorát SZPI. Bez platného osvědčení o shodě není možné danou šarží propustit do volného oběhu. Vydávání osvědčení o shodě s obchodními normami pro čerstvé ovoce a zeleninu je prováděno podle zákona č. 146/2002 Sb., o SZPI, ve znění pozdějších předpisů.

Při dovozu čerstvého ovoce a zeleniny určené k přímé spotřebě bylo v roce 2020 na jednotlivé inspektoráty hlášeno celkem 93 zásilek, z toho 42 zásilek tvořilo ovoce a 51 zásilek zeleniny. Inspektoři SZPI vystavili celkem 45 certifikátů (21 certifikátů vystaveno při dovozu čerstvého ovoce, 24 certifikátů při dovozu čerstvé zeleniny).

Při vývozu čerstvého ovoce a zeleniny byla provedena kontrola shody s obchodními normami u 3 zásilek zeleniny, na které byly vystaveny 3 certifikáty o shodě s obchodními normami pro čerstvé ovoce a zeleninu.

b) Výsledky kontroly jakosti a zdravotní nezávadnosti čerstvého ovoce v I. pololetí roku 2021

V prvním pololetí roku 2021 bylo v rámci 352 kontrol zaměřených na jakost, zdravotní bezpečnost a označování prověřeno celkem 637 vzorků čerstvého ovoce. Jako nevyhovující požadavkům na jakost nebo označování bylo z nich vyhodnoceno 103 vzorků. Dle procentuálního zastoupení hodnocených vzorků podle jejich země původu tvořily největší podíl vzorky z EU (52,1 %), dále vzorky pocházející ze třetích zemí (32 %) a z ČR (11,3 %).

Nevyhovění požadavkům na jakost nebo označování bylo zjištěno zejména u bobulového ovoce (42,7 % nevyhovujících vzorků) a u citrusového ovoce (20,4 % odebraných vzorků), dále u skupiny jádrového (16,5 %) a tropického ovoce (12,6 %).

Kontroly čerstvého ovoce byly prováděny především v maloobchodě (79,6 % zkontrolovaných vzorků) a ve velkoobchodech (17 %). Nejčastějším nedostatkem u hodnoceného čerstvého ovoce bylo nedodržení minimálních požadavků na jakost a nedostatečné označování na obale nebo v místě nabídky.

Přítomnost cizorodých látek (především reziduí pesticidů, chemických prvků) byla ověřena u celkem 101 vzorků čerstvého ovoce. Nevyhovující vzorek nebyl zaznamenán.

Počet kontrolovaných šarží ovoce dle místa kontroly v I. pololetí roku 2021

Skupina komodit	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Jádrové	1	0,0	126	13,5	32	0,0	5	0,0	164	10,4
Peckové	0	0,0	46	17,4	19	0,0	2	0,0	67	11,9
Bobulové	8	0,0	142	31,0	15	0,0	0	0,0	165	26,7
Citrusové	0	0,0	122	17,2	26	0,0	6	0,0	154	13,6
Tropické	0	0,0	71	18,3	16	0,0	0	0,0	87	14,9
Celkem	9	0,0	507	20,3	108	0,0	13	0,0	637	16,2
Původ zboží										
ČR	9	0,0	56	5,4	3	0,0	4	0,0	72	4,2
Třetí země	0	0,0	156	23,1	42	0,0	6	0,0	204	17,6
EU mimo ČR	0	0,0	266	16,2	63	0,0	3	0,0	332	13,0
Neuveden	0	0,0	29	72,4	0	0,0	0	0,0	29	72,4

Pramen: SZPI

▪ Skořápkové ovoce

V I. pololetí 2021 bylo provedeno 31 kontrol zaměřených na jakost, zdravotní nezávadnost a označování skořápkového ovoce. Bylo zkontrolováno celkem 39 šarží, z nichž 5 nevyhověly požadavkům právních předpisů. Největší podíl odebraných vzorků tvořilo skořápkové ovoce původem ze třetích zemí (60 %) a ze zemí EU (20 %).

U zkontrolovaných šarží skořápkových plodů byly ve třech případech zjištěny nedostatky týkající se označování, u jednoho vzorku byl zjištěn nedeklarovaný alergen (arašíd). U jednoho vzorku mletých lískových ořechů byla zjištěna mikrobiologická kontaminace *Enterobacteriaceae*. Při ověření zdravotní bezpečnosti skořápkových plodů jsou prováděny především analýzy na stanovení obsahu aflatoxinů, ale v I. Polovině roku 2021 nebyl zjištěn nevyhovující vzorek.

Výsledky rozborů šarží skořápkového ovoce z laboratoří v I. pololetí 2021

Ukazatel	Počet vzorků									
	analytika		mikrobiologie		cizorodé látky		senzorika		značení	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
Celkem	3	33,3	3	33,3	22	4,6	14	0,0	3	66,7

Pramen: SZPI

c) Výsledky kontroly zdravotní nezávadnosti a jakosti zpracovaného ovoce v roce 2020

V roce 2020 bylo inspektory SZPI provedeno 134 kontrol zaměřených na dodržování jakostních požadavků a správnosti označování u zpracovaného ovoce. Bylo odebráno celkem 173 vzorků, z nichž jako nevyhovující bylo vyhodnoceno 20 vzorků, tj. 11,6 %. Nevyhovující vzorky pocházely nejčastěji ze třetích zemí (7 vzorků) a zemí EU (7 vzorků), u 15 % nevyhovujících vzorků nebyla země původu uvedena. K nejproblematictějšímu náleželo sušené ovoce (10 vzorků) a ovocné pomazánky (7 nevyhovujících vzorků).

Porovnáním výsledků kontroly zdravotní nezávadnosti, jakosti a označování u vzorků kontrolovaných ve výrobě, velkoobchodech a maloobchodech lze konstatovat, že četnost závad byla nejvyšší v maloobchodní síti (13,6 % zkontrolovaných vzorků).

Počet kontrolovaných vzorků zpracovaného ovoce v roce 2020

Ovoce	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní*		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
ovocné pomazánky	7	0,0	22	31,8	0	0,0	1	0,0	30	23,3
kompoty	1	0,0	4	25,0	8	0,0	0	0,0	13	7,7
proslazené a kandované ovoce	0	0,0	5	20,0	2	0,0	0	0,0	7	14,3
sušené ovoce	12	8,3	71	9,9	16	12,5	2	0,0	101	9,9
ostatní ovoce	1	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,0
zmrazené ovoce	3	33,3	16	0,0	2	0,0	0	0,0	21	4,8
Celkem	24	8,3	118	13,6	28	7,1	3	0,0	173	11,6
Původ zboží										
ČR	8	0,0	4	75,0	1	0,0	2	0,0	15	20,0
EU mimo ČR	2	0,0	26	26,9	1	0,0	0	0,0	29	24,1
Třetí země	5	20,0	54	7,4	26	7,7	1	0,0	86	8,1
Neuveden	9	11,1	34	5,9	0	0,0	0	0,0	43	7,0

Pramen: SZPI

Poznámka: * restaurace, přeprava, suroviny

Nejčastějším nedostatkem bylo nedostačující označování spotřebitelských obalů (nejčastěji nebyly informace uvedeny v češtině nebo byl špatně uveden údaj o datu minimální trvanlivosti, chybějící údaj o množství použité složky, nesoulad označení výrobku s regálovou etiketou) a také porušení senzorických vlastností výrobků z ovoce či přítomnost škůdců u sušeného ovoce. U jednoho vzorku rozinek byla analyzována přítomnost nepovoleného minerálního oleje, jeden vzorek džemů měl nižší podíl ovoce a u jednoho vzorku mražených malin byla zjištěna přítomnost noroviru.

d) Výsledky kontroly zdravotní nezávadnosti a jakosti zpracovaného ovoce za I. pololetí roku 2021

V průběhu I. pololetí 2021 bylo inspektory SZPI zkontrolováno celkem 126 šarží, nevyhovělo celkem 8 vzorků. Nejvíce nevyhovujících vzorků pocházelo ze třetích zemí (3 vzorky) a dále z ČR (1 vzorek), u 4 nevyhovujících vzorků nebyla země původu uvedena.

U 3 vzorků bylo nevyhovující značení, 1 vzorek ovocné pomazánky nevyhověl sensorickým požadavkům, u 1 vzorku džemu nebyl dodržen požadavek na obsah ovoce. U 2 vzorků sušeného ovoce byl zjištěn přídavek cukru, ačkoliv byly výrobky označeny jako bez přídavku cukru. Jeden vzorek zpracovaného ovoce nebyl skladován ve vhodných skladovacích podmínkách.

Počet kontrolovaných vzorků zpracovaného ovoce v I. pololetí roku 2021

Ovoce	Výroba		Maloobchod		Velkoobchod		Ostatní*		Celkem	
	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.	celkem	% nevyh.
ovocné pomazánky	30	0,0	10	10,0	2	0,0	0	0,0	42	4,8
kompoty	0	0,0	5	20,0	1	0,0	0	0,0	6	16,7
sušené ovoce	5	0,0	39	7,7	22	9,1	0	0,0	66	7,6
zmrazené ovoce	6	0,0	2	0,0	3	0,0	1	0,0	12	0,0
Celkem	41	2,4	56	8,9	28	7,1	1	0,0	126	6,3
Původ zboží										
ČR	29	3,4	0	0,0	0	0,0	0	0,0	29	3,4
EU mimo ČR	0	0,0	5	0,0	3	0,0	0	0,0	8	0,0
Třetí země	6	0,0	14	7,1	17	11,8	1	0,0	38	7,9
Neuveden	6	0,0	37	10,8	8	0,0	0	0,0	51	7,8

Pramen: SZPI

Poznámka: * restaurace, přeprava, suroviny

SVĚTOVÝ TRH

Světová produkce citrusového ovoce

Světová produkce pomerančů se v sezóně 2020/21 podle prvních prognóz díky příznivějším povětrnostním podmínkám meziročně zvýší o nadprůměrných 8 % na 49,4 mil. t, sklizeň mandarinek o 3,8 % na 33,1 mil. t a mírně vzroste (o 100 tis. t) také sklizeň grapefruitů. Naproti tomu však lehce klesne produkce citrónů. Největším producentem pomerančů a pomerančové šťávy je Brazílie, kde se letos očekává zvýšení sklizně o 14 % na 16,9 mil. t, vyšší sklizeň bude také v Mexiku, které bude spolu s Brazílií kompenzovat předpokládaný pokles v Turecku a USA.

Čína, kde je v posledních letech patrný mírně vzestupný trend, je druhým největším světovým producentem pomerančů, třetí místo patří EU, kde se letos očekává meziroční růst sklizně o 6,5 % na 6,6 mil. t. Výměra citrusovníků se rozšiřuje hlavně v Itálii, ale největším producentem citrusů v EU je Španělsko s více než polovičním podílem na jejich unijní sklizni. Zhruba 60 % veškeré produkce citrusů se vyváží.

Největším dovozcem citrusového ovoce je EU s objemem mírně přesahujícím milion tun ročně. Druhou pozici v dovozním žebříčku stabilně drží Rusko, které v dlouhodobém průměru nakupuje kolem 450 tis. t pomerančů ročně, na třetím místě je Saúdská Arábie (390–400 tis. t ročně). Svoji poptávkou světový trh významně ovlivňují také lidnaté země jako Čína nebo Bangladéš.

Světový trh s jablky

Světová produkce jablek se pohybuje v rozmezí 74–79 mil. t, přičemž produkce jablek v Asii je nejvyšší ze všech kontinentů. Hlavní producentskou zemí je Čína, ale jsou zde i další velmi významné státy, jako je Írán, Indie a Japonsko, které produkují sice významné množství jablek, což se však projevuje na celosvětovém obchodu s čerstvými jablky jen minimálně, neboť prakticky celá produkce je spotřebována v místě produkce. V Severní Americe jsou po Číně druhým největším světovým producentem jablek USA, v Jižní Americe jsou to Chile a Brazílie.

Produkce jablek ve vybraných třetích zemích (tis. t)

Země	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 (odhad)
Čína	42 613	43 882	44 500	32 000	43 000	44 060	45 381
Turecko	2 466	2 852	2 004	3 090	3 524	3 928	4 000
Kanada	283	329	298	366	357	403	-
USA	4 538	5 114	4 737	4 940	5 308	4 935	4 470
Mexiko	717	714	714	660	761	714	700
Japonsko	812	765	735	756	702	-	-
Indie	2 134	2 521	2 265	2 327	2 316	-	-
Írán	2 500	2 097	2 399	1 937	2 241	-	-
Makedonie	70	101	100	150	120	180	140
Rusko	1 707	1 736	1 100	1 300	1 000	1 200	1 400
Bosna a Hercegovina	69	28	30	33	27	-	-
Bělorusko	155	155	125	150	120	-	-
Srbsko	356	400	400	460	500	506	539
Ukrajina	1 196	1 117	1 007	1 458	1 153	1 115	1 291

V roce 2020 dosáhla produkce jablek v zemích jižní hemisféry 4,8 mil. t jablek, tj. pokles o více než 4 % oproti předchozímu roku. Vysoká byla sklizeň jablek v hlavní producentské zemi této oblasti – v Chile. První odhady produkce v roce 2021 jsou většinou příznivé, vzhledem k vyšším sklizním v Austrálii, Brazílii a Jižní Africe bude celková sklizeň jablek v této oblasti meziročně velmi dobrá.

Produkce jablek v zemích jižní hemisféry (tis. t)

Země	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 (odhad)
Argentina	760	774	545	557	550	614	617
Austrálie	309	301	306	292	288	220	271
Brazílie	1 145	826	1 329	1 094	1 101	939	1 130
Chile	1 708	1 635	1 675	1 761	1 665	1 515	1 512
Nový Zéland	554	539	506	576	554	575	547
Jižní Afrika	924	902	940	884	878	955	1 013
Celkem	5 400	4 977	5 300	5 165	5 035	4 818	5 090

Pramen: WAPA, Prognosfruit 2021

Produkce jablek v zemích EU a Velké Británii

Produkce ovoce byla v roce 2021 negativně ovlivněna výkyvy počasí především v zemích jižní Evropy. Nižší sklizeň jablek v meziročním srovnání vykazují také Dánsko, Švédsko, Litva i Rakousko. Naopak výrazný nárůst sklizně se očekává ve Španělsku, Maďarsku a Polsku. Sklizeň jablek v roce 2021 v zemích EU a Velké Británii se odhaduje v objemu 11,7 mil. t, což představuje meziroční nárůst o 9 %, ovšem ve srovnání s tříletým průměrem se jedná pouze o nepatrné zvýšení.

Sklizňová sezóna jablek i hrušek byla v tomto roce vzhledem k výkyvům počasí v rámci celé Evropy a komplikovanému chladnému jarnímu počasí zpožděna min. o týden. Díky teplotně příznivému průběhu léta se ve střední a severní Evropě očekává dobrá velikost plodů u později zrajících odrůd. Jarní mrazy a dlouhodobé chladné počasí v roce 2021 kvantitu jablek přímo neovlivnily, měly však částečně negativní dopad na kvalitu produkce, a to spíše v teplejších oblastech Evropy, jako je Španělsko, Francie, Itálie. Opakovaná krupobití poničila mj. významnou část produkce jablek nejen v Itálii, ale i v dalších státech. Polsko se potýkalo s velkými úhrny srážek a lze reálně předpokládat, že část produkce jablek bude nejen zde, ale i v jiných státech zasažena strupovitostí, což povede k významnému navýšení podílu jablek určených na zpracování.

Poptávku po moštových jablkách umocní špatná úroda jablek v zahradách a extenzivních sadech bez řádné agrotechniky. Např. v Německu se odhaduje sklizeň z těchto ploch pouze v polovičním objemu. Do obchodu s jablečným koncentrátem významně zasáhla cena lodní dopravy, která vzrostla až osminásobně, což do jisté míry omezí dovozy čínského koncentrátu do Evropy. Dalším eliminujícím vlivem je uvalení 25% cla Spojenými státy na Čínu – v tomto ohledu lze předpokládat, že významnější část evropské produkce jablečného koncentrátu může být konkurenceschopná i na americkém trhu.

Tržní produkce jablek v EU a Velké Británii podle zemí (tis. t)

Země	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 (odhad)	2021/20 %
Itálie	2 280	2 272	1 704	2 264	2 096	2 124	2 046	-4
Francie	1 674	1 515	1 424	1 477	1 651	1 337	1 375	+3
Německo	973	1 033	597	1 093	991	1 023	1 080	+6
Španělsko	482	495	480	476	555	425	543	+28
Nizozemsko	336	317	228	267	272	220	250	+14
Belgie	285	234	88	231	242	168	192	+14
Řecko	242	259	231	301	276	280	203	-28
Portugalsko	329	263	314	267	354	278	312	+12
Velká Británie	243	183	206	219	205	196	191	-3
Rakousko	177	40	67	184	146	126	115	-9
Dánsko	24	24	19	24	15	24	18	-25
Švédsko	21	20	18	32	20	32	27	-16
Celkem EU-15	7 066	6 655	5 376	6 835	6 823	6 233	6 352	+2
Polsko	3 979	4 035	2 870	4 810	2 910	3 410	4 170	+22
Maďarsko	522	498	530	782	452	350	520	+49
ČR	156	126	102	145	103	118	126	+7
Bulharsko*	58	49	45	50	44	38	-	-
Rumunsko*	336	327	230	425	327	389	410	+5
Litva	46	38	48	62	26	60	32	-47
Slovinsko	71	12	6	72	36	46	19	-59
Slovensko	46	21	32	44	35	30	31	+3
Lotyšsko	8	10	8	14	10	14	12	-14
Chorvatsko**	101	35	66	86	60	55	65	+18
Celkem	5 323	5 151	3 937	6 490	4 003	4 510	5 385	+19
Celkem EU	12 389	11 806	9 313	13 325	10 826	10 743	11 737	+9

Pramen: WAPA, Prognosfruit 2021, ÚKZÚZ Brno

Poznámka: * Bulharsko a Rumunsko členy EU od r. 2007,

** Chorvatsko je členem EU od července 2013

Bioprodukce jablek vykazuje neustálý rostoucí trend, v současnosti podíl biojablek představuje 6 % produkce. Negativní průběh jarního počasí se u ekologických sadů projevil výraznějším propadem produkce v porovnání se standardní produkcí jablek. Prozatím nebylo dosaženo schopnosti celoročního zásobení evropského trhu biojablky, je však otázkou, do jaké míry bude spolu s rostoucí bioprodukcí narůstat také zájem spotřebitelů.

Celková **produkce hrušek** se v roce 2021 odhaduje v objemu 1,6 mil. t, což je v porovnání s předchozím rokem o 28 % méně, v porovnání s tříletým průměrem se jedná o 27% pokles. Je to nejnižší sklizeň hrušek poslední dekády. Celkově lze konstatovat, že produkce hrušek v zemích Beneluxu utrpěla jen menší ztráty, ale k fatálnímu propadu produkce došlo v jižních státech Evropy, zejména ve střední a jižní Itálii, Řecku a ve Francii.

Značným problémem je 50% zastoupení odrůdy Konference v celkové produkci hrušek EU a uzavření ruského trhu. Dalším významným problémem pěstitelů hrušek v zemích EU je také nedostatek přípravků na ochranu rostlin.

Tržní produkce hrušek v EU a Velké Británii podle zemí (tis. t)

Země	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 (odhad)	2021/20 %
Itálie	764	681	738	730	363	611	213	-65
Španělsko	344	311	331	298	313	307	300	-2
Francie	155	138	133	134	121	133	57	-57
Portugalsko	134	113	186	142	202	139	189	+36
Belgie	369	322	310	369	332	393	295	-25
Nizozemsko	349	374	330	402	373	400	325	-19
Německo	43	36	23	45	42	39	42	+8
Rakousko	51	24	46	111	108	-	-	-
Řecko	60	47	59	60	58	80	44	-45
Velká Británie	25	27	23	23	20	17	15	-13
Dánsko	6	6	5	6	4	6	6	0
Švédsko	1	1	1	2	1	2	2	0
Celkem EU-15	2 301	2 080	2 185	2 322	1 937	2 127	1 488	-30
Polsko	80	55	40	70	70	65	70	+8
Maďarsko	33	38	35	38	32	16	17	+3
Slovinsko	4	1	0	5	1	1	0	-67
Bulharsko*	3	2	3	3	5	2	-	-
Rumunsko*	13	16	12	21	16	19	21	+6
ČR ¹⁾	10	7	4	7	6	6	7	+14
Slovensko ¹⁾	1	0	1	1	1	1	1	0
Chorvatsko**	2	1	6	4	3	2	2	0
Lotyšsko	0	0	0	0	1	1	1	0
Celkem	146	120	101	149	135	113	119	+7
Celkem EU-28	2 393	2 210	2 288	2 471	2 072	2 240	1 607	-28

Pramen: WAPA, Prognosfruit 2021, ŠÚ SR, ÚKZÚZ Brno

Poznámka: - údaje nejsou k dispozici, ¹⁾ produkce hrušek z intenzivních sadů,

* Bulharsko a Rumunsko členy EU od r. 2007,

** Chorvatsko je členem EU od července 2013

Produkce ovoce na Slovensku

Rok 2020 byl pro slovenské ovocnáře náročný. Po brzkém nástupu jara přišly koncem března dvě mrazové vlny, které způsobily v sadech značné škody a připravily pěstitele o většinu úrody. Nejvíce byly postižené meruňky, jejichž sklizeň byla o 70 % nižší než v předchozím roce, klesla rovněž produkce švestek, rybízů i jablek. Celková výměra registrovaných ovocných sadů v roce 2020 meziročně klesla téměř o 7 % na 6 271 ha. Výměra intenzivních sadů dosahovala 4 997 ha, ze kterých bylo sklizeno 34,1 tis. t ovoce. Situace z roku 2019, kdy se kromě jablek vlivem nízké produkci ovoce zvýšila cena většiny ovocných druhů, pokračovala i v roce 2020. Ceny všech druhů ovoce se zvýšily, nejvíce ceny meruněk, jahod, broskví a jablek.

Dovoz čerstvého ovoce na Slovensko v roce 2020 vzrostl o 10 % a dosáhl celkových 299,9 tis. t. Největší podíl na dovozech měly tradičně banány, citrusové ovoce, jablka a hrušky. Vývoz ovoce meziročně klesl o 15 % na objem 56,1 tis. t. Jednalo se především o banány, jablka a hrušky. Nejvíce bylo vyváženo ovoce do ČR, Maďarska a Itálie. Záporné saldo zahraničního obchodu s čerstvým ovocem ve finančním vyjádření se v roce 2020 meziročně zvýšilo téměř o 11 % na 257,0 mil. €.

Stejně jako v předchozích dvou letech poškodil ovocné stromy v roce 2021 silný dubnový noční mráz. Odhaduje se, že ti pěstitelé, kteří nemají intenzivní protimrazovou ochranu, budou mít přibližně 50–80% výpadky z produkce.

PRODUKCE OVOCE V ČR

Celková výměra ovocných sadů v ČR zaznamenala v roce 2021 výrazný pokles, k 31. 5. dosahuje podle ČSÚ 15 999 ha, tj. o 1 119 ha méně oproti předchozímu roku. Největší plochy sadů se nacházejí v kraji Středočeském (3 103 ha, meziroční pokles o 87 ha), Jihomoravském (2 520 ha, tj. meziroční pokles o 588 ha), následuje kraj Královéhradecký (1 841 ha) a Ústecký (1 505 ha).

Průběh zimy 2019/2020 byl velmi mírný, prakticky bez výskytu mrazů. Období od druhé poloviny března až k počátku června bylo velmi chladné, s výskytem četných mrazových dnů. Nejsilnější mrazy byly zaznamenány při přechodu studených front koncem března, v dubnu a květnu, kdy minimální teploty klesaly až k -10° C. K výraznému zvýšení teplot došlo až ve druhé dekádě června, ale i tak se průběh léta blížil teplotně spíše období 70.–80. let 20. století. Opakované výskyty mrazů vedly k výrazným škodám na úrodě zejména u nejraněji kvetoucích peckovin. Rozsáhlé kvalitativní škody na ovoci (deformace, zakrslé stopky, plody bez semen) se objevily i na jádrovinách. Přímé škody byly na některých místech ještě umocněny nízkou letovou aktivitou včel spojenou s chladným a větrným počasím. Z hlediska dešťových srážek byly jarní měsíce spíše podprůměrné, bouřky a silná krupobití se vyskytovaly v období června až srpna, kdy byla řada pěstitelských oblastí silně zasažena. Srážky v červenci a srpnu se vyskytovaly spíše lokálně, často v souvislosti s bouřkami.

Z výše uvedených důvodů dosáhla v roce 2020 celková produkce ovoce v ČR objemu 321,0 tis. t, což je v meziročním porovnání zvýšení o 6,2 %. Z produkčních sadů se sklídilo 141,4 tis. t ovoce, což bylo v porovnání s předchozí sklizní nárůst o 8,8 %, ve srovnání s pětiletým průměrem se jedná o 5% zvýšení. Celková úroda jablek v ČR činila 209,9 tis. t, což znamenalo sklizeň spíše podprůměrnou. Propad produkce oproti předchozímu roku nastal u meruněk, třešní a broskví.

Celková sklizeň ovoce v roce 2020			321 922 t ¹⁾		
z toho:					
produkční sady²⁾	143 457 t	45 %	extenzivní sady	178 465 t	55 %
– konzumní ovoce	86 459 t	60 %	– pro zpracování	27 270 t	15 %
– pro zpracování	53 441 t	387%	– samozásobení	93 021 t	52 %
– neuplatněno	3 557 t	3 %	– neuplatněno	58 174 t	33 %

Poznámka: ¹⁾ údaj včetně produkce malin;

²⁾ údaj včetně produkce jahod

Celkový počet stromů, keřů v ČR (ks)

Ovocný druh	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Jabloně	17 597 834	16 448 389	15 971 348	16 155 689	15 976 827	16 350 844	16 311 593
Hrušně	1 832 224	1 824 329	1 788 020	1 754 167	1 764 056	1 772 023	1 834 989
Broskvoně	1 078 993	1 008 849	956 202	912 792	858 697	815 029	766 654
Meruňky	1 333 979	1 299 078	1 304 799	1 313 402	1 275 764	1 298 528	1 263 879
Švestky pravé	2 213 077	2 217 722	2 148 744	2 148 946	2 155 613	2 266 182	2 325 525
Třešně	1 420 157	1 429 460	1 394 524	1 394 412	1 391 262	1 404 935	1 407 169
Višně	1 121 086	1 073 943	1 077 398	1 062 230	1 063 090	1 052 926	1 061 300
Ostatní švestky, slívy, renklódy	1 229 976	1 189 769	1 144 170	1 006 611	1 006 614	1 016 460	985 446
Angrešt	1 275 345	1 252 041	1 150 158	1 144 110	1 124 823	1 020 331	987 816
Rybíz	8 614 825	8 423 691	7 836 388	7 746 634	7 671 189	7 738 402	7 639 087
Ořešáky vlašské	651 842	637 109	635 711	623 358	622 854	573 875	566 587
Počet celkem (bez jahod)	38 369 338	36 804 380	35 407 462	35 262 351	34 910 789	35 309 535	35 150 045
Jahody (ha)	1 779	1 688	1 878	1 816	1 823	1 823	1 625

Pramen: ČSÚ

Poznámka: údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Celková sklizeň ovoce v ČR (t)

Ovocný druh	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Jablka	207 990	259 165	209 590	174 023	253 431	192 142	209 881
Hrušky	12 351	23 765	17 001	10 604	19 262	17 738	18 735
Broskve	7 310	11 796	3 620	3 902	8 073	5 509	5 148
Meruňky	6 722	6 427	3 883	4 082	9 196	10 618	4 430
Švestky pravé	23 392	33 094	28 590	19 625	37 476	25 403	32 152
Třešně	10 696	9 918	9 926	8 912	10 050	9 848	7 488
Višně	7 124	8 340	9 436	6 813	9 508	8 034	8 425
Ostatní švestky, slívy, renklódy	12 921	12 343	8 652	7 229	11 477	9 944	9 518
Angrešt	3 992	3 084	2 999	3 127	2 178	1 555	2 094
Rybíz	15 937	16 423	11 689	10 614	11 748	9 480	12 152
Ořechy vlašské	6 270	7 072	4 270	3 963	4 945	4 518	4 121
Ovoce celkem (bez jahod a malin)	314 705	391 427	309 656	252 894	377 343	294 791	314 144
Jahody	10 331	9 691	9 271	8 257	6 822	6 384	6 828

Pramen: ČSÚ

Poznámka: údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Výnos ovoce v ČR v kg/strom, keř

Ovocný druh	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Jabloně	11,82	15,76	13,12	10,77	15,86	11,75	12,87
Hrušně	6,74	13,03	9,51	6,05	10,92	10,01	10,21
Broskvoně	6,77	11,69	3,79	4,27	9,40	6,76	6,72
Meruňky	5,04	4,95	2,98	3,11	7,21	8,18	3,51
Švestky pravé	10,57	14,92	13,31	9,13	17,39	11,21	13,83
Třešně	7,53	6,94	7,12	6,39	7,22	7,01	5,32
Višně	6,35	7,77	8,76	6,41	8,94	7,63	7,94
Ostatní švestky, slívy, renklódy	10,51	10,37	7,56	7,18	11,40	9,78	9,66
Angrešt	3,13	2,46	2,61	2,73	1,94	1,52	2,12
Rybíz	1,85	1,95	1,49	1,37	1,53	1,23	1,59
Ořešáky vlašské	9,62	11,10	6,72	6,36	7,94	7,87	7,27
Jahody (t/ha)	5,81	5,74	4,94	4,55	3,74	3,50	4,20

Pramen: ČSÚ

Poznámka: údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností

Situace na trhu ČR s jableky v marketingovém roce 2020/2021

Produkce jablek je v ČR v rámci celého ovocnářství nejdůležitější. Jableka jsou významnou komoditou, jejíž rentabilita je přímo úměrná k rentabilitě celého ovocnářství. Dlouhodobě je u konzumních jablek vykazována záporná obchodní bilance, která se v posledních letech prohlubuje. Komodita jableka je u nás přímo ovlivněna produkcí jablek v Polsku, které je největším producentem jablek v rámci EU a jedním z největších na světě.

Sezóna 2020/2021 byla charakteristická nižší sklizní a tedy i nižší zásobou jablek. Vzhledem k nižší sklizni jablek v EU byla na trhu od počátku sezóny 2020/2021 nabídka a poptávka celkem vyrovnaná. Následně se poptávka během skladovací sezóny zvyšovala, což se promítlo do růstu cen jablek. Ke konci skladovací sezóny se kvůli vysokým spotřebitelským cenám odbyt jablek ze skladů zpomalil. Především v Polsku zůstaly ve skladech vysoké zásoby, což vedlo ke snížení farmářských cen zejména v zemích střední Evropy, kam Polsko vyváží. Nižší odbyt byl také zapříčiněn uzavřením gastro provozů v době COVID krize a snížením poptávky po čerstvých jablekách i po mošttech. Rovněž uzávěra okresů na jaře roku 2021 výrazněji snížila odbyt jablek prodávaných přímo na farmách, i když do poptávky v obchodních řetězcích se to tolik nepromítlo. Ceny konzumních jablek pak začaly klesat až v kontextu s vyhlídkou na vyšší sklizeň roku 2021.

Sklizňový rok 2020/2021 byl pěstitelsky příznivější než ty předešlé. Pozdní jarní mrazy nezpůsobily zásadní ztráty na ovoci jako tomu bylo v roce 2019. Na začátku prosince 2020 tak bylo pro sezónu 2020/2021 v ČR naskladněno meziročně o 35 % více jablek, tj. 55 tis. t. Celková skladovací kapacita tak byla využita z 53 %. Jableka ze sklizně roku 2020 tvořila 83 % veškeré produkce ovoce a na tržbách ovocnářských podniků se podílela 77 %.

V obchodní síti v ČR se v marketingovém roce 2020/2021 prodalo o něco méně jablek v porovnání s předchozí sezónou, a to celkem 106 tis. t. Z tohoto množství činila tuzemská konzumní jableka 49,9 tis. t, což je meziroční nárůst o 26 %. Jejich podíl v obchodní síti se tak zvýšil meziročně z 37 % na 47 %. Důvodem byla jednak vyšší sklizeň, ale též mírně nižší zájem spotřebitelů o nákup jablek přímo v podnicích a u pěstitelů, a to zejména na jaře 2021, z důvodu omezení pohybu a uzavření okresů

v souvislosti s krizí COVID-19. Lze odhadovat, že mimo maloobchodní síť se prodalo cca 25 tis. t jablek, což by představovalo pokles o 6 tis. t oproti předchozímu roku.

Množství jablek na zpracování v roce 2020/2021 vzrostlo, což též dokladuje nárůst vývozu moštových jablek, který dosáhl 35,4 tis. t (tj. 39% zvýšení). Celkové tržby v roce 2020 za jablka z produkčních sadů činily 1,6 mld. Kč, což je v porovnání s rokem 2019 nárůst o 12 %.

Dovozy konzumních jablek do ČR se v marketingovém roce 2020/2021 výrazně snížily, a to meziročně o 24 %, což v absolutním vyjádření činí pokles dovozu konzumních jablek o 16,4 tis. t. Hlavním důvodem poklesu dovozů byla nižší úroda konzumních jablek v ostatních producentních zemích EU.

Stav ovocných dřevin v ČR v průběhu marketingového roku 2020/2021

Průběh počasí byl v sezóně 2020/2021 v jednotlivých pěstitelských oblastech značně odlišný. Z hlediska úhrnu srážek byl podzim roku 2020 na většině území ČR nadprůměrný, s výraznějšími úhrny srážek zejména v říjnu. Značný úhrn srážek v některých oblastech významně komplikoval a prodlužoval sklizeň jaderovin a školkařských výpěstků, která se i s ohledem na nedostatek vhodných pracovních sil způsobenou pandemií viru COVID-19 protáhla až do listopadu a prosince. Naopak trvale suchou oblastí zůstává zejména severočeská oblast, zejména Litoměřicko a Lounsko.

Přestože sněhová pokrývka zimy 2020/2021 přispěla pozitivně k pomalému dosycování dlouhodobého vodního deficitu půdního profilu, celkově relativně suché měsíce (únor, březen a duben) vedly k nutnosti odložení školkování v ovocných školkách. Naopak intenzivní srážky v květnu působily v sektoru školkařství velmi pozitivně, v oblasti ovocnářství vedla tato situace k nutnosti intenzivní regulace houbových chorob.

Zima 2020/2021 po několika velmi mírných zimách přinesla i menší, ovšem déle trvající sněhový pokryv. Teploty v průběhu ledna a února klesly v několika dnech na úroveň -10 až -15° C (vzácně až k -20° C). Tyto klasické zimní mrazy nezpůsobily na ovocných kulturách prakticky žádné významné škody. Časný jarní pokles teplot negativně ovlivnil v mnoha pěstitelských oblastech zejména květní pupeny teplomilných peckovin a třešní (květy se později vůbec nerozvinuly nebo byly závažně poškozené a neschopné opylení). Mrazová poškození u meruněk se na velké části výsadeb podařilo eliminovat pomocí protimrazových opatření (pálení svící, apod.). Další významná mrazová poškození byla zaznamenána zejména v týdnu po Velikonocích (6.–9. 4.) a dále pak ještě ve dnech 23.–27. 4. a 3.–9. 5. Přestože jabloně kvetly až v květnu, dlouhotrvající mrazové epizody způsobily i u tohoto relativně odolného ovocného druhu přímé poškození květů vedoucí k propadu nebo deformacím plodů.

Jaro bylo v roce 2021, obdobně jako v roce 2020, velmi chladné, ovšem toto chladné období bylo výrazně delší. Prakticky všechny ovocné druhy kvetly velmi dlouho (3–4 týdny). Letová aktivita včel byla velmi nízká, což se později negativně projevilo na nedostatečném opylení a intenzivním pozdním propadu ovoce. Velmi chladný průběh jara, který skončil teprve po 20. 5. (respektive po 5. 6.), způsobil zpoždění vegetace až o 3 týdny. Nejmarkantněji se zpoždění projevilo na nejranějších ovocných druzích – třešních, meruňkách a jahodníku a dalších druzích drobného ovoce, raných odrůdách jaderovin a také u ovocných školek. Vzhledem k tomu, že další průběh letních měsíců byl teplotně i srážkově příznivý, postupně se zpoždění vývoje plodů stáhlo asi na jeden týden.

V červnu a červenci 2021 bylo zaznamenáno několik výskytů silných bouřek provázených krupobitím, které v sadech napáchaly významné škody. Oblast jižní Moravy (obce Mikulčice, Lužice, Moravská Nová Ves a Hrušky) byla těžce poničena dne 24. 6. tornádem. Kromě přímo jmenovaných obcí byla krupobitím zasažena velká část jižní Moravy, velké škody jsou hlášené i ze středních Čech, ojediněle pak i z dalších oblastí republiky. Některé oblasti zejména na jižní Moravě zasáhlo krupobití i opakovaně.

S nadcházejícím podzimem začaly od srpna noční teploty významně klesat, zatímco denní teploty se držely vysoko. Tento efekt s obdobím babího léta se příznivě projevil na vynikajícím vybarvení podzimního ovoce. Přes vynikající vybarvení ovoce se škroby přeměňují na cukry jen pozvolna a technologická zralost ovoce je v letošní sezóně přeci jen opožděna.

Podle odhadů sklizně k 1. 9. 2021 byla úroda **jablek** odhadována ve srovnání s pětiletým průměrem o 6 % nižší v objemu 111 535 t. Vzhledem k tomu, že u většiny odrůd jabloní došlo ke konci června a v červenci k výraznému propadu plodů, se předpokládalo, že s ohledem na opožděný nástup vegetace nebudou jablka dosahovat příliš velkých kalibrů. Příznivý průběh léta a dostatek srážek bude však mít na výslednou velikost plodů i celkový objem sklizně jablek velmi příznivý vliv. Největší propad plodů byl zaznamenán u odrůd Jonagold, Rubín a Topaz. U odrůdy Golden Delicious vykazovaly některé porosty po předchozích velkých úrodách nízkou květní násadu. Velmi dobrá kvalita plodů se očekává u odrůdy Gala, kde byla prováděna i záměrná probírka plodů. V nejteplejších oblastech ČR byly zejména u této odrůdy zaznamenány tvarové deformace plodů vlivem jarních mrazů, stejně jako u odrůdy skupiny Jonagoldu, které byly výrazně ovlivněny jarními mrazovými epizodami a trvale chladným průběhem jara. U některých porostů došlo až k úplnému propadu plodů – zbývající plody pak přerůstají do netržní velikosti a špatně vybarvují. Vybarvování ostatních odrůd je s ohledem na ideální podmínky závěru léta vynikající. Část výsadby bez protikroupových sítí byla poškozena krupobitím. V některých velmi teplých oblastech, kde byl vývoj vegetace nejpokročilejší, došlo při větším poklesu teplot i k plošným škodám přímo jarními mrazíky.

Maximální úsilí vyžadovala v letošní sezóně ochrana zejména proti strupovitosti. V některých porostech se nepodařilo ochranu zvládnout zcela bezchybně a v porostech se vyskytují i pozdní infekce, které se mohou zvýšenou měrou projevit i na skladovaném ovoci. V některých oblastech pokračoval také silný výskyt mšic, k podzimu byly i časté silnější výskyty vlnatky krvavé. Naopak průběh počasí významně eliminoval výskyt padlí jabloňového.

Produkce **hrušek** byla k 1. 9. 2021 odhadována v objemu 6 995 t, což představuje ve srovnání s pětiletým průměrem 17% nárůst. I u hrušní došlo vlivem nepříznivého jarního počasí k velmi silnému propadu plůdků. Vzhledem k dostatku srážek během vegetace ale zbývající plody narůstaly do velkých kalibrů. Velký infekční tlak byl zaznamenán zejména u rzi hrušňové – postiženy byly zejména porosty v režimu ekologického zemědělství, kde proti tomuto patogenu zatím neexistuje dostatečně účinný přípravek. Zatímco v ČR lze sklizeň hrušek označit za relativně uspokojivou, sklizeň hrušek v EU bude nejhorší od roku 1991.

Úroda **švestek** je v roce 2021 ovlivněna různými podmínkami pro opylení, důsledkem čehož je diametrálně odlišná produkce švestek ve spektru odrůd i lokalit. Zatímco někde lze označit produkci za průměrnou, jinde došlo u některých odrůd až k totálnímu propadu plodů vlivem neopylení nebo nachladnutí/namrznutí mladých plůdků. Zvýšené úsilí vyžadovala v letošním roce ochrana proti moniliose. I u tohoto ovocného druhu byla opožděna sklizeň zejména u nejranějších odrůd. Výsledná sklizeň švestek tak bude nižší než se původně předpokládalo.

Úroda **třešní** je odhadována vyšší v porovnání s předchozím rokem, avšak na 91 % pětiletého průměru. S ohledem na nástup vysokých teplot ke konci června a v červenci bylo zrání pozdních odrůd uspíšeno. Květní násada byla po předchozím špatném roce u všech odrůd velmi dobrá, ovšem v některých významných produkčních oblastech došlo ve dnech 20–21. 3. vlivem poklesu teplot hluboko pod bod mrazu k mrazovému poškození naší hlavní odrůdy Kordia, místy došlo až ke 100% výpadku produkce. Naopak v některých lokalitách došlo přes obecně nepříznivý průběh jara u některých odrůd až k velmi silnému přeplození, takže třešně nedosahovaly tržních velikostí. Navzdory tomu, že i v době sklizně byly zaznamenány jednorázové vydatné srážky, nedošlo zřejmě z důvodu relativně vyrovnaného vodního režimu v půdě k zásadnímu rozpraskání plodů. Jako vynikající lze naopak ve většině pěstitelských lokalit hodnotit sklizeň odrůdy Regina. Dobrá byla rovněž úroda odrůdy Burlat a většiny nových odrůd. S ohledem na přepršky v době zrání bylo nutné dbát na řádnou ochranu plodů před houbovými chorobami. Na rovinatých lokalitách s extrémními podzimními dešťovými srážkami (až 300 % normálu) byly v letošním roce pozorovány projevy nedostatku půdního vzduchu. Pokračuje rovněž screening napadení třešňových sadů virem maloplodosti třešně, která v oblasti Hradecka působí závažné hospodářské škody.

Úroda **višňi** bude v roce 2021 nízká, ve srovnání s pětiletým průměrem se jedná o 82 % produkce. Za propadem produkce stojí nejen slabší násada u maďarských odrůd, ale částečně také pokles výměry tohoto ovocného druhu. Sklizeň pozdních odrůd višňi se v letošním roce protáhla až do první dekády

srpna. Samozřejmostí je v profesionálně vedených sadech řádná ochrana zejména proti moniliovému úžehu. Na rozdíl od předchozího roku nebyl zaznamenán problém s vrutlemi nebo octomilkou japonskou.

Úroda **meruněk** je odhadována velmi vysoká. Po loňské velmi nízké sklizni byly porosty odpočínuté a naplno kvetly. Prakticky všechny porosty byly zasažené březnovými mrazy a následně také dalšími mrazovými epizodami. Pěstitelům se však podařilo ve většině oblastí uchránit úrodu nasazením protimrazových opatření (zejména pálením svící). I přesto byla bohužel velká část meruňkových sadů zejména v oblasti jižní Moravy (ale např. i na Jičínsku) zasažena. Počátek zrání meruněk byl podobně jako u ostatních raných peckovin opožděn asi o 3 týdny.

V produkci **broskví** přetrvává negativní stav. S ohledem na možnosti odbytu jen na místním trhu nedochází k dostatečné obnově broskvoňových sadů. Výše sklizně je tak odhadována prakticky na úrovni pětiletého průměru (99 %).

Rovněž produkce **červeného i černého rybízu** v ČR stagnuje a výsadby již v posledních několika letech nejsou obnovovány. Sklizeň červeného rybízu se očekává meziročně nižší, naproti tomu černého rybízu se sklídí více než v předešlém roce. Po letech velmi nízkých cen černého rybízu se cena v letošním roce opět vyhoupla k hranici 20 Kč/kg. Naopak u červeného rybízu se cena úplně zhroutila (pod 2 Kč/kg) a ani tak o surovinu na trhu nebyl velký zájem. Perspektivní je pěstování malých objemů rybízu určených pro přímý konzum.

Angrešt, maliník a ostružiník se v profesionálním ovocnářství pěstují jen okrajově, byť v posledních letech výsadeb tohoto drobného ovoce přibývá a na trhu je o ně zájem. Perspektivně se rozvíjí pěstování těchto ovocných druhů pod fóliovými kryty. Výměra plantáží kanadských **borůvek** přesáhla 100 ha a až do letošního roku, kdy došlo k výraznému propadu cen dovozových borůvek, se produkce jevila velmi perspektivně. Doba sklizně raných odrůd **jahodníku** byla v tomto roce rovněž opožděna. Sklízňová sezóna tak započala prakticky až v polovině června s tím, že odrůdy nazrávaly v jiném pořadí než bylo obvyklé v posledních teplých letech. Naopak vlivem vysokých teplot došlo ke kumulaci sklizně různých odrůd a velmi pozdní odrůdy končily produkci dříve než obvykle. Sklízňová sezóna tak byla relativně krátká.

Vývoj situace s letním ovocem ze sklizně 2021

Odbyt konzumního ovoce ze sklizně 2021 se velmi lišil dle druhů. Zájem byl o meruňky, broskve, maliny a švestky, kde kvůli nižší sklizni v Evropě rostla poptávka a ceny byly stabilní. Naopak výrazně poklesly ceny třešní i letních jablek. Dobrý byl i začátek sezóny u jahod, úroda byla na řadě míst nadprůměrná, ale druhou část sezóny ovlivnily deště a plody byly znehodnoceny. Drtivá většina porostů jahodníku se sklízela samosběry. Stále roste zájem i o hrušky, jejichž letošní úroda v Evropě bude jedna z nejnižších za několik let.

Daleko horší situace s odbytem a cenami je u ovoce na zpracování. Velmi nízké ceny a až nezájem zpracovatelů byl u červeného rybízu, naopak zájem byl o rybíz černý. Nižší ceny byly také u višňi na zpracování, poklesly zejména ceny višňi na koncentráty. Cena jablek na zpracování se zásadně propadla z důvodu vyšší nabídky suroviny jednak z neprodaných jablek ze skladů zejména v Polsku ze sklizně 2020 a také vyššího podílu kvalitativně mrazem a krupobitím poškozených jablek z mnoha míst Evropy. I přes letošní meziročně vyšší úrodu jablek v rámci EU se očekává přibližně stejné množství kvalitních jablek k naskladnění jako v roce 2020 a tedy i vyšší podíl jablek na zpracování, než bývá obvyklé, právě z důvodu poškození negativními klimatickými jevy v průběhu roku 2021.

PRODUKČNÍ OVOCNÉ SADY V ČR

Chladné období od druhé poloviny března až k počátku června 2020 s výskytem četných mrazových dnů vedlo k výrazným škodám na úrodě, zejména u nejraněji kvetoucích peckovin, a k rozsáhlým kvalitativním škodám na ovoci (deformace, zakrslé stopky, plody bez semen). Z hlediska dešťových srážek byly jarní měsíce hluboce podprůměrné, bouřky a silná krupobití se vyskytovaly od června až do srpna, kdy byla řada pěstitelských oblastí silně zasažena. Srážky v červenci a srpnu se vyskytovaly spíše lokálně, často v souvislosti s bouřkami.

V produkčních ovocných sadech, které jsou rozhodující pro pěstování konzumního ovoce, bylo v roce 2020 sklizeno 141,4 tis. t, což byl meziroční nárůst téměř o 9 %, ve srovnání s pětiletým průměrem se jednalo o 5% zvýšení. Podíl tržního ovoce byl u hlavních ovocných druhů vyšší, na rozdíl od třešní, meruněk i jahod.

Vývoj ploch produkčních ovocných sadů v ČR (ha)

Ovocný druh	2017		2018		2019		2020		2021	
	Σ	plodné	Σ	plodné	Σ	plodné	Σ	plodné	Σ	plodné
Jabloně	6 879	6 624	6 874	6 524	6 828	6 509	6 474	6 136	6 348	6 172
Hrušně	731	628	749	645	756	661	754	661	731	659
Broskvoně	327	315	318	305	287	277	232	226	213	209
Meruňky	827	732	842	745	842	751	829	735	788	743
Třešně	847	720	850	768	837	773	836	769	802	724
Višně	1 375	1 224	1 384	1 238	1 390	1 286	1 275	1 172	1 242	1 164
Slivoně, švestky	1 928	1 654	1 948	1 711	1 967	1 736	1 990	1 760	1 964	1 736
Angrešt	2	2	2	2	3	2	3	3	3	3
Rybíz černý a bílý	573	563	562	547	559	534	432	414	428	420
Rybíz černý	345	306	344	313	372	320	329	302	325	301
Maliník, ostružiník	41	32	37	36	35	32	36	36	35	33
Ořešák vl.	75	11	45	14	43	15	50	14	52	14
Ostatní druhy	27	27	30	25	74	34	104	28	116	55
Celkem	13 979	12 837	13 985	12 874	13 993	12 930	13 344	12 258	13 047	12 231

Pramen: ÚKZÚZ Brno - SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: stav vždy k 31. 5., ostatní druhy = líska obecná, jeřáb obecný, jeřáb černý, jeřáb oskeruše, ořešák vlašský, mandloň, bez černý, kdouloň podlouhlá, kaštanovník jedlý, borůvka, rakytník, muhovník, hloh peřenoklaný

Na základě odhadů k 1. 9. 2021 by měla celková produkce ovoce v produkčních sadech dosahovat 136,8 tis. t, což by byl v porovnání s předchozí sklizní pokles o 3,2 % a ve srovnání s pětiletým průměrem by se jednalo o téměř 5% pokles.

Produkce ovoce v roce 2021 byla negativně ovlivněna dlouhým velmi chladným počasím s lokálním výskytem pozdních jarních mrazů, které trvalo téměř až do června. Jarní mrazy poškodily zejména květní pupeny teplomilných peckovin a třešní, další mrazová vlna poškodila i květy jabloní. Oblast jižní Moravy (obce Mikulčice, Lužice, Moravská Nová Ves a Hrušky) byla dokonce těžce poničena tornádem. Kromě přímo jmenovaných obcí byla krupobitím zasažena velká část jižní Moravy, velké škody jsou hlášené i ze středních Čech, ojediněle pak i z dalších oblastí republiky. Některé oblasti zejména na jižní Moravě zasáhlo krupobití i opakovaně. S nadcházejícím podzimem noční teploty klesaly, zatímco denní teploty se držely vysoko. Tento efekt s obdobím babího léta se příznivě projevil na vynikajícím vybarvení podzimního ovoce.

Sklizeň jablek je v roce 2021 odhadována podprůměrná v objemu 111,5 tis. t, což je v porovnání s předchozím rokem o 5 % méně, oproti pětiletému průměru se jedná o 6% pokles. Důvodem nižší sklizně je pozdní nástup vegetace v roce 2021, chladné počasí v období květu a výrazný červnový propad plůdků. V lokalitách postižených krupobitím tak bude vyšší podíl jablek na zpracování.

Vývoj sklizně a výnosů v produkčních ovocných sadech v ČR

Ovocný druh	Celková sklizeň v t					Průměrný výnos t/ha				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Jabloně	101 844	144 888	102 847	117 801	111 535 ²⁾	15,37	22,21	15,80	19,20	18,07 ²⁾
Hrušně	4 043	7 120	6 277	5 763	6 995 ²⁾	6,44	11,04	9,50	8,72	10,61 ²⁾
Broskvoně	428	959	448	433	505 ¹⁾	1,36	3,14	1,62	1,92	2,42 ¹⁾
Meruňky	811	1 926	2 109	471	2 418 ¹⁾	1,11	2,59	2,81	0,64	3,25 ¹⁾
Třešně	1 925	2 659	2 169	894	1 875 ¹⁾	2,67	3,46	2,81	1,16	2,59 ¹⁾
Višně	4 141	6 774	5 802	5 730	4 560 ¹⁾	3,38	5,47	4,51	4,89	3,92 ¹⁾
Slivoně, švestky	4 319	11 518	9 131	8 963	7 534 ¹⁾	2,61	6,73	5,26	5,09	4,34 ¹⁾
Angrešt	1,6	1,6	1,1	2	2,7 ¹⁾	0,80	0,80	0,56	0,67	0,91 ¹⁾
Rybíz červ., bílý	1 461	1 388	810	989	923 ¹⁾	2,59	2,54	1,52	2,39	2,20 ¹⁾
Rybíz černý	285	463	153	234	356 ¹⁾	0,93	1,48	0,48	0,77	1,18 ¹⁾
Maliník, ostružiník	50	126	164	94	112 ¹⁾	1,56	3,50	5,13	2,61	3,43 ¹⁾
Celkem	119 309	177 822	129 911	141 375	136 816	-	-	-	-	-
Jahody	2 827	2 355	2 525	2 083	2 350 ³⁾	4,11	3,32	3,56	4,51	4,95 ³⁾

Pramen: MZe, OU ČR, ÚKZÚZ Brno - SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ¹⁾ odhad ÚKZÚZ k 15. 6. 2021,

²⁾ odhad ÚKZÚZ k 1. 9. 2021,

³⁾ odhad MZe

Plochy plodných a mladých ovocných produkčních sadů podle ovocnářských oblastí ČR červen 2021 (ha)

Ovocné druhy	Střední Čechy		Severní Čechy		Jižní a západní Čechy		Východní Čechy		Jižní Morava		Severní Morava		Celkem	
	plodné	mladé	plodné	mladé	plodné	mladé	plodné	mladé	plodné	mladé	plodné	mladé	plodné	mladé
Jabloně	1 546	31	1 198	19	601	33	1 023	46	1 105	24	700	23	6 172	176
Hrušně	182	15	157	8	33	8	112	14	78	25	96	1	659	72
Třešně	196	13	123	22	88	9	190	14	77	11	51	8	724	78
Višně	362	8	173	33	144	6	172	9	244	6	68	16	1 164	78
Meruňky	50	0	54	0	1	0	30	3	591	41	17	1	743	45
Broskvoně	44	0	11	0	0	0	7	0	143	4	5	0	209	4
Slivoně, švestky	144	3	127	10	159	14	229	48	636	123	440	31	1 736	228
Angrešt	0,3	0	2	0	0	0	0,4	0	0,1	0	0,2	0	3	0
Rybíz červ., bílý	37	0	95	0	40	0	113	2	58	0	76	6	420	9
Rybíz černý	30	0	96	0	28	0	71	3	3	0	73	20	301	24
Ořešák vlašský	0	27	14	1	0	7	0	2	0	0	0	0	14	38
Maliník, ostružiník	23	2	2	0	0	0	4	0	1	0	3	0	33	2
Ost. druhy	1	10	24	0	2	21	0	0	27	31	0	0	55	61
Celkem	2 615	110	2 075	94	1 097	98	1 953	143	2 962	265	1 529	107	12 231	816

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ostatní druhy = líska obecná, jeřáb obecný, jeřáb černý, jeřáb oskeruše, ořešák vlašský, mandloň, bez černý, kdouloň podlouhlá, kaštanovník jedlý, borůvka, rakytník, muchovník, hloh peřenoklaný;

případné rozdíly součtů jsou způsobeny zaokrouhlováním

Skizeň ovoce z produkčních ovocných sadů podle ovocnářských oblastí ČR v roce 2020 a prognóza na rok 2021 (t)

Ovocné druhy	Střední Čechy		Severní Čechy		Jižní a západní Čechy		Východní Čechy		Jižní Morava		Severní Morava		Celkem	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Jabloně ²⁾	33 939	30 987	19 197	17 324	7 879	8 928	21 191	20 387	22 562	19 848	13 033	14 061	117 801	111 535
Hrušně ²⁾	1 872	2 658	682	773	343	252	1 580	1 872	467	354	819	1 085	5 763	6 995
Třešně ¹⁾	320	550	183	278	103	200	189	657	38	117	61	73	894	1 875
Višně ¹⁾	1 671	1 689	996	747	671	530	1 095	734	938	614	360	245	5 730	4 560
Meruňky ¹⁾	23	81	89	139	1	1	31	84	305	2 086	21	26	471	2 418
Broskvoně ¹⁾	157	131	21	14	0	0	20	26	227	326	8	8	433	505
Slivoně, švestky ¹⁾	841	428	608	338	959	703	7 750	1 607	3 363	2 956	1 442	1 502	8 963	7 534
Angrešt ¹⁾	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3
Rybíz červ., bílý ¹⁾	64	69	131	181	57	70	427	236	109	121	201	246	989	923
Rybíz černý ¹⁾	2	17	35	80	18	40	115	111	0	1	65	107	234	356
Malin, ostružiny ¹⁾	89	105	1	2	0	0	1	3	0	0	2	2	94	112
Celkem	38 979	36 716	21 944	19 877	10 031	10 724	32 399	25 717	28 009	26 423	16 012	17 355	141 375	136 816

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ¹⁾ odhad ÚKZÚZ k 15. 6. 2021, ²⁾ odhad ÚKZÚZ k 1. 9. 2021; případné rozdíly součtů jsou způsobeny zaokrouhlováním

Inventarizace ovocných sadů

Od roku 2015 dochází k výrazným redukcím ploch produkčních sadů. Kromě nastavení nových dotačních podmínek a zpřísnění definice kultury „sad“ v registru půdy LPIS (kde se změnila např. počty jedinců, které je potřeba k zařazení do půdního bloku s označením sad), byly likvidovány staré výsadby u řady pěstitelů. Důvodem klučení sadů je špatná ekonomická situace českého ovocnářství v posledních letech, kdy rentabilita pěstování ovoce stále více klesá. Na tuto situaci měly hlavně vliv hluboce podprůměrné sklizně z let 2010 až 2012. Situaci ovocnářů významně zhoršily, kromě zavedení ruského embarga na dovoz ovoce z EU v roce 2014, také pozdní jarní mrazy (v roce 2016, 2017 a 2019) a sucho (v roce 2015 a 2018).

Za perspektivní ovocné druhy jsou považovány hrušně, švestky a višně, u kterých se výměra výsadeb mladých a na počátku plodnosti pohybuje v současnosti v rozmezí 20–24 % a výměra starých výsadeb v rozmezí 17–36 %. Naproti tomu u jabloní spadá do kategorií mladých výsadeb a výsadeb na začátku plodnosti 14,2 % ploch a necelých 51 % ploch jabloňových sadů je přestárých. Výrazně na ústupu je pěstování broskví, červeného a bílého rybízu.

V roce 2021 bylo v ČR dle evidence ÚKZÚZ Brno v Registru sadů celkem 13 047 ha produkčních ovocných sadů, z toho plodné výsadby představují 12 231 ha, což je mírný meziroční pokles o 27 ha.

Přesný soupis ploch produkčních ovocných sadů podle ovocných druhů, odrůd, podnoží, stáří a krajů provádí od roku 1993 ÚKZÚZ Brno. Vyhodnocení uvádí následující tabulka.

Vyhodnocení plochy produkčních sadů hlavních ovocných druhů v ČR podle plodnosti (červen 2021)

Ovocný druh		Výsadby neplodné (mladé)	Začátek plodnosti	Plná plodnost	Pokles plodnosti (staré výsadby)	Celkem
Jabloně	ha	176,1	726,8	2 248,3	3 196,6	6 347,7
	%	2,8	11,4	35,4	50,4	100,0
Hrušně	ha	72,1	90,0	302,1	266,5	730,8
	%	9,9	12,3	41,3	36,5	100,0
Broskvoně	ha	4,2	9,2	44,0	155,7	213,2
	%	2,0	4,3	20,7	73,0	100,0
Meruňky	ha	45,4	148,4	369,6	224,7	788,1
	%	5,8	18,8	46,9	28,5	100,0
Třešně	ha	77,9	88,1	449,1	187,3	802,4
	%	9,7	11,0	56,0	23,3	100,0
Višně	ha	78,2	155,3	614,6	393,7	1 241,8
	%	6,3	12,5	49,5	31,7	100,0
Slivoně, švestky	ha	228,0	242,4	1 152,8	340,8	1 964,0
	%	11,6	12,3	58,7	17,4	100,0
Angrešt	ha	0,0	1,2	0,6	1,2	3,0
	%	1,0	41,4	18,6	39,0	100,0
Rybíz bílý	ha	23,7	31,5	82,2	187,3	324,7
	%	7,3	9,7	25,3	57,7	100,0
Rybíz červený	ha	8,7	19,4	8,8	389,6	426,5
	%	2,0	4,5	2,1	91,4	100,0
Rybíz černý	ha	23,7	31,5	82,2	187,3	324,7
	%	7,3	9,7	25,3	57,7	100,0
Celkem	ha	714,4	1 512,1	5 272,1	5 345,3	12 843,9
	%	5,6	11,8	41,0	41,6	100,0

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Plochy produkčních (intenzivních) ovocných sadů v ČR v ekologickém režimu vedených v Registru sadů k červnu 2021 (ha)

Ovocný druh	Střední Čechy	Jižní a západní Čechy	Severní Čechy	Východní Čechy	Jižní Morava	Severní Morava	Celkem
Jabloně	286	95	196	69	104	83	833
Hrušně	3	4	62	22	31	11	134
Třešně	7	21	13	10	6	43	101
Višně	3	11	22	9	27	45	117
Meruňky	1	0	2	9	134	4	150
Broskvoně	1	0	3	0	11	2	17
Slivoně, švestky	28	14	26	73	254	214	610
Rybíz červený a bílý	5	0	28	0	0	17	51
Rybíz černý	26	5	60	7	2	46	146
Angrešt	0	0	1	0	0	0	1
Maliník, ostružiník	0	0	0	0	0	1	1
Ořešák vlašský	0	0	10	0	0	0	10
Ostatní druhy	0	11	6	0	0	0	18
Celkem	361	161	430	200	571	465	2 188

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ostatní druhy – líska obecná, jeřáb obecný, jeřáb černý, jeřáb oskeruše, ořešák vlašský, mandloň, bez černý, kdouloň podlouhlá, kaštanovník jedlý, borůvka, rakytník, muhovník, hloh peřenoklaný; případné rozdíly součtů jsou způsobeny zaokrouhlováním

Plochy ostatních ovocných sadů v ČR v ekologickém režimu vedených v Registru sadů k červnu 2021 (ha)

Ovocný druh	Střední Čechy	Jižní a západní Čechy	Severní Čechy	Východní Čechy	Jižní Morava	Severní Morava	Celkem
Jabloně	89	119	176	27	175	19	604
Hrušně	2	11	50	6	32	2	103
Třešně	10	26	11	6	17	2	72
Višně	5	2	0	0	39	0	47
Meruňky	2	1	2	0	81	1	87
Broskvoně	0	1	0	0	1	0	2
Slivoně, švestky	6	39	32	16	148	4	245
Rybíz červený a bílý	0	1	1	0	0	1	3
Rybíz černý	0	2	0	5	2	26	35
Angrešt	0	0	0	0	0	0	0
Maliník, ostružiník	0	1	0	0	1	6	8
Ořešák vlašský	7	5	34	6	30	1	83
Ostatní druhy	25	13	124	7	59	3	231
Celkem	146	218	431	72	585	67	1 520

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ostatní druhy – líska obecná, jeřáb obecný, jeřáb černý, jeřáb oskeruše, ořešák vlašský, mandloň, bez černý, kdouloň podlouhlá, kaštanovník jedlý, borůvka, rakytník, muhovník, hloh peřenoklaný; případné rozdíly součtů jsou způsobeny zaokrouhlováním

K červnu 2021 dosahovala celková výměra ovocných sadů ČR v ekologickém režimu vedených v Registru sadů ÚKZÚZ Brno 3 708 ha, tj. meziroční pokles o 2,8 %.

Podle údajů odboru trvalých kultur ÚKZÚZ Brno je k červnu 2021 v Registru sadů evidováno 1 323 subjektů obhospodařujících produkční ovocné sady, včetně sadů pěstovaných v režimu ekologického zemědělství (v roce 2020 to bylo 1 035 subjektů, v roce 2019 1 061 subjektů). Jinak je v Registru sadů vedeno celkem 1 374 subjektů, včetně neproduktivních sadů.

Obnova ovocných sadů v ČR

V období od roku 1994 do 31. 5. 2021 bylo v ČR nově vysázeno celkem 15 204,2 ha produkčních ovocných sadů, z toho s podporou v rámci dotační politiky státu 11 937,9 ha. Za období 2020/21 bylo vysázeno celkem 365,6 ha nových produkčních ovocných sadů, z toho s finanční podporou státu 156,7 ha.

Plochy výsadeb ovocných sadů v ČR podle ovocnářských oblastí za období 1994–31. 5. 2021 (ha)

Ovocný druh	Střední Čechy	Jižní a západní Čechy	Severní Čechy	Východní Čechy	Jižní Morava	Severní Morava	Celkem
Jabloně	1 306,2	473,1	953,9	1 457,8	1 164,02	1 211,3	6 566,7
Hrušně	209	39,9	125,6	184,5	130,8	131,0	821,0
Třešně	251,9	84,1	125,6	186,3	108,5	118,9	875,3
Višně	384,8	179,3	194,3	284,9	245,4	180,2	1 469,0
Meruňky	75,2	1,9	57,7	35,0	745,1	35,6	950,5
Broskvoň	45,3	1,0	20,7	30,9	390,0	13,6	501,3
Slivoně, švestky	168,6	214,7	166,0	329,9	896,8	588,9	2 365,0
Rybíz červený a bílý	85,5	56,7	93,1	172,4	61,1	107,4	576,2
Rybíz černý	51,2	28,8	100,7	126,0	5,0	196,5	508,2
Angrešt	0,8	0,1	2,2	1,8	0,9	1,9	7,6
Maliník, ostružiník	96,5	2,2	3,1	4,4	11,3	59,6	177,0
Ostatní druhy	66,1	36,8	51,7	11,6	165,8	54,6	386,5
Celkem	2 741,2	1 118,6	1 894,6	2 825,4	3 924,9	2 699,5	15 204,2

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ostatní druhy – líska obecná, jeřáb obecný, jeřáb černý, jeřáb oskeruše, ořešák vlašský, mandloň, bez černý, kdouloň podlouhlá, kaštanovník jedlý, borůvka, rakytník, muchovník, hloh peřenoklaný; případné rozdíly součtů jsou způsobeny zaokrouhlováním

Výše dotací/sazeb na 1 ha:

1995	53 tis. Kč
1996	42 tis. Kč
1997	50 tis. Kč
1998	80 tis. Kč
1999	60 tis. Kč
2000	77 tis. Kč
2001	55 tis. Kč

	jádroviny	peckoviny	bobuloviny
2002	150 tis. Kč	50 tis. Kč	25 tis. Kč
2003	155 tis. Kč	52 tis. Kč	26 tis. Kč
2004	150 tis. Kč	50 tis. Kč,	25 tis. Kč
	144,5 tis. Kč	57,8 tis. Kč	28,9 tis. Kč
2005	200,0 tis. Kč	100,0 tis. Kč	50,0 tis. Kč
2006	200,0 tis. Kč	100,0 tis. Kč	50,0 tis. Kč
2007	179,2 tis. Kč	89,6 tis. Kč	44,8 tis. Kč
2008	159,6 tis. Kč	79,8 tis. Kč	39,9 tis. Kč
2009	183,3 tis. Kč	100,0 tis. Kč	50,0 tis. Kč
2010	163,0 tis. Kč	80,0 tis. Kč	50,0 tis. Kč
2011	145,2 tis. Kč	72,6 tis. Kč	36,3 tis. Kč
2012	196,2 tis. Kč	95,3 tis. Kč	27,6 tis. Kč
2013	194,8 tis. Kč	97,0 tis. Kč	49,1 tis. Kč
2014	200,0 tis. Kč	100,0 tis. Kč	50,0 tis. Kč
2015	200,0 tis. Kč	100,0 tis. Kč	50,0 tis. Kč
2016	200,0 tis. Kč	100,0 tis. Kč	50,0 tis. Kč
2017	240,0 tis. Kč	120,0 tis. Kč	60,0 tis. Kč
2018	240,0 tis. Kč	120,0 tis. Kč	60,0 tis. Kč
2019	240,0 tis. Kč	120,0 tis. Kč	60,0 tis. Kč
2020	240,0 tis. Kč	120,0 tis. Kč	60,0 tis. Kč

Plochy výsadeb produkčních sadů 2020/2021 (jaro)

Ovocný druh	Výměra v ha	Ovocný druh	Výměra v ha
Jabloně	173,9	Slivoně, švestky	66,9
Hrušně	15,4	Rybíz červený	2,0
Třešně	31,8	Rybíz černý	3,4
Višně	28,5	Angrešt	0,0
Meruňky	23,1	Maliník, ostružiník	3,2
Broskvoně	3,6	Ostatní druhy	13,8
Celkem		365,6 ha	

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Zastoupení odrůd jableň v produkčních sadech v ČR

Skupina odrůd	Odrůda jableň	Celková výměra v ha				
		2016	2017	2018	2019	2020
Letní odrůdy celkem		122,1	117,1	106,7	100,8	94,6
Podzimní odrůdy	James Grieve a mutace	96,4	90,3	77,8	68,3	63,9
	Ostatní	55,9	54,7	53,0	52,9	53,5
Podzimní odrůdy celkem		152,3	145,0	130,8	121,2	117,4
Zimní odrůdy	Šampion	399,4	383,0	361,2	326,2	302,2
	Spartan, McIntosh	323,6	298,3	280,3	245,3	243,3
	Rubín, Bohemia	547,4	544,0	525,5	488,0	465,8
	Gala a mutace	463,5	520,1	586,0	614,0	632,5
	Skup. Golden Delicious	1 466,3	1 406,2	1 387,9	1 314,7	1 297,0
	Skup. Red Delicious	71,9	88,3	96,4	83,0	97,9
	Jonagold a mutace	676,7	711,6	738,5	762,7	752,9
	Melrose	67,8	65,7	62,6	52,6	46,0
	Gloster	171,0	164,6	155,2	120,2	109,8
	Rubinola	206,9	204,4	198,5	181,1	175,1
	Topaz	257,6	217,2	250,7	244,5	240,6
	Idared	1 137,6	1 101,6	1 025,7	949,3	889,2
	Melodie	60,0	55,0	52,8	47,8	38,2
	Ost. zimní odrůdy	755,2	849,2	868,9	806,2	844,8
Zimní odrůdy celkem		6 604,9	6 612,2	6 590,1	6 235,4	6 135,2
Celkem		6 879,3	6 874,3	6 827,7	6 457,4	6 347,2

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Plochy vykloučených ovocných sadů v ČR podle ovocnářských oblastí za období 1995 – jaro 2021 (ha)

Ovocný druh	Střední Čechy	Jižní a západní Čechy	Severní Čechy	Východní Čechy	Jižní Morava	Severní Morava	Celkem
Jableň	1 425,1	687,6	872,5	1 531,5	1 375,7	769,1	6 661,8
Hrušně	51,8	30,4	70,0	89,1	56,8	18,7	316,8
Třešně	292,8	89,8	43,0	97,9	80,5	60,6	664,6
Višně	292,4	137,0	196,6	291,8	335,9	115,9	1 369,6
Meruňky	44,5	0,0	44,0	8,3	1 429,4	7,2	1 533,4
Broskvoň	150,9	0,0	23,0	48,6	1 512,7	13,6	1 748,8
Slivoně, švestky	115,6	57,1	65,6	68,7	117,7	95,8	520,5
Rybíz červený a bílý	166,6	159,7	161,8	183,9	26,4	135,6	834,0
Rybíz černý	24,4	42,7	28,1	133,3	31,4	168,9	428,8
Angrešt	0,1	21,4	9,0	4,0	11,5	45,3	91,3
Maliník, ostružiník	75,5	1,8	4,4	17,9	3,5	54,5	157,6
Ostatní druhy	2,5	7,7	0,0	4,0	64,5	4,3	83,0
Celkem	2 642,2	1 235,2	1 518,0	2 479,0	5 046,0	1 489,5	14 410,2

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Poznámka: ostatní druhy = líska obecná, jeřáb obecný, jeřáb černý, jeřáb oskeruše, ořešák vlašský, mandloň, bez černý, kdouloň podlouhlá, kaštanovník jedlý, borůvka, rakytník, muchovník, hloh peřenoklaný; případné rozdíly součtů jsou způsobeny zaokrouhlováním

Plochy vykloučených ovocných sadů 2020/2021 (jaro)

Ovocný druh	Střední Čechy	Jižní a západní Čechy	Severní Čechy	Východní Čechy	Jižní Morava	Severní Morava	Celkem
Jabloně	71,4	41,9	115,2	179,8	135,1	79,4	622,8
Hrušně	7,6	0,6	0,7	19,1	14,6	3,9	46,5
Třešně	30,1	6,0	5,2	21,5	9,1	2,7	74,6
Višně	26,6	13,2	47,5	36,7	12,1	3,8	139,9
Meruňky	0,0	0,0	0,4	1,2	52,0	0,5	54,1
Broskvoně	2,7	0,0	5,2	0,8	40,5	0,1	49,3
Slivoně, švestky	10,3	7,5	17,5	7,3	7,0	10,1	59,7
Rybíz červený a bílý	46,7	0,0	3,7	50,1	0,3	19,8	120,6
Rybíz černý	12,4	0,0	0,0	14,1	0,0	17,1	43,6
Angrešt	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Maliník, ostružiník	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,4
Ostatní druhy	0,0	5,2	0,0	0,0	0,1	0,0	5,3
Celkem	207,8	74,5	195,4	330,6	270,8	137,8	1 216,9

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Finanční vyjádření sklizně ovoce

Tržby za celkovou produkci ovoce v roce 2020 vzrostly v porovnání s předchozím rokem o 10 % a dosáhly celkem 2,5 mld. Kč. Produkce ovoce z produkčních sadů byla zrealizována za 1,6 mld. Kč (tj. o 12 % více v porovnání s rokem 2019), přičemž největší podíl na tržbách měla jablka (77 %) a jahody (6,4 %). V porovnání s předchozí sezónou největší nárůst vykazaly tržby u černého rybízu a jablek, naopak výrazný propad tržeb byl zaznamenán u meruněk, červeného rybízu, třešní a višní. Tržby za produkci ovoce z extenzivních sadů se v roce 2020 zvýšily o 7 % na 884,9 mil. Kč. K poklesu došlo u meruněk, višní a vlašských ořechů z důvodu nízkých sklizní.

Porovnání finančního vyjádření produkce ovoce v ČR v produkčních a extenzivních ovocných sadech v letech 2017–2020 uvádí tabulka v příloze č. 3 této zprávy.

INTEGROVANÁ PRODUKCE OVOCE V ČR

Integrovaná produkce (IP) je ekonomická produkce ovoce vysoké kvality při uplatnění ekologicky přijatelných metod pěstování a minimalizace nežádoucích vedlejších účinků agrochemikálií při jejich používání. Klade důraz na zvýšení ochrany životního prostředí a lidského zdraví. Vyžaduje jak důkladné znalosti o cílech a zásadách integrované produkce ovoce, dodržování stanovené pěstitelské technologie, vyhovující zásadám integrované produkce, tak i kladný aktivní přístup pěstitelů ovoce k ochraně přírody.

Integrovaná ochrana rostlin (IOR) je definována Směrnicí Evropského Parlamentu a Rady 2009/128/ES stanovující rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů (dále jen Směrnice). Tato Směrnice je implementována do legislativy ČR (roślinolékařský zákon č. 326/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a prováděcí vyhláška č. 205/2012 Sb., o obecných zásadách integrované ochrany rostlin).

Dle uvedených legislativních dokumentů je IOR definována jako “Pečlivé zvažování veškerých dostupných metod ochrany rostlin a následná integrace vhodných opatření, která potlačují rozvoj populací škodlivých organismů a udržují používání přípravků na ochranu rostlin a jiných forem zásahu na úrovních, které lze z hospodářského a ekologického hlediska odůvodnit a které snižují či minimalizují rizika pro lidské zdraví nebo životní prostředí”.

Cílem IP je především ochrana přírodního prostředí ovocného sadu a živých organismů, které se v něm vyskytují, zajištění druhové rozmanitosti přirozeně se vyskytujících nebo introdukovaných živočišných a rostlinných druhů v ovocných sadech a jejich blízkém okolí.

Na rozdíl od obecných zásad integrované ochrany rostlin, která se od 1. 1. 2014 stává ze zákona povinnou pro všechny profesionální pěstitelé zemědělských plodin, integrovaná produkce hlouběji rozpracovává jednotlivá témata a okruhy nad rámec těchto obecných zásad a stanovuje další úkoly.

V ČR je IP na nevládní úrovni reprezentována Ovocnářskou unií ČR resp. jejím Svazem pro integrované systémy pěstování ovoce (SISPO). SISPO pro pěstitele v režimu integrované produkce vydává závazné Směrnice a metodiky pěstování. Tento Svaz byl v ČR založen v roce 1990 jako dobrovolné sdružení pěstitelů a zástupců výzkumu a je součástí Ovocnářské unie ČR. Ke dni 1. 8. 2021 bylo v tomto svazu registrováno celkem 353 členů s celkovou výměrou ovocných výsadeb přes 10 tis ha. V roce 2021 byla známka SISPO udělena 219 členům, kteří pěstují ovoce na 8 040 ha. Ochranná známka nebyla udělena nebo byla odebrána 96 subjektům, kteří hospodaří na výměře sadů 1 781 ha. V rámci členské základny se 32 podniků s výměrou 227 ha nachází v přechodném období, 6 subjektů je bez výsadeb.

Výměry ovocných sadů členů SISPO k 1. 8. 2021

Ovocný druh	Plocha ovocných sadů s nárokem na udělení známky SISPO v ha	Plocha ovocných sadů čekatelů na známku SISPO v ha	Celková plocha přihlášených ovocných sadů v ha
Jabloně	4 084	805	4 889
Hrušně	596	67	663
Třešně	556	161	717
Višně	880	212	1 092
Slivoně	1 038	436	1 474
Meruňky	433	123	556
Broskvoně	79	41	120
Rybíz červený	207	90	297
Rybíz černý	120	54	174
Rybíz bílý	0	0	0
Ostatní	47	19	66
Celkem	8 040	2 008	10 048

Pramen: OU ČR

Podmínky a pravidla pěstování ovoce v integrovaném systému jsou řízeny **nařízením vlády č. 75/2015 Sb.**, ve znění pozdějších předpisů.

Odrůdy jednotlivých ovocných druhů povolených k výsadbě v roce 2020 v rámci SISPO

Jabloně	Hrušně	Třešně	Višně	Slivoně
ADMIRAL	ALFA	ADÉLKA	ÉRDI BÖTERMÖ	BELLAMIRA
AMETYST (HEIMANNS RUBINWEICHSEL; HR4)	AMFORA	ARANKA	FANAL	
	CARPATIN			
ANGOLD	BOHEMICA	BURLAT	GEREMA	ČAČANSKA LEPOTICA
BRAEBURN + MUTACE	BOSCOVA	CARMEN	MORELA POZDNÍ	DOMÁCÍ VELKOPLODÁ
DENÁR	DAVID	HALKA	MORELLENFEUER	ELENA
FUJI + MUTACE	DICOLOR	HORKA	MORSAM	GABROVSKA
GALA + MUTACE	ELEKTRA	IRENA	SAMOR	HAGANTA
GOLDEN DELICIOUS + MUTACE	ERIKA	JACINTA	ÚJFEHÉRTÓI FÜRTÖS	HANITA
GOLDLANE	HORTENSIA	JUSTYNA	NEFRIS	HAROMA
GOLDSTAR	KONFERENCE	KASANDRA		JOJO
IDARED + MUTACE	LUCASOVA	KORDIA		KATINKA
JONAGOLD + MUTACE	NOJABRSKAJA (NOVEMBRA, XENIA, OKSANA)	REGINA		PRESENTA
JULIA	RADANA	SUMMIT		PRESIDENT
LIPNO	UTA	SYLVANA		STANLEY
LUNA	WILLIAMSOVA			
ČÁSLAVKA	TAMARA		TEGERA	
MELODIE	WILLIAMSOVA			
ČERVENÁ	TĚCHLOVAN		TĚCHOBUZICKÁ	
MIODAR	CLAPPOVA	VAN		TOPEND PLUS
OPAL		VANDA		TOPFIRST
ORION		VILMA		TOPFIVE
RAJKA		ROCKET		TOPHIT
RED DELICIOUS + MUTACE		SWEET LORENZ		TOPTASTE (KULINARIA)
ROZELA		SWEETHEART (SUMTARE)		VALJEVKA
RONDO		SWEET ARYANA		VALOR
RUBIMEG		SWEET GABRIEL		TOPKING
RUBÍN + MUTACE		FERTARD		LIPNICKÁ
RUBINOLA		FOLFER		ČAČANSKÁ RODNA
RUBINSTEP		KARINA		JOFELA
SHALIMAR		HELGA		JOGANTA (NR7184)
SIRIUS		EARLY KORVIK		JUNA
ŠAMPION + MUTACE		ELZA		KAMIR
TOPAZ + MUTACE		FELICITA		MIROMA (NR8731)
VYSOČINA				RHEINGOLD
PINOVA				TIPALA
ALLEGRO				TOPPER
BONITA				
LUCY				
RUBELIT				

Poznámka: MUTACE:

- **skupina Braeburn:** Braeburn Helene, B. Lochbuie Red, B. Rosabel, B. Mariri Red, B. NAKB, B. Hídala (Hillwell), Royal Braeburn
- **skupina Fuji:** Fuji Azufu, F. Hirofu, F. Kiku Fubrax, FRaku Raku, F. September Wonder (Fiero, Jubilee), F. Zhen Aztec, Fuji SAN civ
- **skupina Gala:** Annaglo, Devil Gala, Galaval, Galaxy Selecta, Jugala (Bigigalprim), Mitchgla (Mondial Gala), Regal Prince (Gala Must), Royal Beaut (Proselect), Ruby Gala (Gala Rossa), Tenroy (Royal Gala), Gala Schniga (Schnitzer), Gala Schniga (Schnico),

- Gala Schniga (SchniCo red), Buckeye Gala Simmons, Brookfield Baigent, Gala Venus Fengal, Gala Decarli Fendeca, Zuzi Gala, Gala Redlum, Gala Dark Ann, Gala 'fenplus', Gala Star (Galafab), Gla Vill, Gala DarkBaron, Gala mema
- **skupina Golden Delicious a Goldspur:** Golden Delicious Reinders, Golden Delicious Smoothe, Golden Delicious klon B, Golden Parsi (da rosa), Golden 1895 mema, Dione, Delvit, Early Gold (Snygold, Erligold)
 - **skupina Jonagold:** Daligo, Jonabel, King Jonagold, New Jonagold, Novajo, Schneica (Jonica), Wilmuta, Jonagored, Jomured, Jonagold Boerekamp (Early Queen), Jomar (Marnica), Jonagored Supra, Jonaveld (First Red), Rubinstar, Red Jonaprince (Red Prince), De Coster (Decosta), Finesse Early Queen, Red Jonaprince Select (Wiltons star), Daliryan
 - **skupina Red Delicious:** Early Red One (Erovan), Jeromine, Red Cap (Valtod), Red Chief (Camspur), Scarlet Spur (Evasni), Superchief (Sandige), Redvelox, Roat
 - **skupina Rubín:** Bohemia, Dark Rubín, Gold Bohemia, Red Bohemia, Rubín kompakt
 - **skupina Šampion:** Šampion Arno, Šampion Reno, Šampion Reno 2, Šampion Red
 - **skupina Topaz:** Red Topaz
 - **skupina Idared:** Red Idared, Idaredest, Najdared,
 - **skupina Pinova:** Evelina, Corail, Sonata, Pinata, ChanteloupDaligris

Broskvoň	Nektarinky	Meruňky	Rybíz Červený	Rybíz Černý	Angrešt	Maliník
ALIX	HARKO	AVIRINE (BERGAROUGE)	DETVAN	BEN CONNAN	DAREK	ADA
CRESTHAVEN	MARIA AURELIA	BERGERON	HOLANDSKÝ ČERVENÝ	BEN GAIRN	INVICTA	CANBY
DIAMOND PRINCESS	MARIA LAURA	BERGEVAL (AVICLO)	LOSAN	BEN HOPE	KARÁT	GLEN AMPLE
MERSPRI	STARK RED GOLD	BHART (ORANGERED)	RONDON	CERES	MATYS	MEDEA
REDHAVEN	TENA	COTPY (PINCOT, PINKCOT)	ROVADA	ÖJEBYN	MISTRAL	HERITAGE
SYMPHONIE	ZAITABO (Big Top)	COTSY (VERSYL- SYLVERCOT)	RUBIGO	TITANIA	PAX	POLKA
ZAIKER (Royal Glory)	FLAVORTOP	CONGAT	VITAN	TRITON	PRIMA	TULAMEEN
ZAINOAR (Rubirich)		FARBALY	TRENT	LOTA	REMARKA	HIMBO-TOP
ZAIFURO (FIDELIA)		GOLDRICH	KOZOLUPSKÝ RANÝ		RIXANTA	GLEN FYNE
CATHERINA (FREDERICA)		HARCOT			ZEBÍN	
		HARGRAND			VELIŠ	
		KIOTO			KARMEN	
		LESKORA			DAGMAR	
		SPRING BLUSH			DUKÁT	
		TSUNAMI				
		MAĎARSKÁ + MUTACE				
		ANEGAT				
		DIGAT				
		SEFORA				
		SHAMADE				
		KOOLGAT				
		HAROGEM				
		HARLAYNE				
		ADRIANA				
		BETINKA				
		KOMPAKTA				

Pramen: OU ČR

Poznámka: Mutace: skupina Maďarská: Velkopavlovická, Klosterneuburger Marille

ŠKOLKAŘSTVÍ V ČR

Z níže uvedené tabulky vyplývá, že v roce 2020 se produkce školkařských výpěstků zvýšila z 16,6 mil. ks na téměř 18,0 mil. ks (tj. +8,2 %). Ke zvýšenému zájmu malospotřebitelů o výsadbu došlo především u sazenic jahodníku, broskvoní, třešní, dále rovněž černého rybízu, naopak k výraznému poklesu poptávky došlo u sazenic jabloní, hrušní, višni, meruněk, borůvek, maliníku a ostružiníku. Produkce podnoží v roce 2020 byla na téměř stejné úrovni jako v předchozím roce. Výrazný meziroční pokles byl zaznamenán zejména u produkce podnoží jabloní, hrušní, meruněk, meruzalky zlaté a slivoně švestky. Naproti tomu k meziročnímu nárůstu produkce došlo především u podnoží broskvoní, myrobalánu a mandloní.

Přehled o školkařské výrobě v ČR (ks)

Druh	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Jabloň	1 301 913	1 229 181	1 538 180	1 558 636	1 153 646	1 711 293	1 465 634
Hrušeň	197 773	219 352	271 411	315 749	184 165	231 531	203 898
Třešeň	197 622	178 724	191 874	159 025	115 241	161 479	168 503
Višeň	86 308	72 443	137 171	124 709	84 755	72 729	67 937
Slivoň	306 461	372 160	368 269	339 437	228 898	338 502	318 524
Meruňka	200 258	242 311	231 962	161 210	124 883	195 807	183 471
Broskvoň	151 261	136 364	124 511	81 856	64 697	62 094	86 694
Mandloň	3 098	2 940	3 570	4 363	2 979	3 937	4 450
Myrobalán – plodový	-	-	-	-	810	885	831
Kdouloň	5 871	1 827	1 269	4 863	1 118	3 453	3 765
Ořešák vlašský	100 106	83 524	79 130	109 867	81 984	131 089	129 517
Kaštanovník jedlý	2 990	2 090	500	100	0	0	0
Angrešt	245 852	218 282	278 315	287 148	178 518	271 902	237 342
Rybíz bílý	61 896	63 575	76 847	75 112	70 537	83 223	82 461
Rybíz černý	296 132	177 389	230 433	184 647	122 892	137 668	142 401
Rybíz červený	238 851	238 497	278 337	247 874	188 241	257 423	249 663
Maliník	255 852	314 368	433 588	361 097	305 136	502 564	260 819
Ostružiník	72 155	33 925	56 916	46 802	16 542	79 703	19 177
Borůvka	326 906	542 108	268 686	1 429 150	1 360 022	2 457 512	1 632 062
Jahodník	6 648 242	5 763 062	7 473 362	8 542 499	7 293 072	9 197 186	12 569 185
Líska obecná	9 674	14 360	12 710	14 880	20 416	694 080	114 063
Ribes x (mezidruhová kříženci)	17 798	22 148	21 783	23 288	17 736	18 471	24 374
Rubus x (mezidruhová kříženci)	-	-	-	-	14 248	15 374	23 420
Slivoň vrbová (japonská)	-	-	-	-	674	370	754
Temnoplodec černoplodý (Arónie černá)	-	-	-	-	330	233	172
Jeřáb obecný	0	0	0	0	0	0	127
Prunus x (mezidruhová kříženci)	2 714	4 313	1 320	598	4 686	5 420	751
Meruzalka zlatá – plodová	75	1 601	38	17	0	171	210
Celkem	10 729 808	9 934 544	12 080 182	14 072 927	11 636 226	16 634 099	17 990 205

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

Přehled o výrobě podnoží pro ovocné druhy v ČR (ks)

Druh	Období						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Broskvomandloň	0	0	0	0	0	0	0
Broskvoň	60 200	35 850	66 450	27 100	47 790	19 550	53 050
Hrušeň	80 230	94 250	87 820	64 235	145 880	81 935	31 050
Jabloň	1 249 177	1 683 287	1 454 031	1 593 420	1 889 678	1 634 220	1 294 828
Kaštanovník	0	0	0	0	0	0	0
Kdouloň	64 029	55 250	31 230	23 213	41 745	32 718	35 925
Mahalebka	78 000	72 700	23 000	13 000	30 000	43 000	17 000
Mandloň	3 030	0	0	400	0	7 450	44 300
Meruňka	91 800	9 900	163 000	113 610	161 400	90 000	42 350
Meruzalka zlatá – podnožová	1 066 536	1 235 764	1 211 164	1 311 373	1 290 881	1 530 570	1 173 793
Myrobalán	-	-	-	-	990 958	635 500	1 054 590
Ořešák vlašský	73 900	80 000	98 000	130 000	97 150	81 300	99 000
Prunus x (mezidruhoví kříženci)	1 050 500	1 788 180	1 633 500	1 300 624	4 672 674	2 275 180	2 978 805
Slivoň	1 294 781	786 690	800 740	1 249 170	961 468	621 355	289 072
Slivoň japonská (vrbová)	-	-	-	-	32 500	0	0
Třešeň	104 065	291 400	276 600	204 814	132 131	209 660	118 852
Višeň	-	6 000	0	0	66 946	15 000	0
Celkem	5 216 248	6 139 271	5 845 535	6 030 959	10 561 201	7 277 438	7 232 615

Pramen: ÚKZÚZ Brno – SRV, oddělení trvalých kultur

ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL OVOCE V ČR

V I. polovině roku 2021 proběhlo statistické zjišťování o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků za rok 2020. Uvedené statistické šetření je od roku 2006 zařazeno do Programu statistických zjišťování schválených ČSÚ pro MZe a předkládání statistických výkazů je povinné. Vzhledem k tomu, že některé druhy ovoce se nakupují pro výrobu pouze částečně upravené (zejména ze zahraničí), jsou údaje o nákupu rozděleny do tabulek zvlášť pro čerstvé ovoce a zvlášť pro mražené, sušené nebo jinak upravené ovoce.

Celkový nákup ovoce pro zpracování v roce 2020 se meziročně zvýšil o 16,5 % na 52 806 t. Nákup pouze čerstvého ovoce pro zpracování původem z tuzemska vzrostl oproti roku 2019 o 29 % na 29 421 t. Nákup průmyslových jablek, který v roce 2020 tvořil až 90% podíl z nákupu čerstvého ovoce pro zpracování z tuzemska (26 360 t), se meziročně zvýšil o 68 %. Nákup čerstvého ovoce ze zahraničí pro výrobu ovocných výrobků se při srovnání s rokem 2019 téměř nezměnil (6 729 t). Při srovnání s rokem 2019 se ze zahraničí nakoupilo o 6 % více ovoce zmrazeného a sušeného, ovocných protlaků a koncentrátů (15 074 t). Borůvky, brusinky, maliny, ostružiny, jahody a šípek se nakupovaly většinou ze zahraničí již upravené.

Nákup ovoce v ČR (t)

Ovoce	Nákup ovoce původem						Nákupní ceny v Kč/kg					
	z tuzemska			ze zahraničí			bez DPH ¹⁾					
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018		2019		2020	
							od	do	od	do	od	do
Jablka konzumní	*	*	*	*	*	-	6,44	8,70	7,32	7,40	5,20	8,56
Jablka průmyslová	34 853	15 689	26 360	4 548	3 551	2 835	1,43	5,31	3,44	6,40	3,60	6,20
Hrušky	1 745	969	326	*	*	400	2,34	4,45	2,76	6,37	4,87	5,62
Třešně	191	88	*	*	-	*	15,54	16,89	19,91	22,35	10,41	15,14
Višně	697	465	646	115	-	*	6,00	10,99	8,90	10,14	8,18	10,17
Meruňky	*	*	-	506	563	157	10,61	13,73	9,85	12,84	17,01	18,94
Broskve (vč. nektarinek)	*	*	*	*	*	*	11,50	13,53	10,98	11,41	13,90	14,59
Rybíz červený	204	118	253	-	-	-	11,47	11,47	11,04	11,41	11,07	11,48
Rybíz černý	*	*	5	*	*	-	10,68	10,69	9,62	13,22	16,49	16,49
Švestky pravé	3 774	*	1 669	1 832	*	*	5,49	8,74	5,76	8,43	6,18	7,99
Švestky ost., slívy, renklódy, mirabelky	*	*	*	196	441	*	5,10	10,13	6,12	9,31	8,20	10,31
Vinné hrozny	109	*	*	-	-	*	14,60	19,02	*	*	*	P
Jahody	*	*	-	*	*	-	26,46	41,36	24,07	47,19	-	-
Angrešt	-	-	-	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Borůvky	*	*	-	*	-	*	*	*	*	*	*	*
Brusinky	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Maliny	-	-	-	*	*	*	*	*	*	*	*	*
Ostružiny	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Šípek	-	*	*	-	-	-	-	-	*	*	*	*
Ostatní	86	*	*	139	34	61	9,09	91,78	8,44	15,34	12,97	69,25
Celkem	46 559	22 823	29 421	7 863	6 796	6 729	X	X	X	X	X	X

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků

Poznámka: ¹⁾ nákupní ceny bez DPH jsou zveřejněny jako vážený aritmetický průměr cen, které uvedly jednotlivé podniky;

* nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Nákup ovoce pro další zpracování (zmrazené, sušené a jinak upravené)

Ovoce	Nákup ovoce v t původem				Nákupní ceny v Kč/kg bez DPH ¹⁾			
	z tuzemska		ze zahraničí		2019		2020	
	2019	2020	2019	2020	od	do	od	do
Jablka konzumní	*	*	*	*	12,23	61,99	*	*
Jablka průmyslová	*	*	1 197	2 770	8,75	121,75	9,99	166,64
Hrušky	*	*	*	*	*	*	21,21	77,33
Třešně	*	-	*	*	*	*	*	*
Višně	*	59	587	431	21,01	93,18	19,76	77,48
Meruňky	*	*	1 064	1 127	18,65	68,49	21,09	132,91
Broskve (vč. nektarinek)	-	-	696	699	19,26	30,76	18,58	34,47
Rybíz červený	*	*	49	77	22,93	38,81	21,71	24,39
Rybíz černý	4	*	52	111	39,80	86,58	31,39	69,37
Švestky pravé	*	*	1 737	1 509	19,92	75,40	19,04	100,21
Švestky ost., slívy, renklódy, mirabelky	*	-	533	1 162	36,86	61,42	23,12	45,41
Vinné hrozny	-	-	154	141	44,73	50,71	45,20	45,64
Jahody	*	*	1 542	1 314	31,77	148,84	31,86	335,91
Angrešt	-	-	*	-	*	*	-	-
Borůvky	-	*	1 244	761	61,61	219,10	62,14	176,87
Brusinky	*	*	231	283	93,26	106,16	75,69	143,77
Maliny	*	*	510	435	33,98	100,95	53,32	154,06
Ostružiny	*	-	50	64	27,14	29,90	24,76	31,87
Šípek	-	*	*	*	26,43	26,43	36,71	37,54
Ostatní	*	*	2 659	2 613	19,76	192,70	19,60	279,19
Celkem	1 413	1 581	14 281	15 074	X	X	X	X

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků

Poznámka: ¹⁾ nákupní ceny bez DPH jsou zveřejněny jako vážený aritmetický průměr cen, které uvedly jednotlivé podniky;

* nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti statistických údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Celková výroba výrobků z ovoce včetně diaproductů v roce 2020 klesla cca o 7 % na 72 294 t. Největší podíl z celkové výroby ovocných výrobků měla výroba ovocných šťáv, avšak přesný údaj nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti údajů. Výroba jablečné šťávy, která tvoří největší podíl z celkové výroby šťáv, se v porovnání s rokem 2019 snížila o 5 % na 12 037 t. Výroba dětské a kojenecké ovocné výživy se také snížila, ale přesný údaj nelze z důvodu ochrany důvěrnosti údajů zveřejnit. V porovnání s rokem 2019 vzrostla výrazně výroba džemů a marmelád o 38 % na 15 967 t a tvořila 22% podíl z celkové výroby

Výroba výrobků z ovoce (t)

Ovocný výrobek		Výroba v tunách				
		2016	2017	2018	2019	2020
Džemy, marmelády, švestková povidla, rosoly apod.		18 388	25 678	18 870	11 577	15 967
Ovocné šťávy celkem (vč. nektarů, ovoc. nápojů, sirupů, koncentrátů atp.)		*	25 115	*	28 955	*
v tom	jablečná	11 082	10 638	9 988	12 709	12 037
	pomerančová	*	*	*	*	*
	rybízová	*	*	*	*	*
	višňová	246	363	594	240	160
	ostatní	5 846	*	*	*	*
Proslazené (kandované) ovoce		*	*	*	*	-
Dětská a kojenecká výživa ovocná		23 833	24 833	21 959	21 954	*
Kompoty		4 108	3 993	4 155	2 288	2 496
Sušené ovoce		332	161	*	20	*
Ovocné pyré		391	592	1 086	631	914
Ovocné chlazené saláty		-	-	-	-	-
Zmrazené ovoce		*	894	*	799	598
Ostatní (kromě výrobků obsahujících alkohol)		*	*	*	*	*
Celkem		84 336	83 478	83 610	77 581	72 294

Pramen: MZe, Roční výkaz o nákupu ovoce a zeleniny pro zpracování a o výrobě ovocných a zeleninových výrobků

Poznámka: * nelze zveřejnit z důvodu ochrany důvěrnosti statistických údajů dle zákona č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů

SKLADOVACÍ KAPACITY V OVOCNÁŘSTVÍ ČR

Od větších změn v roce 2020, kdy došlo k dokončení několika rekonstrukcí starších provozů, odstavení provozu nevyhovujících zastaralých chladírenských provozů a také vybudování několika zcela nových skladů, nedošlo v roce 2021 prakticky k žádným významným změnám. Vzhledem k celkové nestabilitě sektoru, způsobené zejména extrémními výkyvy počasí a nízké či dokonce záporné rentabilitě produkce ovoce, pokračuje trend ve snižování objemu výroby. Potřebné investice v oblasti moderních technologií skladování jsou tak realizovány jen v omezené míře a do budoucna je dále negativně ovlivní růst cen práce a stavebních materiálů. Příležitost spolufinancování projektů v ovocnářském odvětví nabízí 10. a 12. kolo PRV.

Celková skladovací kapacita v ovocnářství představuje objem 103 300 t. Zahrnuje sklady větrané, které lze využít pouze pro přechodné uložení sklizeného ovoce po dobu podzimní a raně zimní expedice. Téměř 65 400 t skladových kapacit (61%) je vybaveno ULO technologií, která umožňuje celoroční skladování vhodných odrůd jablek a hrušek bez zásadní ztráty kvality. Objem starých typů skladů s řízenou atmosférou (CA sklady) dnes představuje již pouze 150 t.

Sklady vybavené pouze chlazením představují stále ještě 29 % skladové kapacity ČR. Využívají se spíše pro krátkodobé skladování letního a podzimního ovoce nebo na menších farmách zásobujících místní trh v podzimním a zimním období. Pro letní ovoce se standardně využívají technologie skladování s využitím ozonu, kde je možno chladit na vyšší teploty a dochází tak k úspoře elektrické energie. Nejmoderněji vybudované skladové kapacity jsou zařízené na využívání inovativní technologie dynamicky řízené atmosféry, která představuje další potenciální posun v kvalitě skladovaného ovoce, ale zároveň představuje při nesprávném řízení i riziko vnitřního zdušení skladovaného ovoce.

Nadále pokračuje modernizace v oblasti třídících linek, obalů, manipulace, apod., které mají přímou vazbu na kvalitu skladovaného a expedovaného ovoce. Nové technologie v této oblasti umožňují podnikům optimalizaci využití pracovních sil, co nejšetrnější manipulaci s ovocem a zvládnutí nárazových výkonů, které požadují obchodní řetězce.

Struktura skladových kapacit v ovocnářství v ČR v roce 2021 (t)

Region	TYP SKLADU				
	Větraný	Chlazený	Řízená atmosféra	ULO	CELKEM
Jižní Morava	1 785	3 306	-	6 480	11 571
Severní Morava	1 380	2 902	-	5 218	9 500
Východní Čechy	2 000	6 000	-	31 000	39 000
Střední Čechy	-	8 440	-	13 633	22 073
Jižní a záp. Čechy	2 111	5 250	150	1 200	8 711
Severní Čechy	600	3 985	-	7 860	12 445
Celkem ČR	7 876	29 883	150	65 391	103 300
Změna 2021/2020 v %	0	0	0	0	0

Pramen: OU ČR

Pro sezónu 2020/2021 bylo v ČR k 1. prosinci 2020 naskladněno 55,0 tis. t jablek, tj. meziročně o 35 % více, a to především z důvodu jejich vyšší sklizně. Celková skladovací kapacita tak mohla být využita z 53 %.

V obchodní síti se v marketingovém roce 2020/2021 prodalo celkem 106,0 tis. t jablek (z toho 49,9 tis. t tuzemských konzumních jablek, což bylo meziroční zvýšení o 26 %). Podíl tuzemských jablek na maloobchodním trhu se výrazně zvýšil z 37 % na 47 %. Důvodem byla jednak vyšší sklizeň, ale také o něco nižší zájem spotřebitelů o nákup jablek přímo v podnicích a u pěstitelů, a to především na jaře 2021

z důvodu omezení pohybu a uzavření okresů v souvislosti s krizí COVID-19. Lze tak odhadovat, že mimo maloobchodní síť se prodalo cca 25 tis. t jablek, a to je o 6 tis. t méně než v předchozím roce.

Přehled o stavu zásob konzumních jablek (t)

Odrůda	1.12.18	1.12.19	1.12.20	1.1.21	1.2.21	1.3.21	1.4.21	1.5.21	1.6.21
Spartan, McIntosh	26	88	319	303	182	176	0	0	0
Šampion	2 507	933	1 830	1 474	1 413	1 196	589	534	319
Rubín	1 248	800	695	418	265	141	17	0	0
Gala	5 649	4 317	7 123	5 991	4 155	2 866	1 196	995	564
Ostatní raně zimní	812	1 196	179	159	57	24	52	0	0
Golden Delicious	17 603	12 615	15 610	13 226	10 520	8 930	7 836	5 081	2 687
Idared	13 049	6 363	7 531	6 955	6 071	5 245	2 792	2 122	931
Jonagold a mutace	11 980	4 966	8 638	7 387	5 595	4 124	1 771	1 598	1 050
Topaz	1 685	531	624	499	344	279	212	116	40
Melrose	134	42	180	57	47	39	10	8	0
Gloster	1 577	241	1 003	360	280	199	95	46	0
skup.Red Delicious	2 447	1 817	2 082	1 665	1 326	1 227	633	323	75
Braeburn	4 820	5 031	5 488	4 871	3 916	3 553	2 087	2 015	1 414
Ostatní zimní	2 662	1 763	3 675	2 881	2 868	2 371	786	782	653
Jablka celkem	66 199	40 703	54 977	46 246	37 039	30 370	18 076	13 620	7 733
Rozdíl oproti stejnému období předchozího roku (%)	+61	-39	+35	+46	+57	+67	+41	+72	+67

Pramen: MZe ve spolupráci s OU ČR

Poznámka: skup. Red Delicious: Starking, Starkrimson, Red Delicious, Red Spur, Well Spur

CENOVÝ VÝVOJ OVOCE V ČR

Ceny zemědělských výrobců

Trend vývoje cen ovoce, započatý v roce 2019, pokračoval i v roce 2020. V důsledku opatření zavedených z důvodu šíření viru COVID-19 ve všech zemích (např. nedostatek zahraničních i sezónních pracovních sil) se ceny zemědělských výrobců ovoce i spotřebitelské ceny razantně zvyšovaly. Zvyšují se však také ceny vstupů.

V roce 2021 lze vypořádat již postupný pokles jak cen zemědělských výrobců, tak i spotřebitelských cen.

Průměrné ceny zemědělských výrobců v ČR v Kč/t

Druh ovoce	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
Jablka konzumní	9 797	11 995	10 948	11 695	14 543	14 606
Jablka moštová	2 642	6 089	2 625	3 370	3 646	3 667
Hrušky	14 379	15 400	11 190	14 035	17 206	15 823
Broskve	19 005	21 564	16 433	20 139	23 307	20 556
Meruňky	27 650	24 724	21 940	23 767	34 448	23 926
Švestky	11 468	15 337	9 381	10 777	11 789	13 925
Třešně	41 621	40 207	34 313	42 556	56 293	48 837
Višně	12 096	18 153	8 647	15 834	11 207	8 710
Rybíz červený a bílý	10 958	16 044	14 702	26 524	39 365	22 803
Rybíz černý	11 949	12 015	9 991	33 792	-	20 726
Jahody tříděné	67 833	77 325	89 538	90 000	103 705	104 833

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * průměr za období od 1. 1.–30. 9. 2021

Průměrné ceny zemědělských výrobců u jablek konzumních podle jednotlivých měsíců v ČR v Kč/t

Měsíc	Jablka konzumní								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
Leden	9 844	10 526	9 175	9 467	9 905	14 261	9 723	12 271	15 064
Únor	9 673	10 800	8 919	9 686	9 305	13 430	10 215	13 864	14 545
Březen	9 503	10 319	8 427	8 985	9 162	14 086	9 561	14 032	14 662
Duben	9 547	10 217	8 921	9 040	9 888	14 227	8 751	14 713	13 748
Květen	8 816	9 701	8 987	9 147	10 294	13 327	8 489	13 587	13 662
Červen	8 919	10 971	8 961	8 695	9 205	13 897	8 245	11 423	14 538
Červenec	12 110	11 333	9 284	9 161	11 340	12 563	8 467	-	15 903
Srpen	11 264	9 351	10 433	9 163	11 491	10 822	10 366	15 856	14 170
Září	10 746	9 407	10 622	11 022	13 406	10 394	11 574	15 559	14 709
Říjen	9 819	8 765	10 014	10 421	14 056	10 105	12 670	14 492	
Listopad	9 267	8 067	9 355	9 753	14 493	9 885	12 737	14 566	
Prosinec	9 752	8 377	9 400	10 153	14 061	9 513	13 744	14 432	
Průměr	9 761	9 498	9 436	9 797	11 995	10 948	11 695	14 543	14 606

Pramen: ČSÚ

Spotřebitelské ceny ovoce mírného pásma

Výše úrody ovoce v ČR nemá přímý dopad na spotřebitelské ceny ovoce v ČR, ty zásadně ovlivňuje situace na trhu v Evropě. Rok 2020 byl z hlediska vývoje cen ovoce opravdu výjimečný. Nižší sklizně ovoce v hlavních evropských pěstitelských zemích v roce 2019 a epidemiologická situace v souvislosti s „koronavirem“ od jara 2020 měly negativní dopady také na zásobování trhů v ostatních státech. Za cenotvorbou stojí v ČR také obchodní řetězce, jejichž marže se zvýšily více než obvykle.

V roce 2021 spotřebitelské ceny ovoce v porovnání se stejným obdobím předchozího roku výrazně klesly, i když se stále pohybují ve vyšších cenových úrovních.

Spotřebitelské ceny vybraných druhů ovoce mírného pásma I. jakostní třídy v jednotlivých měsících v Kč/kg

Měsíc	Jablka			Broskve			Stolní hrozny			Jahody		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Leden	26,84	31,45	31,77	45,95	40,35	-	92,07	104,61	95,76	188,54	201,85	-
Únor	26,23	32,75	32,36	45,95	40,35	-	83,75	117,52	96,09	136,36	142,86	-
Březen	26,46	33,75	32,45	45,95	40,35	-	85,62	108,20	91,28	106,45	96,02	-
Duben	26,44	36,17	31,56	45,95	40,35	-	76,89	86,89	76,23	73,03	84,67	-
Květen	28,16	38,87	33,68	88,90	80,49	-	79,33	86,31	73,07	79,41	107,92	-
Červen	27,69	41,34	34,23	55,86	77,39	-	89,49	96,30	93,46	117,48	140,51	-
Červenec	28,09	43,12	36,17	44,52	56,49	-	84,94	83,19	75,42	131,58	164,81	-
Srpen	29,70	47,72	34,78	39,75	55,59	-	74,88	67,78	62,97	147,57	165,29	-
Září	30,29	43,28	35,33	37,13	67,00	-	61,31	57,86	55,74	123,15	157,51	-
Říjen	31,82	36,24		40,35	66,00	-	58,94	61,84		161,21	193,53	-
Listopad	30,51	34,10		40,35	66,00	-	68,93	77,01		222,05	221,60	-
Prosinec	32,29	34,01		40,35	66,00	-	101,72	102,10		232,70	244,96	-
Průměr za rok	28,71	37,73	33,59	*	*	-	79,82	87,47	80,00	143,29	160,13	-

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * z důvodu malého počtu respondentů nelze hodnotit;
- v roce 2021 ČSÚ nesleduje

Spotřebitelské ceny jižního ovoce

Obdobně jako u ovoce mírného pásma vykazují stejný trend vývoje i spotřebitelské ceny jižního ovoce, kdy se spotřebitelské ceny pohybují v nižších cenových hladinách v porovnání se stejným obdobím předchozího roku.

Spotřebitelské ceny vybraných druhů jižního ovoce I. jakostní třídy v jednotlivých měsících v Kč/kg

Měsíc	Pomeranče					Citróny				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Leden	30,02	32,71	32,10	31,99	27,92	42,89	46,61	37,10	46,23	45,04
Únor	31,19	36,09	29,46	30,14	27,41	43,58	45,29	38,06	46,93	45,49
Březen	31,51	33,81	31,50	32,52	29,20	42,03	45,56	40,04	51,10	46,24
Duben	32,90	32,73	31,01	39,51	25,86	44,72	45,28	41,02	69,90	45,06
Květen	36,92	35,78	32,86	43,89	32,06	52,78	55,60	46,25	77,30	49,66
Červen	38,16	36,60	34,21	48,21	35,88	57,06	66,64	48,33	75,68	48,97
Červenec	40,76	39,29	36,19	48,28	36,35	58,07	67,70	48,17	71,53	47,90
Srpen	43,64	43,55	37,57	50,99	42,45	56,86	69,01	51,43	69,88	64,58
Září	44,11	43,99	37,89	51,27	42,04	55,65	72,96	50,01	71,85	58,01
Říjen	43,71	42,88	39,10	54,22		47,49	46,21	50,94	61,91	
Listopad	35,14	34,83	36,43	39,51		47,30	39,09	46,51	49,77	
Prosinec	31,69	28,76	32,85	30,76		45,48	38,93	46,16	46,04	
Průměr	36,65	36,75	34,26	41,77	33,24	49,49	53,24	45,33	61,51	50,11
Měsíc	Banány					Kiwi				
	2017	2018	2019	2020	2021	2017	2018	2019	2020	2021
Leden	31,70	32,13	29,28	32,32	27,04	56,76	80,39	63,59	67,90	-
Únor	30,30	35,80	32,11	33,24	28,12	57,54	78,79	56,96	67,45	-
Březen	32,46	36,95	33,31	32,08	28,10	61,85	83,37	56,80	76,05	-
Duben	33,13	33,49	32,63	32,58	26,24	65,70	85,27	65,31	81,47	-
Květen	35,24	26,77	30,70	30,55	26,11	73,91	87,71	70,63	96,58	-
Červen	35,45	28,41	32,99	32,01	25,31	81,00	95,81	79,87	107,04	-
Červenec	29,71	26,09	31,45	29,07	22,31	85,72	98,67	86,03	103,90	-
Srpen	27,20	27,00	29,62	27,76	22,31	91,30	92,98	89,37	106,43	-
Září	27,35	26,79	29,25	23,30	23,48	112,45	95,69	96,31	99,77	-
Říjen	29,65	27,14	31,85	22,85		117,28	89,95	98,40	98,82	-
Listopad	30,22	25,01	32,94	23,90		101,69	78,27	87,99	85,52	-
Prosinec	30,66	27,37	29,87	25,04		77,99	72,06	73,92	71,95	-
Průměr	31,09	29,41	31,33	28,73	25,45	81,93	86,58	77,10	88,57	-

Pramen: ČSÚ

Poznámka: - v roce 2021 ČSÚ nesleduje

SPOTŘEBA OVOCE V ČR

Spotřeba ovoce v roce 2019 mírně vzrostla na 86,5 kg/obyv./rok. Zatímco spotřeba ovoce mírného pásma se snížila, u jižního ovoce došlo k meziročnímu nárůstu o 1,1 kg, a to především díky vyšší spotřebě citrónů a grapefruitů, pomerančů a mandarinek.

Spotřeba ovoce v ČR v hodnotě čerstvého (kg/osoba/rok)

– tj. přepočten všech výrobků z ovoce na hodnotu ovoce čerstvého

Ukazatel	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 odhad
Ovoce celkem	90,4	84,0	79,4	74,6	76,8	78,1	82,4	84,0	82,0	86,1	86,5	87,3
z toho:												
ovoce m.p.	55,4	46,8	46,6	43,4	45,6	47,0	48,9	49,0	46,9	49,7	49,0	49,2
jižní ovoce	35,0	37,3	32,8	31,2	31,2	31,2	33,5	35,0	35,1	36,4	37,5	38,1

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Do spotřeby ovoce se započítává ovoce určené na prodej spotřebitelům a na výrobní spotřebu. Výrobní spotřeba zahrnuje výrobu ovocných produktů tekutých, zahuštěných a tuhých, nezahrnuje se spotřeba ovoce používaného na průmyslovou výrobu alkoholických nápojů (vín, lihovin a destilátů).

Změna v metodice šetření nastala od roku 1992, proto nelze přesně srovnávat údaje o spotřebě jednotlivých druhů ovoce před uvedeným rokem a následnou časovou řadou, především vzhledem k tomu, že některé položky od roku 1992 již nelze sledovat (např. některé ovocné výrobky).

Spotřeba ovoce v ČR v hodnotě čerstvého podle jednotlivých druhů v kg/os./rok

Druh	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Jablka	26,7	22,5	20,0	19,1	20,2	21,2	22,3	23,7	22,3	23,9	23,9
Hrušky	3,4	2,6	3,0	2,7	2,6	3,0	3,5	3,4	2,7	3,3	3,1
Švestky	4,4	4,0	4,6	4,3	5,2	5,3	6,0	5,7	5,0	6,0	5,1
Třešně	1,5	1,0	1,2	1,1	1,1	1,1	0,9	1,0	0,9	0,9	0,9
Višně	0,7	0,5	0,5	0,5	0,7	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5
Meruňky	2,3	1,4	1,6	1,7	2,1	1,3	1,0	1,1	1,6	1,9	2,5
Broskve	4,7	4,5	4,4	3,9	3,8	3,7	4,2	3,6	4,1	3,6	3,7
Rybíz	1,4	1,2	1,2	1,2	1,3	1,5	1,4	1,0	0,9	1,0	0,9
Angrešt	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
Jahody zahradní	2,8	2,8	3,0	2,4	2,7	2,7	2,5	2,5	2,4	2,5	2,5
Vinné hrozny	4,0	3,5	4,1	3,5	3,3	3,2	3,2	3,6	3,6	3,6	3,4
Lesní plody	1,7	1,7	1,8	1,9	1,7	2,1	2,2	1,9	2,0	1,8	1,8
Ostatní ovoce m.p.	0,8	1,0	1,0	1,0	0,9	1,1	0,7	0,6	0,6	0,5	0,5
Citróny a grapefruity	4,2	4,3	4,4	4,1	4,2	4,1	4,5	4,2	4,2	4,3	4,6
Pomeranče, mandarinky	12,6	13,8	12,2	11,3	11,6	11,9	13,1	13,2	12,3	12,4	13,0
Banány	12,2	12,4	10,5	10,1	9,7	9,4	9,9	10,7	11,5	12,2	12,5
Ananas	1,5	1,7	1,9	1,7	1,5	1,6	1,4	1,5	1,8	1,9	1,6
Kiwi	1,2	1,5	0,8	0,8	0,6	0,5	0,7	0,9	0,7	0,6	0,6
Ostatní jižní ovoce	5,9	6,7	5,8	5,7	5,7	5,7	6,0	6,9	7,1	7,5	7,4
Ořechy ve skořápce ¹⁾	3,8	3,5	3,5	3,2	3,0	3,4	3,2	3,6	3,6	3,9	3,8

Pramen: ČSÚ

Poznámka: ¹⁾ údaj nevstupuje do součtu spotřeby ovoce; zahrnuje ořechy vlašské, arašídové, kokosové, para aj.

Na spotřebě jednotlivých druhů potravin, např. masa, ovoce, zeleniny, rýže, těstovin atd. se promítá změna stravovacích zvyklostí ovlivněná turistickým ruchem a počtem cizinců v naší populaci, ale největší vliv na spotřebu potravin mají ceny potravin, dané růstem cen energií, osiv, krmiv, hnojiv, přípravků na ošetřování zvířat i rostlin, vysokou marží obchodních řetězců a mírou koupěschopností obyvatelstva. Je třeba vzít v úvahu i zdravotní osvětu, dostupnost jednotlivých druhů potravin na trhu a masivní reklamu.

ZAHRANIČNÍ OBCHOD S OVOCEM V ČR

DOVOZ

Dovoz čerstvého a sušeného ovoce do ČR v roce 2020 meziročně mírně vzrostl na 614,5 tis. t, hodnota dovezeného zboží se však zvýšila o 14,5 % na 18,9 mld. Kč. V porovnání s předchozím rokem opět klesly dovozy banánů a mandarinek, výrazně poklesl dovoz kiwi. U ovoce mírného pásma došlo k poklesu dovozu u hrušek, meruněk, broskví, nektarinek a jahod. Naproti tomu se meziročně zvýšily dovozy jablek, višňi a rybízu.

Dodávky ovoce ze zemí EU se ve srovnání s předchozím rokem mírně zvýšily na 361,0 tis. t a na celkovém objemu dovezeného čerstvého a sušeného ovoce do ČR se tak podílely 59 %. Nejvíce se do ČR dovážely banány, dále pak jablka, stolní hrozny, citróny, pomeranče, mandarinky, grapefruity a jahody. Mezi největší dodavatele patřilo Španělsko (89,9 tis. t, tj. meziroční pokles o 9,6 %) a Německo (71,1 tis. t, meziroční nárůst o 3,5 %), Itálie (49,9 tis. t, tj. meziročně +4,4 %) a Polsko (36,4 tis. t, meziroční nárůst o 18 %), dále pak Belgie (32,9 tis. t) a Řecko (23,7 tis. t).

Dovoz ovoce ze třetích zemí v roce 2020 meziročně poklesl o 2,7 % na 250,6 tis. t. Dovážely se zejména banány, citrusové ovoce, ananas a stolní hrozny. Největšími dodavateli tohoto ovoce byly Kostarika, Kolumbie, Kamerun, Turecko, Ekvádor, Panama, Jižní Afrika a Čína.

Dovoz vybraných druhů ovoce do ČR (t)

Komodita	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
Jablka	78 444	89 516	84 935	91 833	59 404	64 548	80 277	43 012
Hrušky	17 031	16 441	17 649	16 922	16 991	16 064	13 871	10 706
Třešně	230	499	274	774	574	255	288	667
Višně	142	196	65	61	53	2	48	34
Meruňky	6 064	6 019	6 123	12 633	7 744	10 850	6 041	6 044
Broskve	12 396	12 268	13 288	16 929	12 681	14 109	10 797	7 765
Nektarinky	17 507	18 973	18 927	23 164	14 901	16 737	9 860	7 728
Švestky, slívy	9 300	9 359	11 896	8 019	8 029	7 643	7 846	2 994
Rybíz, angrešt	16	92	113	54	114	54	68	70
Jahody	11 122	11 665	12 396	13 471	13 349	16 466	13 160	9 864
Maliny, ostružiny	409	494	641	1 080	1 044	1 343	1 345	1 285
Brusinky, borůvky	849	626	874	1 612	1 954	2 855	3 403	3 411
Citróny	34 649	40 364	37 276	37 791	40 558	37 071	40 915	23 805
Grapefruity	15 408	14 239	14 817	11 331	15 782	14 844	16 909	5 999
Mandarinky	53 605	57 344	60 631	51 514	53 244	51 821	49 629	24 357
Pomeranče	58 231	65 605	59 058	49 373	50 737	51 166	53 038	40 567
Ananas	11 036	10 129	11 425	14 205	15 683	11 776	11 817	6 851
Banány	142 536	163 907	197 040	198 530	196 629	186 397	183 686	122 175
Kiwi	5 738	8 138	12 650	6 113	7 745	9 876	7 420	5 407

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1.–31. 8. 2021

VÝVOZ

Vývoz čerstvého a sušeného ovoce včetně reexportu v roce 2020 meziročně mírně klesl o necelá 2 % na 129,9 tis. t o celkové hodnotě 3,6 mld. Kč především díky výraznému poklesu vývozu třešní, meruněk, švestek a jahod. Ovoce směřovalo téměř výhradně na trhy zemí EU, nejvíce na Slovensko (66,7 tis. t), dále do Německa (20,4 tis. t), Rakouska (17,5 tis. t), Maďarska (6,6 tis. t) a Polska (5,6 tis. t).

Vývoz ovoce do třetích zemí byl zanedbatelný a směřoval hlavně do Gruzie, Turecka a Bosny a Hercegoviny. Jednalo se zejména o reexport vlašských a lískových ořechů, mandlí a sušeného ovoce.

Vývoz vybraných druhů ovoce z ČR (t)

Komodita	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
Jablka	59 983	110 494	67 998	38 552	55 336	38 723	41 574	7 158
Hrušky	1 574	2 725	3 551	1 921	1 503	1 821	1 735	1 137
Třešně	696	997	731	583	1 076	546	133	214
Víšně	1 322	2 029	2 530	1 728	3 415	2 703	2 852	2 921
Meruňky	348	328	298	708	502	458	268	400
Broskve	1 496	1 068	1 304	1 692	967	611	751	679
Nektarinky	1 464	1 540	1 408	1 408	933	766	526	527
Švestky, slívy	548	871	782	980	396	477	310	216
Rybíz, angrešt	972	1 762	1 129	768	997	293	311	358
Jahody	995	966	534	468	188	508	275	156
Borůvky, brusinky	6	52	80	94	27	82	76	122

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1.–31. 8. 2021

Vývoj zahraničního obchodu s čerstvým a sušeným ovocem v ČR

Rok	Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
	Export	Import	Export	Import
2004	159 507	575 498	1 574 451	10 010 249
2005	174 346	605 202	3 022 374	11 040 239
2006	176 582	538 967	2 356 987	9 848 538
2007	129 378	539 496	2 254 242	10 494 409
2008	140 749	540 469	2 169 556	10 830 292
2009	146 413	541 971	2 261 392	10 169 640
2010	167 214	621 162	2 259 598	10 179 471
2011	131 535	554 510	2 428 991	10 869 067
2012	201 465	540 045	2 975 048	11 371 737
2013	160 414	537 977	3 664 925	12 652 698
2014	160 291	552 087	3 597 884	13 199 054
2015	229 027	606 721	4 458 757	15 499 412
2016	187 136	649 988	4 171 878	16 480 799
2017	146 110	651 076	3 732 826	17 015 235
2018	156 698	615 882	3 231 350	16 363 783
2019	132 042	611 713	3 229 136	16 517 423
2020	129 938	614 461	3 553 173	18 916 577
2021*	63 391	386 514	2 316 684	12 227 696

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1.–31. 8. 2021

Bilance zahraničního obchodu s čerstvým a sušeným ovocem v roce 2020

Název	Údaje v tunách			Údaje v tis. Kč		
	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
Ovoce mírného pásma (bez hroznů) čerstvé	48 843	147 169	-98 326	511 137	4 439 921	-3 928 784
Hrozny stolní čerstvé	2 928	39 116	-36 188	142 392	1 742 891	-1 600 499
Ovoce tropické a subtropické čerstvé i sušené	69 100	385 566	-316 466	1 621 313	8 645 741	-7 024 428
Ovoce ostatní čerstvé	1 076	2 349	-1 273	73 516	119 366	-45 850
Ovoce skořápkové	6 246	22 423	-16 177	997 242	2 874 111	-1 876 869
Ovoce sušené (včetně hroznů) a slupek	1 745	17 838	-16 093	207 573	1 094 547	-886 974
Ovoce celkem	129 938	614 461	-484 523	3 553 173	18 916 577	-15 363 404

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Dovoz zpracovaného ovoce do ČR zaznamenal v roce 2020 meziroční nárůst o 7 % na objem 176,3 tis. t především z důvodu zvýšení dovozu konzervovaného ovoce a ořechů cukrem nebo alkoholem a ovocných šťáv. Naproti tomu se snížil dovoz slazeného ovoce a ořechů, džemů a zavařenin. Nejvýznamnějšími dodavateli těchto komodit bylo Polsko, Německo, Rakousko, Maďarsko, Řecko a Itálie.

V roce 2020 **vývoz zpracovaného ovoce** se rovněž zvýšil o téměř 9 % na celkových 56,5 tis. t. Největší položky vývozu představovaly džemy, zavařeniny, konzervované ovoce a ořechy cukrem nebo alkoholem a ovocné šťávy. Vývozy směřovaly zejména na Slovensko a do Německa, dále také do Rakouska, Polska a Itálie.

Bilance zahraničního obchodu s ovocem zmrazeným, vařeným, prozatímně konzervovaným a konzervovaným též s cukrem nebo alkoholem v roce 2020

Název	Údaje v tunách			Údaje v tis. Kč		
	Export	Import	Saldo	Export	Import	Saldo
Ovoce neslazené, zmrazené i vařené	10 639	21 472	-10 833	439 135	905 815	-466 680
Ovoce slazené, zmrazené i vařené	32	2 034	-2 002	2 467	172 428	-169 961
Ovoce prozatímně konzervované	30	224	-194	1 977	11 959	-9 982
Ovoce, ořechy, ov. kůry ap. konzervované cukrem	125	1 402	-1 277	8 462	48 101	-39 639
Džemy, zavařeniny, protlaky, též s cukrem	17 744	14 062	+3 682	1 048 720	657 697	+391 023
Ovoce, ořechy konzerv. cukrem nebo alkoholem	13 399	55 488	-42 089	914 022	3 089 332	-2 175 310
Ovocné a zeleninové šťávy bez alkoholu, též s cukrem	14 526	81 635	-67 109	393 330	1 931 577	-1 538 247
Celkem	56 495	176 317	-119 822	2 808 113	6 816 909	-4 008 796

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Bilance zahraničního obchodu ČR s ovocem

Celková bilance zahraničního obchodu ČR s čerstvým a sušeným ovocem je stále vysoce pasivní a od roku 1996 se udržovala s malými ročními výkyvy na přibližně stejné úrovni. V posledních letech se však záporné saldo opět každoročně zvyšuje.

Bilance zahraničního obchodu ČR se zpracovanými výrobky z ovoce vykazuje rovněž záporné hodnoty. V porovnání s rokem 2018 se záporné saldo v roce 2019 z důvodu nedostatku surovin ke zpracování snížilo z hlediska hmotnostního téměř o 3 %, avšak z hlediska finančního vzrostlo téměř o 4 %. V roce 2020 se projevil problém v souvislosti s pandemií COVID-19 ve výrazném meziročním nárůstu hodnoty obchodovaných komodit (+15,6 %).

Saldo zahraničního obchodu ČR čerstvým a sušeným ovocem

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
Tuny	-377 694	-462 852	-504 966	-459 184	-479 670	-484 523	-323 123
Tisíc Kč	-11 040 655	-12 308 921	-13 282 409	-13 132 433	-13 288 287	-15 363 403	-9 911 012

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1.–30. 8. 2021

Saldo zahraničního obchodu ČR zpracovaným ovocem

Ukazatel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tuny	-78 735	-81 464	-94 784	-91 157	-115 571	-112 430	-119 822
Tisíc Kč	-2 640 445	-2 951 097	-3 129 831	-3 196 838	-3 607 546	-3 744 523	-4 008 796

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Podrobnější přehled o exportu i importu ovoce čerstvého i zpracovaného je uveden v tabulkové příloze č. 1. Přehled o nejvýznamnějších zemích zahraničního obchodu ČR ovocem je uveden v příloze č. 2.

Zahraníční obchod ČR s jablky

V marketingovém roce 2020/2021 bylo do ČR dovezeno 64,8 tis. t konzumních jablek, což představuje meziroční pokles o 24 %. Přesto byly dovozy podstatně vyšší než v sezóně 2018/19. Hlavním důvodem poklesu dovozů byla nižší úroda jablek v ostatních producentních zemích EU. Nejvýznamnějším dodavatelem konzumních jablek bylo v této sezóně opět Polsko, jehož dovoz jablek do ČR klesl meziročně o 21 % na 24,9 tis. t, a Itálie (16,9 tis. t, tj. což je pokles o 12 %), dále pak Slovensko (7,9 tis. t, tj. méně o 7 %). Dovoz moštových jablek byl zanedbatelný.

Vzhledem k vyšší produkci jablek v roce 2020 v ČR, avšak v nižší kvalitě, vzrostl vývoz moštových jablek oproti předchozí sezóně na 35,4 tis. t (tj. +39 %). Jablka směřovala především do Rakouska (18,4 tis. t) a Německa (16,5 tis. t). U vývozu konzumních jablek došlo k poklesu o 14 % na 8,4 tis. t a směřoval převážně na Slovensko (5,8 tis. t).

Přehled o zahraničním obchodu ČR s konzumními a moštovými jablky (t)

Kalendářní rok				Marketingový rok (tj. od 1. 7.–30. 6. následujícího roku)			
		Konzumní jablka	Moštová jablka			Konzumní jablka	Moštová jablka
2017	DOVOZ	78 166	13 667	2017/18	DOVOZ	73 976	2 655
	VÝVOZ	9 701	28 850		VÝVOZ	9 859	27 934
2018	DOVOZ	59 059	345	2018/19	DOVOZ	50 225	242
	VÝVOZ	10 531	45 163		VÝVOZ	6 142	50 345
2019	DOVOZ	63 696	795	2019/2020	DOVOZ	85 088	827
	VÝVOZ	9 570	29 152		VÝVOZ	9 807	25 434
2020	DOVOZ	80 103	237	2020/2021*	DOVOZ	64 755	25
	VÝVOZ	9 188	33 703		VÝVOZ	8 440	35 359

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * předběžné údaje

V rámci třetích zemí byla konzumní jablka do ČR dovážena zejména z Chile, Nového Zélandu, Argentiny, Makedonie, menší objemy z Jihoafrické republiky, Peru a Kolumbie.

PŘEHLED O UŽITÍ OVOCE MÍRNÉHO PÁSMÁ V ČR

Bilance produkce a užití jablek v ČR v tis. t

Ukazatel	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Domácí produkce	259,2	209,6	174,0	253,4	192,1	209,9
z toho: produkční sady	155,6	126,4	101,8	144,9	102,8	117,8
Dovoz	73,0	98,1	76,6	50,5	85,9	64,8
Celková nabídka	332,2	307,7	250,6	303,9	278,0	274,7
Prodej do obchodní sítě včetně samozásobení	182,6	186,5	164,8	167,4	187,8	173,1
Nerealizovaná produkce	11,6	21,0	18,0	44,0	35,0	24,8
Nákup ke zpracování	32,3	40,0	30,0	36,0	20,0	33,0
Vývoz	105,7	60,2	37,8	56,5	35,2	43,8
Celková poptávka	332,2	307,7	250,6	303,9	278,0	274,7

Pramen: ČSÚ, GŘC, MZe, OU ČR

Bilance produkce a užití meruněk v ČR v t

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
Domácí produkce	3 883	4 082	9 196	10 618	4 430	10 000
z toho: produkční sady	662	811	1 926	2 109	471	2 418
Dovoz	6 123	12 633	7 744	10 850	6 041	6 100
Celková nabídka	10 006	16 715	16 940	21 468	10 471	16 100
Přímá spotřeba včetně ztrát	9 448	15 157	15 288	19 750	9 923	14 900
Nákup ke zpracování	260	850	1 150	1 260	280	800
Vývoz	298	708	502	458	268	400
Celková poptávka	10 006	16 715	16 940	21 468	10 471	16 100

Pramen: ČSÚ, GŘC, MZe, OU ČR

Poznámka: * odhady

Bilance produkce a užití broskví (včetně nektarinek) v ČR v t

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
Domácí produkce	3 620	3 902	8 073	5 509	5 148	5 800
z toho: produkční sady	268	428	959	448	433	505
Dovoz	32 215	40 093	27 582	30 846	20 657	19 000
Celková nabídka	35 835	43 995	35 655	36 355	25 805	24 800
Přímá spotřeba včetně ztrát	33 003	40 695	33 435	34 748	24 329	23 170
Nákup ke zpracování	120	200	320	230	200	280
Vývoz	2 712	3 100	1 900	1 377	1 276	1 350
Celková poptávka	35 835	43 995	35 655	36 355	25 805	24 800

Pramen: ČSÚ, GŘC, MZe, OU ČR

Poznámka: * odhady

PŘÍLOHY

Příloha č. I – Zahraniční obchod ČR s čerstvým a zpracovaným ovocem

Ovoce mírného pásma, čerstvé – rok 2020

Název	Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
	export	import	export	import
Jablka stolní (konzumní)	8 875	80 040	165 656	1 506 301
Jablka mošťová (průmyslová)	32 698	237	145 458	1 439
Hrušky stolní (konzumní)	1 281	13 683	31 151	299 661
Hrušky mošťové (průmyslové)	453	187	2 605	5 114
Kdoule	0,01	5	1	133
OVOCE JÁDROVÉ	43 308	94 152	344 871	1 812 649
Třešně	133	288	8 447	29 966
Višně	2 852	48	49 393	977
Meruňky	268	6 041	11 573	244 033
Broskve	751	10 797	24 311	322 940
Nektarinky	526	9 860	19 694	357 890
Švestky, slívy	310	7 846	8 184	117 459
Trnky	-	57	-	2 649
OVOCE PECKOVÉ	4 839	34 937	121 602	1 075 914
Jahody	275	13 160	19 696	751 087
Maliny	32	1 345	6 473	249 730
Moruše, ostružiny, ap.	2,5	104	938	20 111
Rybíz černý	128	0,2	2 176	22
Rybíz červený	183	26	1 615	7 114
Rybíz bílý, angrešt	0,01	42	4	356
Brusinky	1	192	72	12 960
Borůvky	74	2 260	13 622	374 310
Ostatní druhy Vaccinium	1	951	69	135 668
OVOCE BOBULOVÉ	696	18 079	44 664	1 551 358
Celkem (bez hroznů)	48 843	147 169	511 137	4 439 921
Hrozny stolní	2 928	39 116	142 392	1 742 891
Celkem (včetně hroznů)	51 771	186 284	653 529	6 182 811

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovoce tropické a subtropické, čerstvé i sušené – rok 2020

Název	Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
	export	import	export	import
Banány a plavejny, čerstvé	43 613	183 620	868 909	3 147 970
Banány a plavejny, sušené	10	66	1 552	12 968
Datle, čerstvé i sušené	287	1 691	19 084	84 636
Fíky, čerstvé i sušené	140	929	15 087	77 343
Ananas čerstvý i sušený	606	11 817	17 583	244 437
Avokádo, čerstvé i sušené	773	6 481	74 848	532 365
Kvajava, mango, mangostany, čerstvé i sušené	471	5 734	33 515	278 463
Pomeranče, čerstvé i sušené	3 411	53 038	77 063	1 031 779
Klementinky, monreales, satsumas, mandarinky, wilkingy, tangerinky a ost. citrusové hybridy, čerstvé i sušené	6 205	49 629	143 019	1 157 454
Citrony a limety, čerstvé i sušené	6 792	40 915	187 071	1 242 492
Grapefruity, čerstvé i sušené	5 376	16 909	110 778	310 767
Ostatní citrusové ovoce	22	2 006	1 129	60 048
Duriany	0,1	18	7,4	2 054
Papaje čerstvé	10	283	1 427	24 893
Kiwi čerstvé	1 047	7 420	49 531	214 469
Tomely	109	4 097	3 945	124 063
Tamarindy, liči, jackfruity, duriany sapoty, karambola, apod., čerstvé	228	923	16 764	99 541
Celkem, čerstvé i sušené	69 100	385 566	1 621 313	8 645 741
Ostatní ovoce m.p., tropické a subtropické	1 076	2 349	73 516	119 366

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovoce skořápkové – rok 2020

Název	Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč		
	export	import	export	import	
OVOCE SKOŘÁPKOVÉ CELKEM	6 246	22 423	997 242	2 874 111	
Z toho:	Ořechy kokosové	578	2 827	32 898	137 311
	Mandle, loupané i neloupané	596	4 751	121 059	735 495
	Oříšky lískové, loupané i neloupané	2 477	3 353	409 164	521 831
	Ořechy vlašské, loupané i neloupané	860	1 781	117 370	292 047
	Arašidy, loupané i neloupané	731	4 962	24 690	173 132
	Kaštany jedlé, čerstvé i sušené	87	218	9 050	20 968
	Pistácie, čerstvé i sušené	273	952	76 757	248 915

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovoce sušené – rok 2020

Název		Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
		export	import	export	import
OVOCE SUŠENÉ CELKEM		1 745	17 838	207 573	1 094 547
Z toho:	Jablka sušená	44	6 910	5 825	104 852
	Meruňky sušené	159	794	14 732	69 922
	Švestky sušené	302	2 280	29 246	125 129
	Směsi ořechů	267	1 333	48 558	221 890
	Směsi sušeného ovoce ostatního	61	158	7 851	29 956
	Slupky citrusových plodů, melounů, čerstvé, zmrazené, prozatímně konzervované, sušené	33	68	2 265	7 995
	Hrozny sušené	468	5 154	32 750	252 980

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovoce zmrazené a vařené i prozatímně konzervované, nevhodné k požívání – rok 2020
 (skupina cel. sazebníku 0811)

Název		Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
		export	import	export	import
OVOCE NESLAZENÉ, ZMRAZENÉ I VAŘENÉ					
Jahody		2 028	5 983	84 780	209 610
Maliny		1 200	3 369	63 699	186 053
Rybíz černý		76	232	1 874	6 687
Rybíz červený		284	207	2 466	3 524
Rybíz bílý, angrešt		9	58	484	3 491
Višně		40	1 275	1 480	24 783
Třešně		1 132	58	11 029	2 630
Ostružiny, moruše apod.		280	478	10 518	15 863
Borůvky		2 443	4 051	149 930	251 927
Ovoce ostatní, ořechy		3 147	5 760	112 875	201 246
Celkem		10 639	21 472	439 135	905 815
OVOCE SLAZENÉ, ZMRAZENÉ I VAŘENÉ					
Jahody		12	46	625	3 377
Maliny, ostružiny, rybíz		8	325	523	15 364
Ovoce ostatní		11	1 664	1 319	153 686
Celkem		32	2 034	2 467	172 428
OVOCE PROZATÍMNĚ KONZERVOVANÉ (skupina cel. sazebníku 0812)					
Třešně a višně		0,1	2,6	7	410
Meruňky		0,5	1	14	343
Ovoce ostatní		29	220	1 956	11 206
Celkem		30	224	1 977	11 959

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovoce, ořechy, ovocné kůry a slupky konzervované cukrem (máčením, glazováním nebo kandováním) rok 2020 (skupina cel. sazebníku 2006)

Název	Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
	export	import	export	import
Třešně	3,4	25	612	3 196
Tropické ořechy a ovoce, obsah cukru nad 13 %	8	1 097	1 489	19 260
Ostatní	31	242	6 199	22 157
Tropické ořechy a ovoce, obsah cukru do 13 %	0,5	3	111	359
Ostatní	1	35	50	3 130
Celkem	44	1 402	8 462	48 101

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Džemy, zavařeniny, ovocné a ořechové protlaky ap., též s cukrem – rok 2020 (skupina cel. sazebníku 2007)

Název	Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč		
	export	import	export	import	
Celkem	17 744	14 062	1 048 720	657 697	
Z toho:	přípravky homogenizované-džemy apod. ovocné, ořechové, cukr nad 13 % (dětské přesnídávky)	2 354	628	128 863	42 256
	přípravky homogenizované-džemy apod. ostatní, cukr do 13 %, ne:tropické ovoce	8 265	2 199	613 520	92 504
	zavařeniny apod. z citrusového ovoce	15	175	1 016	11 760
	zavařeniny, marmelády apod., cukr nad 30 %				
	– z jahod	752	1 463	33 443	75 978
	– z malin	238	306	12 854	18 926
	– z třešní	81	151	3 732	8 769
	– protlaky (pyré) a pasta ze švestek	24	1 183	946	27 802
	– ostatní džemy, cukr nad 30 %	4 091	3 452	170 397	191 431

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovoce, ořechy konzervované, též s cukrem nebo alkoholem – rok 2020
(skupina cel. sazebníku 2008)

Název		Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč		
		export	import	export	import	
Celkem		13 399	55 488	914 022	3 089 332	
Z toho:	ořechy konzerv. i slazené	3 786	14 946	378 101	1 481 350	
	citrusové plody	225	4 031	25 592	165 231	
	ananas	887	3 692	32 351	127 484	
	meruňky	373	2 113	14 777	66 245	
	broskve	428	8 569	12 177	186 318	
	třešně, višně	282	792	14 086	46 464	
	hrušky	102	2 218	3 284	58 638	
	jahody	1 391	4 744	57 332	162 820	
	Z toho: kompoty	– meruňkové	64	355	3 992	12 525
		– broskvové	161	614	5 027	15 661
– třešňové		26	345	1 051	15 828	
– jahodové		169	1 998	6 585	67 437	
– švestkové		133	191	3 989	4 984	
	– ostatní (angreštové..)	274	750	18 523	46 907	

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Ovocné a zeleninové šťávy bez alkoholu, též s cukrem – rok 2020
(skupina cel. sazebníku 2009)

Název		Údaje v tunách		Údaje v tis. Kč	
		export	import	export	import
Celkem		14 529	81 635	393 330	1 931 577
Z toho:	pomerančová šťáva	2 942	36 477	73 104	748 422
	z toho: pomerančový džus	454	6 433	19 736	179 678
	grapefruitová šťáva	98	1 076	3 193	34 665
	šťáva z ost. citrusového ovoce	210	3 210	11 099	104 828
	z toho: citrónová šťáva	21	185	1 243	8 507
	ananasová šťáva	270	1 970	5 293	46 285
	hroznová šťáva	550	1 346	23 163	42 913
	třešňová a višňová šťáva	299	89	3 412	7 602
	jablečná šťáva	3 711	19 140	76 584	347 584
	z toho: bez cukru	2 623	15 434	38 970	208 944
	koncentrát	823	2 897	27 312	115 679
	šťáva z černého rybízu	450	1 823	17 839	81 475
	brusinková šťáva	19	177	2 717	15 057
	z toho: bez cukru	12	144	1 756	9 329
	směsi šťáv:				
	– jablečná a hrušková	3 045	1 974	102 236	89 585
	– z citrusových plodů a ananasu	14	260	379	5 410
– z tropického ovoce	12	509	1 832	30 556	

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Příloha č. 2 – Nejvýznamnější země zahraničního obchodu ČR s ovocem

Země s největším objemem dovozu čerstvého ovoce do ČR

Druh ovoce	Dovoz v tunách 2018	Země	Dovoz v tunách 2019	Země	Dovoz v tunách 2020	Země
Jablka konzumní	24 711*	Polsko	31 374*	Polsko	24 885*	Polsko
	8 316*	Slovensko	19 216*	Itálie	16 851*	Itálie
	5 678*	Itálie	8 513*	Slovensko	7 867*	Slovensko
Jablka moštová	148*	Polsko	669*	Slovensko	25*	Slovensko
Hrušky stolní	7 881	Nizozemsko	8 548	Nizozemsko	5 526	Nizozemsko
	3 657	Belgie	4 015	Belgie	3 815	Belgie
Třešně	260	Německo	157	Německo	87	Řecko
	216	Polsko	29	Španělsko	69	Německo
Višně	32	Polsko	1	Francie	19	Polsko
Meruňky	2 214	Španělsko	2 999	Itálie	2 538	Španělsko
	1 665	Řecko	2 933	Španělsko	1 490	Řecko
	1 648	Itálie	1 649	Řecko	755	Německo
Broskve, nektarinky	9 562	Itálie	12 196	Itálie	6 242	Španělsko
	8 357	Španělsko	9 672	Španělsko	4 751	Řecko
	4 825	Německo	6 661	Německo	4 650	Německo
Švestky	2 162	Polsko	1 703	Srbsko	2 047	Srbsko
	1 125	Maďarsko	1 089	Moldavská republika	1 762	Bývalá jug. republika Makedonie
Jahody	9 060	Španělsko	10 299	Španělsko	8 128	Španělsko
	2 226	Německo	3 911	Německo	3 255	Německo
	577	Nizozemsko	746	Nizozemsko	508	Nizozemsko
Maliny	342	Německo	506	Německo	473	Německo
Rybíz černý	18	Polsko	21	Polsko	0,14	Polsko
Rybíz červený	5	Nizozemsko	6	Nizozemsko	14	Nizozemsko
Hrozny stolní	14 826	Itálie	14 307	Itálie	16 407	Itálie
	7 698	Německo	7 394	Německo	6 760	Německo
	3 836	Nizozemsko	4 869	Indie	3 275	Indie

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * – u jablek se jedná o marketingový rok 2018/2019, 2019/2020 a 2020/2021

Země s největším objemem dovozu čerstvého tropického ovoce do ČR

Druh ovoce	Dovoz v tunách 2018	Země	Dovoz v tunách 2019	Země	Dovoz v tunách 2020	Země
Banány	37 936	Kolumbie	40 228	Kolumbie	38 999	Kostarika
	35 426	Kostarika	28 585	Kostarika	35 537	Kolumbie
	24 376	Ekvádor	23 472	Ekvádor	28 746	Kamerun
Ananas	6 847	Kostarika	5 958	Kostarika	5 367	Kostarika
	2 817	Čína	1 792	Německo	3 345	Německo
Pomeranče	18 184	Španělsko	24 465	Španělsko	23 588	Španělsko
	12 141	Řecko	9 111	Německo	9 858	Německo
	8 609	Německo	6 686	Řecko	9 632	Řecko
Mandarinky	27 688	Španělsko	21 377	Španělsko	19 094	Španělsko
	7 164	Turecko	7 532	Turecko	6 428	Turecko
	6 544	Německo	6 940	Německo	6 336	Německo
Citrony	13 870	Španělsko	15 672	Španělsko	16 932	Španělsko
	12 979	Turecko	6 687	Turecko	6 109	Turecko
	4 821	Německo	5 031	Německo	5 695	Německo
Grapefruity	6 389	Čína	6 628	Čína	7 262	Čína
	5 326	Turecko	3 470	Turecko	4 368	Turecko
Kiwi	2 961	Řecko	4 395	Řecko	3 175	Řecko
	2 787	Itálie	3 532	Itálie	2 230	Itálie
	971	Německo	901	Německo	827	Německo

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Hlavní směry vývozu čerstvého ovoce mírného pásma z ČR

Druh ovoce	Vývoz v tunách 2018	Země	Vývoz v tunách 2019	Země	Vývoz v tunách 2020	Země
Jablka konzumní	5 863*	Slovensko	7 315*	Slovensko	5 841*	Slovensko
	126*	Belgie	2 408*	Itálie	2 175*	Itálie
Jablka moštová	26 360*	Rakousko	15 297*	Německo	18 411*	Rakousko
	21 234*	Německo	9 945*	Rakousko	16 518*	Německo
Hrušky stolní	1 314	Slovensko	1 074	Slovensko	1 010	Slovensko
	23	Německo	284	Bulharsko	415	Rakousko
Třešně	321	Německo	222	Německo	55	Slovensko
	258	Belgie	155	Itálie	37	Polsko
Višně	2 357	Německo	1 794	Německo	1 854	Německo
	497	Nizozemsko	391	Belgie	610	Nizozemsko
Meruňky	437	Slovensko	368	Slovensko	231	Slovensko
	34	Nizozemsko	59	Maďarsko	33	Maďarsko
Broskve, nektarinky	1 726	Slovensko	1 125	Slovensko	1 042	Slovensko
	85	Nizozemsko	163	Maďarsko	140	Maďarsko
Švestky	356	Slovensko	346	Slovensko	213	Slovensko
	17	Maďarsko	64	Maďarsko	60	Polsko
Jahody	142	Slovensko	343	Slovensko	130	Slovensko
	21	Velká Británie	181	Maďarsko	70	Rakousko
	18	Rakousko	40	Rakousko	45	Maďarsko
Rybíz černý	98	Slovensko	51	Slovensko	95	Slovensko
	72	Itálie	-	-	25	Itálie
Rybíz červený	491	Rakousko	194	Rakousko	85	Polsko
	106	Polsko	32	Německo	74	Německo

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * - u jablek se jedná o marketingový rok 2018/2019, 2019/2020 a 2020/2021

Příloha č. 3 – Porovnání finančního vyjádření produkce ovoce v ČR (mil. Kč)

OVOČNÝ DRUH	Produkční sady					Neintenzivní sady					Produkce celkem				
	2017	2018	2019	2020	2020/19 v %	2017	2018	2019	2020	2020/19 v %	2017	2018	2019	2020	2020/19 v %
Jablka	1 123,5	802,3	923,5	1 233,3	+34	346,5	190,0	243,0	275,0	+13	1 470,0	992,3	1 166,5	1 508,3	+29
Hrušky	50,7	48,6	60,3	59,8	-1	16,3	16,3	20,3	25,3	+25	67,0	64,9	80,6	85,1	+6
Třešně	73,0	77,8	73,8	31,5	-57	40,0	40,0	44,8	44,0	-2	113,0	117,8	118,6	75,5	-36
Víšně	75,2	58,6	91,8	48,5	-47	12,8	8,5	8,0	5,0	-38	88,0	67,1	99,8	53,5	-46
Meruňky	19,4	40,4	48,1	11,4	-76	30,8	71,6	108,0	60,0	-44	50,2	112,0	156,1	71,4	-54
Broskve	9,2	15,7	9,0	8,1	-10	22,5	40,0	32,0	38,0	+19	31,7	55,7	41,0	46,1	+12
Slivoně	52,5	88,9	79,0	84,7	+7	108,0	166,0	140,5	136,0	-3	160,5	254,9	219,5	220,7	+1
Angrašt	0	0	0	0	0	14,0	10,0	12,0	18,0	+2	14,0	10,0	12,0	18,0	+50
Rybíz červený	23,4	14,3	13,6	5,2	-62	24,4	24,4	31,8	40,2	+26	47,7	38,7	45,4	45,4	0
Rybíz černý	3,4	2,8	1,7	4,2	+147	5,9	5,2	6,5	14,2	+118	9,3	8,0	8,2	18,4	+124
Maliny	4,0	8,8	13,1	7,5	-43	12,0	15,0	24,0	35,0	+46	16,0	23,8	37,1	42,5	+15
Jahody	139,2	120,0	107,0	101,8	-5	68,8	59,2	77,5	120,0	+55	208,0	179,2	184,5	221,8	+20
Ořechák vlašský	0	0	0	0	0	63,4	79,1	81,3	74,2	-9	63,4	79,1	81,3	74,2	-9
CELKEM	1 573,5	1 278,2	1 420,9	1 596,0	+12	765,4	725,3	829,7	884,9	+7	2 338,9	2 003,5	2 250,6	2 480,9	+10

Pramen: OU ČR na základě vlastního šetření sklízňné ovoce

Příloha č. 4 – Struktura celkových sklizní ovoce v produkčních plodných a extenzivních sadech v ČR

Poznámka: Ocenění ovoce ke zpracování a k samozásobení bylo stanoveno na základě cen výkupu ovoce a odhadem s přihlédnutím k cenám zemědělských výrobců, spotřebitelským cenám a také k horší kvalitě ovoce z těchto výsadeb, alejí a zahrad.

Do samozásobení patří ovoce spotřebované jak v čerstvém stavu, tak zpracované pěstitelům i drobný prodej ovoce (u silnic apod.) jako přebytek ze zahrad.

Struktura celkové sklizně ovoce v produkčních plodných sadech v ČR v roce 2020 (t)

Jablka	Produkce		117 801
	z toho	konzumní pro zpracování neuplatněno	75 000
			40 000
			2 801
Višně	Produkce		5 730
	z toho	pro zpracování neuplatněno	5 730
			0
Meruňky	Produkce		471
	z toho	konzumní pro zpracování	400
			71
Slivoně	Produkce		8 963
	z toho	konzumní pro zpracování	4 000
			4 963
Rybíz červený	Produkce		989
	z toho	pro zpracování neuplatněno	30
			700
			259
Maliny	Produkce		94
	z toho	konzumní pro zpracování	94
			0
Hrušky	Produkce		5 763
	z toho	konzumní pro zpracování	4 200
			1 563
Třešně	Produkce		894
	z toho	konzumní pro zpracování neuplatněno	500
			100
			294
Broskve	Produkce		433
	z toho	konzumní pro zpracování	433
			0
Angrešt	Produkce		2
	z toho	konzumní	2
Rybíz černý	Produkce		234
	z toho	pro zpracování	234
Jahody	Produkce		2 083
	z toho	konzumní pro zpracování neuplatněno	1 800
			80
			203

Pramen: OU ČR dle vlastního šetření

Struktura celkové sklizně ovoce v extenzivních sadech v ČR v roce 2020 (t)

Jablka	Produkce		92 080
	z toho	pro zpracování	25 000
		samozásobení	45 000
		neuplatněno	22 080
Višně	Produkce		2 695
	z toho	pro zpracování	0
		samozásobení	1 000
		neuplatněno	1 695
Meruňky	Produkce		3 959
	z toho:	pro zpracování	0
		samozásobení	3 000
		neuplatněno	959
Slivoně	Produkce		32 707
	z toho	pro zpracování	2 000
		samozásobení	18 000
		neuplatněno	12 707
Rybíz červený	Produkce		8 854
	z toho	pro zpracování	50
		samozásobení	4 000
		neuplatněno	4 804
Maliny	Produkce		856
	z toho	samozásobení	700
		neuplatněno	156
Ořešák vlašský	Produkce		4 121
	z toho	samozásobení	4 121
		neuplatněno	0
Hrušky	Produkce		12 972
	z toho	pro zpracování	200
		samozásobení	5 000
		neuplatněno	7 772
Třešně	Produkce		6 594
	z toho	pro zpracování – lisovny	0
		samozásobení	2 200
		neuplatněno	4 394
Broskve	Produkce		4 715
	z toho	samozásobení	3 800
		neuplatněno	915
Angrešt	Produkce		2 092
	z toho	pro zpracování	0
		samozásobení	1 200
		neuplatněno	892
Rybíz černý	Produkce		2 075
	z toho	pro zpracování	20
		samozásobení	1 000
		neuplatněno	1 055
Jahody	Produkce		4 745
	z toho	samozásobení	4 000
		neuplatněno	745

Pramen: OUČR dle vlastního šetření

**Příloha č. 5 – Přehled uznaných organizací producentů v odvětví ovoce a zeleniny
stav ke dni 31. 8. 2021**

Organizace producentů	Sídlo	Rok uznání	Registrované druhy
CZ FRUIT, odbytové družstvo	Praha 6	2005	Ovoce
EB Fruit, odbytové družstvo ovocnářů	Holovousy	2007	Ovoce
Jihomoravská zelenina, družstvo	Velké Bílovice	2005	Zelenina, ovoce, zpracované ovoce a zelenina
Odbytové družstvo EKO – ODBYT, družstvo	Slaný	2008	Ovoce
Družstvo producentů rajčat	Brno	2007	Produkty ke zpracování
Odbytové družstvo LITAZEL	Bohušovice nad Ohří	2005	Zelenina
Východočeská zelenina – družstvo producentů zeleniny	Synkov-Slemeno	2009	Ovoce a zelenina
Odbytové družstvo Polabí	Přerov nad Labem	2010	Zelenina
Družstvo OZC Jizera	Předměřice nad Jizerou	2011	Ovoce a zelenina
Odbytové družstvo ovoce Český ráj	Praha 9	2012	Ovoce
Odbytové družstvo Berry	Břežany II	2012	Jahody, maliny, ostružiny, borůvky
M.O.Z. družstvo pěstitelů	Sedlnice	2012	Ovoce a zelenina, zpracované ovoce a zelenina
Bohemia Apple, družstvo	Tuchoraz	2013	Ovoce a zelenina, zpracované ovoce a zelenina
NATURE FRUIT, družstvo	Choustníkovo Hradiště	2013	Jablka
G's Pěstitel, odbytové družstvo	Stratov	2013	Zelenina, vodní meloun
Piletice, odbytové družstvo	Hradec Králové	2016	Kořenová zelenina, celer, cibule, pór, jahody
ZP Otice odbyt s.r.o.	Otice	2017	Zelenina, zpracovaná zelenina
Odbytové družstvo Suchá Loz	Suchá Loz	2016	Ovoce a zelenina
Čerstvě utrženo, družstvo	Brno - Veveří	2016	Ovoce a zelenina
Dobré družstvo	Zlín – Prštne	2019	Ovoce a zelenina
Nadnárodní organizace producentů			
Družstvo BRAMKO CZ	Semice	2013	Zelenina a ovoce

Pramen: SZIF

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-629-3

Praha 2021